BONDIA ARUBA®

Modelo ‘hibrido’ di supervision … Ta e ‘scapa cara’ nobo…

Pagina 5

Diasabra 25 di Juli 2026 www.bondia.com Email: noticia@bondia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044 1,75 Florin

Residentenan di Seroe Colorado preocupa tocante estado di deterioro den nan comunidad

Pagina 2

- **Hulanda ta mira mas cooperacion entre Aruba, Corsou y Sint Maarten pa enfrenta retonan regional**

Pagina 4

- **CBA ta fortalece su posicion financiero cu activonan cu ta supera Afl. 4 biyon**

Pagina 3

- **Parlamentario Xiomara Maduro: “Minister Gerlien Croes ta ignora Parlamento y LAR”**

Pagina 6

CBS: Mayoria di hogar na Corsou tin problema financiero a pesar di crecemento economico

Pagina 8

20 aña di prison pa financiador na Merca cu tabatin relacion cu asesinato di presidente di Haiti

Pagina 11

Corte Mericano ta dicta cu restriccion riba pildo di aborto ta ‘ilegal’

Pagina 7

BONDIA ARUBA

Residentenan di Seroe Colorado preocupa tocante estado di deterioro den nan comunidad

E siman aki, residentenan di Seroe Colorado a trece dilanti nan preocupacion tocante e estado den cual nan comunidad ta, haciendo un yamado pa gobierno tuma accion pa mehora infrastructura kibra, atende cu e riesgo pa seguridad pa residente y turistanan, y haci algo cu e varios cas cu ta keda bandona y den decadencia.

Figura conoci den comunidad di San Nicolas, Sr. Hilario Doncker, a comparti riba su pagina un serie di publicacion subrayando e diferente preocupacion cu residentenan a trece dilanti den e ultimo dianan. Manera e publicacion ta bisa na principio, e grupo di residente cu ta haciendo yamado pa accion ta representa pa un miembro di directiva di e Asociacion di Habitante di Seroe Colorado. A enfatisa cu esaki no ta prome biaha cu a trece e asuntonan aki na gobierno y hasta cerca representantenan di Cuerpo Policial. A pesar di e esfuerso incansable, hopi di e problemanan cu tin ta keda sin haya resolucion, e publicacion ta bisa.

Casnan bandona

Pa prome, Seroe Colorado tin un problema significante di casnan bandona. Esaki ta casnan cu a keda di loke anteriormente tabata e Seroe Colorado Colony den tempo di LAGO. Awendia, mayoria cas construi den e comunidad—for di casi 350 tempo Colony tabata mas biba aden—a keda den decadencia y mayormente bandona. Pa e comunidad cu ainda ta biba den e area, e mal estado y abandono di e casnan aki ta un di e problemanan mas grandi cu nan ta enfrenta. Pa mas cu 30 aña, mayoria propietario di e casnan aki no ta paga erfpacht of grondbelasting. Segun e residentenan a calcula, esaki por conta pa mas cu tres miyon florin perdi. E perdida aki ta crea mas frustracion ora ta corda e escasez di vivienda pa localnan riba e isla.

Tambe nan ta expresa cu hopi cas bendi den e area ta keda destina pa stranheronan cu durante gran parti di aña no ta ni biba den nan cas. Otronan, segun e grupo ta bisa, a converti nan cas den Airbnb. E residentenan ta puntra pakico ainda no a reclama e casnan aki y haci nan disponible pa famianan local cu actualmente ta riba lista di espera pa haya cas. Di nan banda, nan ta propone cu si propietarionan ta keda sin paga belasting riba e tereno pa tres aña of mas, gobierno mester por reclama e derecho di propiedad pa asina duna tereno na otronan cu si lo cumpli.

E mesun pregunta aki tabata central den e proyecto di Burubundu na Pos Chikito, unda hopi hende tambe a puntra pakico no por tuma terenonan bandona y bende esaki na localnan. Minister di Infrastructura, Rene "Baba" Herdé a tuma nota di e preocupacion aki pa loke ta trata Burubundu, y a splica fin di juni riba su pagina di Facebook cu pa tuma y (re)bende e terenonan aki no ta asina simple.

Manera el a splica e tempo ey, gobierno no tin control pa e casnan aki, principalmente pasobra aki sa trata mayormente di terenonan priva cu a keda den famia pa varios generacion. Hopi biaha e terenonan aki ainda ta den disputa den famia, unda kisas rumannan no a yega na acuerdo ainda kico pa haci cu ne. Pa casnan bandona na Seroe Colorado, e situacion por ta similar.

Pa loke ta erfpachtnan bashi of sin desaroyo unda propietarionan no ta cumpliendo cu e proposito di erfpacht, e minister a splica cu un tereno di erfpacht ta ser duna pa 60 aña y ta un derecho legal, pues gobierno no por tuma esaki back facilmente.

E mandatario a conta cu den pasado gobierno a haci un "intento activo" pa tuma e terenonan aki, pero e proceso legal pa haci esaki ta hopi largo.

Infrastructura kibra

Un otro punto di preocupacion tabata infrastructura kibra of daña den e area. Ta conoci cu e caminda bayendo Baby Beach ta den mal condicion, algo cu pa hopi aña a keda asina. For di e crusada banda di e museo di trein te na entrada di Baby Beach, chauffeurnan ta enfrenta buraconan grandi y un caminda cu no ta flat y facil pa core riba dje mas. E residentenan tambe ta punta na e aumento di trafico den e area despues cu a construi un hotel nobo dilanti Baby Beach, splicando cu e trafico a crea riesgo di seguridad pa peatonnan den e area pasobra no tin suficiente trottoir pa nan por cana di manera sigur.

Relaciona cu asuntonan di seguridad, e residentenan a nota cu aunke a priminti un caminda di emergencia via e tereno di LAGO, esaki nunca a ser cumpli. E comunidad tampoco a mira e warda di polis cu nan a ser priminti ni tampoco facilidad pa personal di Guarda Nos Costa, KPA of marinierskazerne entrena.

Ademas, a mustra con piernan den area di Roger's Beach a keda den deterioro—piernan usa pa piscadornan por yega na nan lancha.

E residentenan ta sugeri cu parti di e ganashi ricibi for di benta di tereno den e area por ser inverti den mehora e caminda y infrastructura na Seroe Colorado, incluyendo construi un caminda nobo via e tereno bieu di LAGO, e publicacion ta bisa.

Calidad di bida a bay atras

Calidad di bida na Seroe Colorado en general a bay atras, e residentenan ta splica. Esaki pa via di e zonido constante for di eventonan di bingo, musica duro y otro disturbionan manera holor stinki of problema cu presion di awa cu ta ser causa pa e hotel den bisindario.

E situacion di Baby Beach y santana di cacho tambe ta stroba e calidad di bida den e area. E residentenan ta considera cu desaroyo turistico nunca a tene cuenta cu e habitantenan cu ta biba den e area, enfatisando cu actividadnan hotelero ta tumando luga hopi cerca di e comunidad civil. Nan opinion ta cu mester a construi e hotel mas leu for residencianan.

E santana di cacho banda di Baby Beach tambe ta presenta un riesgo pa medio ambiente, segun e residentenan ta bisa. Nan a propone den pasado pa establece un sitio di conmemoracion pa e mascotanan fayecido y instala camara di seguridad pa preveni mas abuso. Sinembargo, autoridadnan ainda no a tuma accion concreto.

Cu e yamado pa accion aki, e residentenan di Seroe Colorado ta spera cu autoridadnan por reanima combersacionnan tocante e desaroyo di nan comunidad.

Nota di redaccion: Potretnan ta di Sr. Hilario Doncker riba Facebook.

CBA ta fortalece su posicion financiero cu activonan cu ta supera Afl. 4 biyon

Banco Central di Aruba (CBA) a cera aña 2025 cu un fortalecemento significativo di su posicion financiero. E estadonan financiero condensa publica recientemente ta mustra cu e total di activonan di e institucion a crece for di Afl. 3.49 biyon na fin di 2024 pa Afl. 4.11 biyon un aña despues. Na mesun momento, CBA a registra un ganashi netto di Afl. 110.9 miyon, surpasando e resultado di Afl. 70.4 miyon registra e aña anterior. E crecemento aki ta resultado principalmente di un aumento den e balor di e reserva di oro, miho resultado di inversion den exterior y un fortalecemento di e reservanan monetario cu CBA ta administra.

CBA ta responsabel pa mantene stabilidad monetario, emiti e florin Arubiano, administra e reservanan oficial di e pais y supervisa diferente institucion financiero. E estadonan financiero no solamente ta mustra e situacion economico di e institucion mes, sino tambe ta ofrece un bista riba e manera cu e reservanan internacional di Aruba a evoluciona durante 2025.

Un di e cambionan mas importante den e balans ta e aumento fuerte den e balor di e reserva di oro. E cantidad fisico di oro cu CBA ta posee a keda igual, pero e prijs internacional di oro a subi considerablemente durante 2025. Como consecuencia, e balor di e reserva a aumenta for di Afl. 520.1 miyon pa Afl. 858.2 miyon, un aumento di mas cu Afl. 338 miyon. E rapport ta indica cu, entrante 2025, CBA a cuminsa reevalua su oro mensualmente en bes di cada tres luna, permitiendo cu e balans refleha e movemento di mercado mas lihe.

Tambe e reservanan den moneda di exterior a crece. E total di activonan den divisa di exterior a aumenta for di Afl. 2.94 biyon pa Afl. 3.21 biyon. E categoria aki ta inclui cuentanan bancario, inversionnan den titulo financiero y otro activonan manteni principalmente den dollar Mericano.

Un di e aumentonan mas notable tabata den e saldo cu CBA tin na diferente banco y institucion financiero internacional. E saldo aki a casi duplica, yegando Afl. 265.2 miyon. Segun e rapport, e crecemento tabata principalmente consecuencia di e entrada di fondo relaciona cu un prestamo den exterior adkiri pa Gobierno di Aruba, cu despues a ser deposita temporalmente na e cuenta di Banco Central na Federal Reserve Bank of New York. Na mesun momento, un deposito na Colombia a vence, compensando parcialmente e aumento.

CBA tambe a sigui inverti gran parti di su reservanan den titulo financiero internacional. E balor di e inversionnan den papelnan gubernamental y otro instrumento financiero a subi for di Afl. 2.78 biyon pa Afl. 2.92 biyon. E rapport ta atribui e crecemento ey na interes ricibi durante e aña, un aumento den e balor di mercado di portofolio y un resultado positivo di e inversionnan. CBA ta sigui un strategia conservativo, inverti principalmente den titulo emiti pa gobierno di Merca y otro institucion cu tin un calificacion crediticio halto.

Durante 2025 tambe a crea un portofolio nobo di inversion pa termino mediano cu un balor inicial di USD 150 miyon. Segun e documento, e inversion aki a contribui na un aumento den interes acumula riba e reservanan den exterior y ta forma parti di e strategia pa optimisa e rindimento di e activonan financiero.

Banda di infrastructura, CBA a sigui inverti den su facilidadnan. E balor di proyectonan ainda den construccion a aumenta di Afl. 3.4 miyon pa Afl. 6.3 miyon. Algun inversion existente, manera edificio, sistema di computer y ekipo di seguridad, a sigui ser modernisa durante e aña.

Otro desaroyo importante ta e aumento den biljet den circulacion. Na fin di 2025 tabatin Afl. 426.4 miyon den biljet circulando den economia Arubiano, compara cu Afl. 356.2 miyon un aña prome. E biljet di Afl. 100 a keda e denominacion cu mas ta circula. E rapport tambe ta indica cu mas cu 96% di tur biljet actualmente den circulacion ta pertenece na e serie introduci na 2019.

E resultado general ta indica cu CBA a fortalece considerablemente su posicion financiero durante 2025. E crecemento di e reservanan internacional, e apreciacion di oro y e resultado positivo di e inversionnan a contribui na un balans mas fuerte.

E fortalecemento di e balans general di CBA tambe a refleha den su resultado operativo. Durante 2025, CBA a registra un ganashi netto di Afl. 110.9 miyon, compara cu Afl. 70.4 miyon den 2024. Segun e estadonan financiero, e resultado mas fuerte ta principalmente consecuencia di un aumento den entradanan proveniente di e reserva y inversionnan den exterior, mientras cu e gastonan operacional a crece na un ritmo mas limita.

E entrada total diCBA a yega Afl. 148.6 miyon durante 2025. Di esaki, Afl. 125.8 miyon a bin di entrada netto di interes, un aumento considerable compara cu e aña anterior. E rapport ta indica cu e mehoracion aki ta relaciona cu e rindimento di e portofolio di inversion, e interes ricibi riba diferente activo financiero y maneho di reservanan internacional. Ademas, CBA a registra Afl. 22.8 miyon den otro tipo di entrada, incluyendo operacionnan di cambio di divisa, ingreso relaciona cu moneda, compensacion pa margen di cambio y diferente ingreso administrativo.

Pa loke ta gastonan, CBA a registra un total di Afl. 37.8 miyon. Gastonan di personal a subi pa Afl. 23.7 miyon, mientras cu gastonan operacional a alcansa Afl. 10.6 miyon. E aumento tabata principalmente consecuencia di inversion den tecnologia, servicio di consultoria, capacitacion di personal y mantenemento di facilidadnan. Na fin di 2025, CBA tabatin 123 empleado full-time, 11 mas compara cu e aña anterior.

E rapport ta mustra tambe cu e cantidad di fondo cu ta ser manteni na Banco Central a cambia durante 2025. E deposito di residente a aumenta for di Afl. 2.38 biyon pa Afl. 2.57 biyon. Specialmente notable ta e crecemento den e deposito di Gobierno di Aruba, cu a subi for di Afl. 116 miyon pa casi Afl. 296 miyon. Na mesun momento, e deposito di banconan comercial a keda relativamente stabiel, aunke e composicion di e fondo a cambia un poco.

Durante e aña, CBA tambe a adapta algun di su instrumentonan di politica monetario. E porcentahe di reserva obligatorio cu banconan comercial mester mantene deposita na CBA a baha di 15.5% pa 12.5%. Ademas, durante november y december 2025, banco central a reduci gradualmente e interes paga riba depositonan na plaso. E medidanan aki ta forma parti di e maneho monetario cu CBA ta usa pa regula e nivel di likides den e sistema bancario.

Otro desaroyo importante tabata e crecemento di e cuenta di reevaluacion. E cuenta aki a aumenta di Afl. 391.2 miyon pa Afl. 772 miyon. Segun e rapport, e aumento ta casi completamente resultado di e fuerte apreciacion den e balor di oro y di e mehoracion den e balor di e port-folio di inversion. Conforme e ley, cambionan den e balor di oro, divisa y cierto activonan financiero no ta forma parti directo di e ganashi anual, sino ta ser registra den e cuenta di reevaluacion.

Capital y reservanan propio di CBA tambe a bira mas fuerte. E reserva general a aumenta pa Afl. 106.7 miyon, mientras cu un parti di e ganashi reteni a keda disponible pa fortalece e base financiero di e institucion. Durante 2025, Gobierno di Aruba tambe a ricibi un pago di Afl. 20 miyon, corespondiente na distribucion di un parti di e ganashi di añanan anterior despues di aprobacion di minister di Finanzas.

Na mesun momento, banco central a sigui inverti den su infrastructura. E rapport ta menciona compromiso financiero pa construccion di un edificio nobo, instalacion di sistema di airco y trabounan electrico. Ademas, Ernst & Young, e auditor externo di CBA, a confirma cu e estadonan financiero condensa ta consistente cu e cuenta anual audita y cu no tabatin evento importante despues di 31 di december 2025 cu por a cambia significativamente e situacion financiero di e institucion.

E resultado di 2025 ta confirma cu Banco Central di Aruba tabatin un aña financiero particularmente fuerte. Apreciacion di oro, un miho rendimento di inversion, entrada di interes mas halto y un crecemento den e reservanan oficial a contribui pa fortalece e balans di e institucion. Aunke parti di e resultado positivo ta relaciona cu movemento den mercadonan financiero internacional, e rapport ta mustra cu CBA a sigui aplica un maneho prudente di su activonan y a mantene un posicion financiero solido, cu ta importante pa sostene stabilidad monetario y confiansa den e sistema financiero di Aruba.

BONDIA ARUBA

Hulanda ta mira mas cooperacion entre Aruba, Corsou y Sint Maarten pa enfrenta retonan regional

Un debate den Tweede Kamer tocante e parti Caribense di Reino a pone atencion un biaha mas riba e posicion di Aruba, Corsou y Sint Maarten, pero tambe riba e necesidad pa e tres paisnan autonomo colabora mas estrechamente cu otro isla den region. Aunke gran parti di e reunion tabata dedica na Boneiro, Sint Eustatius y Saba, diferente declaracion di parlamentarionan y di Secretario di Estado di Relacionnan di Reino, Eric van der Burg, a toca directamente riba Aruba, Corsou y Sint Maarten.

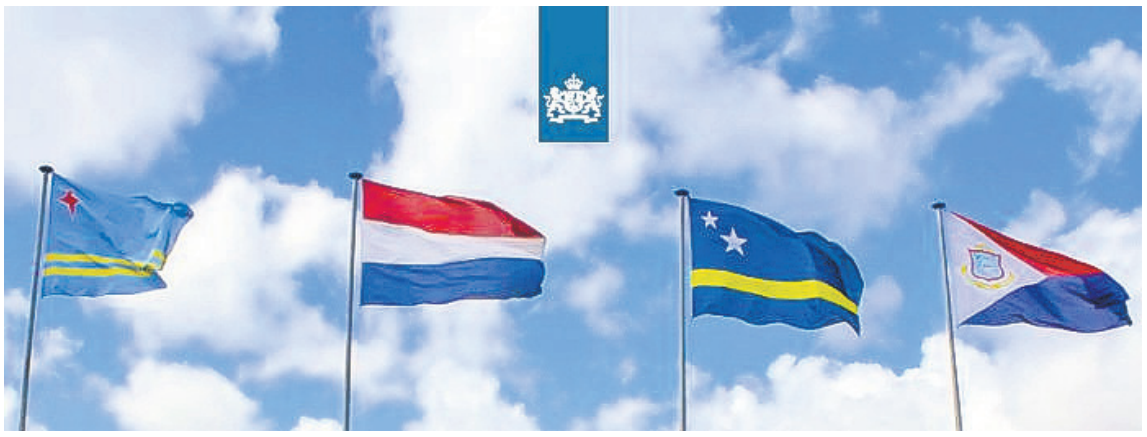

E debate a mustra cu Hulanda ta busca separa claramente e relacion cu e tres paisnan autonomo for di su responsabilidad directo pa Boneiro, Sint Eustatius y Saba. Na mesun momento, asunto manera maneho di sushi, seguridad alimentario, suministro di producto esencial, cambio climatico y capacidad administrativo ta obliga e diferente partinan di Reino pa mira mas aleu cu nan diferencia constitucional.

Van der Burg a enfatisa cu Aruba, Corsou y Sint Maarten ta paisnan autonomo den Reino, mientras cu Boneiro, Sint Eustatius y Saba ta entidadnan publico cu ta cay directamente bao responsabilidad di Hulanda. Segun e Secretario di Estado, e dos grupo no mester ser trata manera si nan tin e mesun posicion. Sinembargo, den area manera politica Europeo, calamidad y cooperacion regional, tin tema cu ta toca tur e islanan simultaneamente.

E diferencia aki ta particularmente importante pa Aruba. Hulanda por interveni directamente of duna instruccion den cierto area na Boneiro, Sint Eustatius y Saba, pero e no tin e mesun autoridad riba Aruba. Cooperacion cu Aruba mester tuma lugar entre dos gobierno cu constitucionalmente ta igual como pais den Reino. Esaki ta nifica cu iniciativa regional mester ta basa riba dialogo, acuerdo y respet pa e autonomia di cada pais.

A pesar di e diferencia constitucional, Van der Burg a indica cu bon gobernacion, capacidad administrativo y maneho financiero ta prioridad no solamente pa e entidadnan publico, sino tambe pa Aruba, Corsou y Sint Maarten.

E situacion ta varia pa cada isla, pero segun e, fortalece institucionnan publico ta un tema importante den henter Reino.

Pa Aruba, e declaracion aki ta relevante den un periodo cu gobierno ta trahando riba diferente reforma den administracion publico, maneho financiero y implementacion di proyecto grandi. Un aparato publico cu tin suficiente capacidad tecnico y administrativo ta necesario pa prepara ley, ehecuta proyecto, controla gasto publico y negocia cu Hulanda y otro partner internacional.

E debate a mustra tambe cu e rol di e Secretario di Estado no ta limita na contesta pregunta parlamentario. Van der Burg a indica cu e ta mira su mes como un representante cu por hiba e preocupacionnan di e paisnan Caribense pa e diferente ministerionan Hulandes y den deliberacion di gobierno. El a splica cu e tres prome minister tin nan minister plenipotenciario na Hulanda, pero cu e tambe kier actua como un intermediario ora ta necesario pa pone temanan Caribense riba agenda di gabinete.

Un di e tema cu ta mas conecta Aruba, Corsou y Boneiro cu otro tabata maneho di sushi. Durante e debate, parlamentarionan Hulandes a puntra si por desaroya un solucion regional pa procesamento, reciclahe y exportacion di desperdicio.

Aruba a ser menciona como un posible socio pa un sistema regional, specialmente den contexto di e intencion pa duna un uso nobo na e tereno di refineria. Segun e debate, un instalacion pa procesa material reciclabel of otro productonan por forma parti di e posibilidadnan cu por ser explora. E idea ta cu Aruba, Corsou y Boneiro por mira si nan por comparti capacidad, infrastructura y transporte pa reduci costo y evita cu cada isla mester desaroya tur solucion su so.

Van der Burg a confirma cu maneho di sushi ya a ser discuti durante un reunion na Aruba cu Comision Europeo, e tres pais autonomo, e tres entidad publico y Hulanda. Aruba mes a pone e tema riba mesa. E Secretario di Estado a indica cu e problema no ta limita na Boneiro, pasobra Sint Maarten tambe tin reto serio den maneho di sushi, particularmente despues di e daño y acumulacion di material despues di e paso di horcan.

Durante e intercambio, Corsou tambe a ser inclui den e posibilidad pa un solucion comparti. Secretario di Estado van der Burg a reconoce cu Aruba y Corsou, como paisnan autonomo, no por ser obliga pa participa. No obstante, el a indica cu cooperacion entre Aruba, Corsou y Boneiro ta logico y cu prome minister Mike Eman ta habri pa explora colaboracion.

E tema ta importante pa Aruba, cu durante añanan ta confronta pregunta tocante capacidad di Parkietenbos, reduccion di sushi, reciclahe y futuro di e tereno industrial na San Nicolas. Un sistema regional por crea economia di escala, pero tambe lo presenta reto. Exportacion di sushi entre e islanan ta cay bao regla internacional y nacional, mientras cu un instalacion regional lo rekeri inversion grandi, garantia di suministro, control ambiental y acuerdo cla tocante responsabilidad.

Pa Corsou, e discusion ta igualmente relevante, mirando cu e isla tambe tin reto cu recoleccion y procesamento di sushi. Sint Maarten, di su banda, ta particularmente vulnerabel despues di horcan, ora cantidad grandi di material di construccion, metal y otro desperdicio por acumula den poco tempo.

Otro tema cu ta conecta e paisnan ta seguridad alimentario. Gobierno Hulandes a crea CariFoodFund pa apoya proyecto cu por aumenta produccion local y reduci dependencia di importacion. E fondo no ta destina solamente pa Boneiro, Sint Eustatius y Saba, sino tambe pa Aruba, Corsou y Sint Maarten. Segun Van der Burg, e meta ta pa fortalece disponibilidad di cuminda, seguridad alimentario y bienestar economico den tur e partinan Caribense di Reino.

Pa Aruba, unda gran parti di e cuminda ta ser importa, seguridad alimentario ta un tema strategico. Aumento den costo di transporte, conflicto internacional, problema den haf of interupcion di ruta maritimo por afecta tanto disponibilidad como prijs di producto. Produccion local no por reemplasa tur importacion, pero e por ofrece un nivel adicional di proteccion y crea oportunidad pa agricultura moderno, cultivo den ambiente controla y uso mas eficiente di awa.

E debate a dedica atencion tambe na e vulnerabilidad di e islanan pa interupcion den suministro di combustible, awa, cuminda y medicina. Aunke e discusion tabata principalmente relaciona cu e entidadnan publico, e mesun riesgo ta existi na Aruba, Corsou y Sint Maarten. Tur tres pais ta depende fuertemente di ruta maritimo y aviacion pa mantene nan economia y servicio esencial.

Den e contexto aki, Aruba y Corsou a ser menciona como punto importante den ruta di barco pa suministro regional. Hulanda ta analisa con Boneiro por ser inclui di un miho forma den e ruta cu ya ta conecta e dos paisnan, pa aumenta frecuencia y confiabilidad di suministro. E posibilidad aki ta mustra cu infrastructura di Aruba y Corsou por tin un funcion mas amplio den resiliencia di region.

Cambio climatico ta otro area unda e frontera constitucional no ta elimina e reto comparti. Durante e debate, parlamentarionan a indica cu tanto e paisnan CAS — Corsou, Aruba y Sint Maarten — como e entidadnan BES tin interes den un politica efectivo pa adaptacion climatico. Subimento di nivel di lama, calor extremo, cambio den awasero y horcan ta afecta cada isla den un manera diferente, pero ta exigi inversion den infrastructura, naturalesa y preparacion pa emergencia.

Pa Sint Maarten, resiliencia contra horcan ta un prioridad directo. Pa Aruba y Corsou, escasez di awa, proteccion di costa, calor y deterioro di naturalesa ta gana mas atencion. E debate ta sugeri cu politica climatico den Reino no por ser prepara solamente for di perspectiva di Hulanda Europeo, sino mester tene na cuenta e condicionnan particular di Caribe.

E debate den Tweede Kamer no a produci un lista di decision concreto pa Aruba, Corsou y Sint Maarten. Sinembargo, el a pone cla cu diferente problema no por ser mira solamente como asunto interno di cada isla. Maneho di sushi, seguridad alimentario, ruta maritimo, cambio climatico y capacidad administrativo ta areanan caminda cooperacion por ofrece beneficio real.

Na mesun momento, e debate a confirma cu cooperacion no ta igual na subordinacion. Aruba, Corsou y Sint Maarten ta paisnan autonomo y mester participa boluntariamente den cualkier solucion regional. Hulanda por facilita, financia, conecta partner y pone tema riba agenda, pero acuerdo final mester ser forma den dialogo cu gobierno di e paisnan.

Pa Aruba, e mensahe principal ta cu e isla ta ser mira cada bes mas manera un posible partner strategico den Caribe. Su infrastructura, posicion geografico y plan pa transformacion economico por permiti Aruba contribui na solucionnan cu no ta beneficia solamente e pais mes, sino tambe otro parti di Reino. E reto lo ta pa transforma e reconocemento politico aki den proyecto concreto, acuerdo duradero y resultado cu ta fortalece sostenibilidad y seguridad di henter e region.

BONDIA ARUBA

Editor
Caribbean Speed Printers N.V.
Aruba Bank N.V. Acc. #332668
Caribbean Mercantile Bank N.V.
Acc. #23951903
RBC Royal Bank Acc. #13307728

Operations Manager
Mariette Engelhart-Boekhoudt

Redaccion
noticia@bondia.com
Pilar Flores (hefe di redaccion)
Angenette Figuereo (closer editor)
Leo Maduro
Dilma Arends
Raisa Montilla
Oriana Geerman

Ehecutivo di Benta
Sulaika Croes
sulaika.croes@cspnv.com
Mark Gomes
mark.gomes@cspnv.com

Aviso y Arte
Sandra Loefstop
Lisa Tromp

Departamento Digital
Juan Luis Pinto

Administracion
accounting@bondia.com
Martha Arteta de Ariza

Distribucion
Jenny Kelly

Coleccion
Evelinda de Cuba - Tromp

Pre Press
Luis Fernando Arenas (Hefe)
Pablo Libre

Press
Roland Schenker (Hefe)
Omar Ramirez
Francis Dirksz

Colaboracion
Agence France Press
Ret Karibense
Data Key

Afiliacion
Sociedad Interamerica di Prensa (SIP)

DIRECCION
Adres: Weststraat #22
Tel: 582-7800
Email: noticia@bondia.com
aviso@bondia.com
info@bondia.com
Website: www.bondia.com
Facebook: @bondianoticia
Instagram:bondiaaruba

BON DIA ARUBA ta un corant redacta y imprimi na Aruba y ta obenibel di dialuna te cu diasabra.
Ningun contenido por wordo reproduci sin permiso di editor.

Editorial

Modelo 'hibrido' di supervision … Ta e 'scapa cara' nobo…

E debate tocante e ley di Reino pa provee supervision financiero ta sigui y ta requeri por lo tanto nos atencion. Nos por a tuma nota di e opinion di dos catedratico Hulandes, Broeksteeg y Elzinga, cu anteriormente a duna nan opinion, pero awor a reacciona riba e conseho cu Raad van State a duna gobierno Hulandes/di Reino. E punto cardinal cu ta toca den nan critica ta e asunto di e forma y grado con e ley di supervision ta afecta autonomia di Aruba. Loke no ta trata ta cu tanto e ley local actual como esun proponi awor, ta producto di e afan politico local pa 'scapa cara'. Hulanda, di nan banda, no tabata y no ta mind coopera den esey, pero ta desea cierto garantia cu no lo tin wega legal indesea.

E dos expertonan ta critica specificamente e posicion cu Raad van State a tuma, cu e medida (di supervision) te cierto punto ta hustifica, pero unda ta trata e facultad cu cambio den e ley local mester aprobacion previo di gobierno di Reino, ta bay mucho leu y mester limita esaki. E limitacion ta encera cu lo mester aprobacion previo solamente pa asunto cu ta toca e normanan pa presupuesto den e ordenanza di Aruba, y no demas asunto unda gobierno/parlamento di Aruba ta propone cambio.

Loke segun nos opinion falta aki ta un vision mas amplio unda ta considera e concepto 'autonomia' den e contexto total. Den caso di supervision financiero, poni den man di gobierno di Reino, cu finalmente ta evalua e proceso administrativo-financiero y ta tuma e medidanan considera necesario, e perdida di autonomia no ta trata primeramente e asunto di e ley local y su eventual cambionan, sino e forma con e facultad cu Constitucion di Aruba ta pone den man di gobierno y Staten pa crea ley (local), ta keda limita pa e control previo y posterior cu gobierno di Reino tin riba presupuesto. E mecanismo di control financiero ey ta ancra caba den e actual ley local (LAft) y ta procedente di e ley di supervision financiero di Corsou/Sint Maarten, introduci via 'consenso' na 2010. Esey ta e cuadro di supervision cu ta pasa pa e ley di Reino, sin discusion, sin cuestionamento. E'perdida' principal di autonomia ey no ta parti di e debate, acepta pa tur partido caba.

Loke ta keda anto ta e pregunta si e condicion den e ley di Reino, cu ta somete tur cambio di e ley local na aprobacion previo di gobierno di Reino, ta un limitacion extra, y segun posible opinion, innecesario di e autonomia. Den e caso aki, Raad van State ta propone limita e obligacion aki na e normanan – acorda conhuntamente – pa presupuesto y debe publico. E dos expertonan ta haya cu esaki ta bay mucho leu y ta argumenta cu gobierno di Reino tin otro instrumento pa bloquea cambio den ley cu Reino no ta aproba. Esaki ta corecto y e condicion referi di aprobacion previo no ta necesario? Berdad gobierno di Hulanda/di Reino tin otro instrumento pa interveni. Tin dos manera pa haci esey. Uno ta intervencion via un decreto real, cu ta requeri un situacion di falta di bon gobernacion local, pa hustifica uso di articulo 43, inciso 2 di Statuut. Semper lo tin un cierto reserva na Den Haag pa usa e instrumento aki, y pa bon motibo: e ta un señal mahos cu cos a yega demasiado leu, tirando luz negativo riba tur partido envolvi.E otro instrumento ta uno discreto, cu gobierno Hulandes no gusta usa tampoco, y ta e instruccion na Gobernador pa no efectua vigencia di un (cambio di) ley cu no ta na agrado di gobierno Hulandes. Manera nos a splica na varios ocasion den anterior edicionnan di e Editorial aki, e experiencia cu e medida aki nos tabatin na 2019, tempo cu Staten di Aruba a aproba un cambio den e LAft cu a elimina gobierno di Reino for di e ley; un ehercicio sin sentido pasobra no ta Aruba ta dicidi si tin supervision financiero, sino gobierno di Hulanda/di Reino. E cambio di ley nunca a mira vigencia, pero Hulanda no a lubida e incidente. E debate actual tocante e autonomia 'perdi' ta fruto di e incidente ey.

LAft y Modelo hibrido como 'face-saver'

Gran parti di e debate actual no lo tabata necesario si desde inicio – na 2015 - a hinca e supervision financiero unda e mester ta: den un ley di Reino pasobra e ta encera facultad di supervision cu ta pertenece solamente na gobierno di Reino. E inclusion di supervision den un ley local, cu un apariencia di 'consenso' tabata e forma pa gobierno local di e tempo ey 'scapa cara', creando e impresion cerca e ciudadano menos bon informa, cu ta gobierno local mes a 'pone orden den cas'.

E actual modelo 'hibrido' di un ley di Reino, cu realmente no mester un ley adicional local, ta fruto di e siguiente intento pa 'scapa cara', mientras ya a bay di acuerdo cu e parti mas importante di 'perdida di autonomia', esta e supervision mes. Esaki ta ocasionando debate inutil tocante un articulo extra den e ley di Reino, cu no tin nada di haci den e proceso di supervision. E parti 'pisa' di limitacion di autonomia, e control riba presupuesto di antemano y despues, ta cla y acordacaba... Loke a keda awor ta e 'side-show' di convence pueblo cu realmente nos politiconan ta hibando un berdadero bataya pa 'salvaguardia' interes di pueblo. Bataya di 'retaguardia' esey yama...

BONDIA ARUBA

Comunicado di parlamentario Xiomara Maduro:

“Minister Gerlien Croes ta ignora Parlamento y LAR”

Parlamentario Xiomara Maduro a expresa su preocupacion grandi riba e manera cu Minister Gerlien Croes ta sigui nenga di duna claridad riba su biahenan oficial den avion priva, a pesar cu dos instancia oficial di nos Estado di Derecho ya a interveni den e asunto.

Segun Maduro, e caso aki a bay mas leu cu simplemente un peticion pa informacion di parti di Parlamento. Awo tambe e Bezwaaradviescommissie LAR a confirma cu, desde dia 10 di juli 2026, e consehonan riba e bezwaar a wordo entrega na e minister pa e tuma un decision. Segun e carta oficial, e minister tin un plaso di 6 siman pa tuma un decision corespondiente.

Dos instancia oficial ta involucra den e caso aki: Parlamento y e Bezwaaradviescommissie LAR. Sin embargo, e minister ta scoge pa ignora tur dos. “Te awe, pueblo no a mira e recibo di e biahe di trabou den avion priva,” Maduro a declara.

E parlamentario a enfatisa cu e actitud aki ta manda un señal hopi preocupante tocante bon gobernacion. Ora cu un minister ta ignora preguntanan oficial di Parlamento y, na mes momento, ta ignora e proceso legal estableci den e Landsverordening Administratieve Rechtspraak (LAR), e confiansa di pueblo den gobierno ta bira mas debil.

Esaki no ta solamente un falta di respet pa Parlamento, sino tambe pa e proceso legal y pa e institucion cu tin e responsabilidad di controla cu decisionnan administrativo ta sigui ley.

Maduro ta enfatisa cu transparencia no por depende di si un minister kier coopera of no. “Transparencia y responsabilidad no ta opcional; nan ta obligacion. Ora un persona ta ocupa un cargo publico, e tin e deber moral y legal di duna cuenta di su accionnan, di e uzo di recurso di pueblo y di e manera cu e ta eherce su funcion.”

Parlamentario Maduro a conclui cu pueblo a spera un gobierno cu ta lidera cu transparencia y integridad: “Pueblo a spera miho di e lider di FUTURO. Pero te cu awe, loke nos ta mira ta nul komma nul. Mientras e preguntanan legitimo ta keda sin contesta y e prueba di pago di e biahe den avion priva no wordo presenta, e preocupacion riba e falta di transparencia ta sigui crece.”

CBS: Seis di 12 sector a registra aumento di prijs

Recientemente, Oficina Central di Estadistica a publica Indice di Prijs di Consumo pa luna di Juni 2026. E CPI pa luna di juni 2026 (111.98) a registra un aumento di 0.1% compara cu e indice di luna di mei 2026 (111.90).

E cambio di e CPI pa e ultimo diesdos (12) luna (juni 2025 te cu juni 2026) ta 2.4%, un aumento di 1.8 punto di porcentahe (ppt) compara cu e periodo corespondiente di aña pasa (0.6%).

E promedio anual (ultimo 24 luna) di e tasa di inflacion pa e periodonan di juni 2024 te cu juni 2025 y juni 2025 te cu juni 2026 ta 0.5%. Esaki ta representa un caida di 0.4 ppt compara cu e cambio promedio di 0.9% registra durante e periodo anterior di 24 luna (juni 2023 te cu juni 2024 y juni 2024 te cu juni 2025).

Durante luna di juni 2026, seis (6) di e diesdos (12) sector a registra aumento di prijs. E sectornan cu tabatin e mayor impacto riba e CPI tabata “Mobilario” (5.0%), “Transporte” (1.0%) y “Restante bienes y servicio”

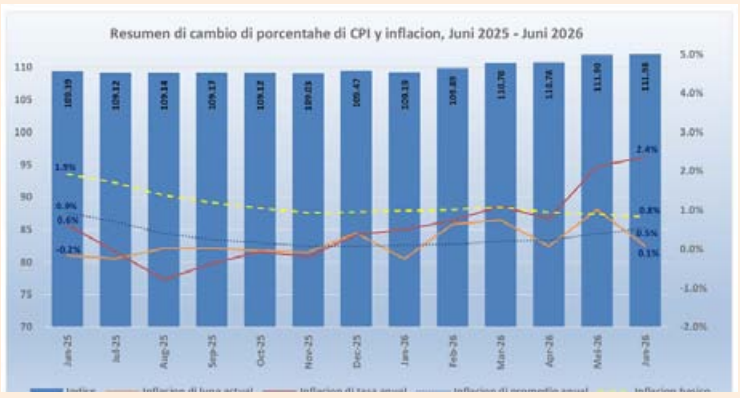

(1.1%), contribuyendo respectivamente cu 0.39, 0.14 y 0.13 ppt. E aumentonan den e sectornan restante a contribui hunto cu 0.11 ppt na e CPI di juni 2026.

E aumentonan aki a wordo parcialmente contraresta, principalmente door di un caida den e indice di e sector “Comunicacion” (-3.8%), cu a contribui cu -0.36 ppt na e CPI. E caidanan den e sectornan restante a contribui hunto cu -0.33 ppt na e CPI di juni 2026.

E aumento den e sector di “Mobilario” a wordo causa principalmente door di aumentonan di 8.1% y 16.9% den e categorianan “Aparato pa uso domestico” y “Herment y ekipo pa cas y hardin”, causando un efecto di respectivamente, 0.14 y 0.13 ppt. E aumento den e sector di “Transporte” a wordo causa door di un aumento den e categoria “Gasto relaciona cu uso di vehiculo di transporte personal” (2.2%), causando un efecto di 0.19 ppt.

E aumento den e sector di “Restante bienes y servicio” a wordo causa principalmente door di un aumento di 2.7% den e categoria “Cuido personal”, causando un efecto di 0.11 ppt.

E caida den e sector di “Comunicacion” a wordo causa door di un caida di 32.8% den e categoria “Ekipo di telefon y fax”, causando un efecto di -0.36 ppt.

Tocante uso corecto di ‘tempo’, ‘dia’ y ‘ora’...

Den e edicion aki di nos column tocante nos idioma Papiamento, nos ta bolbe na un tema cu nos a trata anteriormente caba, pero unda nos ta mira e regalanan – no skirbi - aplica eroneamente. Ta trata di e concepto di tempo, cu den e idiomanan di referencia ta simple y facil, pero pa algun motibo nos mester a complica cos na Papiamento. Ta trata di loke na Spaño ta ‘cuándo’ (o cuando), na Hulandes ‘wanneer’ y na Ingles ‘when’. Cerca nos e palabra corecto ta depende di ... tempo, pero con? “Esey ta depende,” bo por bisa pero ainda bo no sa nada. ‘Cuándo’ (o cuando) cerca nos por ta ‘tempo’, ‘dia’, of ‘ora’, dependiendo di e situacion. Nos antepasadonan no por a haci e cos aki mas facil pa nos? Ban cuminza splica. En principio e aplicacion di ‘tempo’, ‘dia’ y ‘ora’ ta depende con leu den pasado algo ta, aunke esey no ta cubri henter e asunto, motibo pa move pa algun ehemplo pa logra esaki. Si algo a sucede bastante tempo pasa caba, por ta corecto pa usa ‘tempo’. Den un frase: “Tempo mi a nace, mi welo a fayece caba, mi no a yega na conoc’e.” Esaki ta significa cu tur loke a pasa cierto tempo den pasado, automaticamente ta implica usa ‘tempo’? No, pasobra si nos ta contando un storia, cu ta situa den pasado, nos por cuminza cu usa ‘tempo’ manera den e frase anterior, pero ora nos ta sigui conta, nos ta cambia pa ‘ora’ manera cu nos ta papiando di actualidad. Un ehemplo: “Tempo e tabata hoben, e tabata gusta bebe y sigui core auto manera nada no a pasa. Pero un biaha si cos a bay for di man; ‘ora’ el a sali burachi di un bar, el a garna su auto, perde su rijbewijs y bay cera ademas.” Por bisa anto cu na momento cu nos ta ‘den e storia’ o relato cu a tuma lugar den pasado, e ‘tempo’ ta desaparece di vista y ta pasa pa ‘ora’.

Awor e uso di ‘dia’, cu ta algo mas complica ainda. Hopi biaha nos ta usa ‘dia’ den un frase cu ta indica algo condicional, tin ora den sentido negativo. Un ehemplo: “Bon, si bo no sa ainda si bo ta cla pa e asunto aki, lagami sa anto ki dia bo ta asina leu.” Den cierto caso nos ta usa ‘tempo’ tambe, por ehemplo pa expresa nos duda si algo lo sucede por lo pronto. Ehemplo: “El a bisa cu e ta trahando riba e cos ey, pero Dios sa pa ki ‘tempo’ e ta keda cla.” Si ta algo unda e duda ta menos o e asunto por ta cla dentro di un tempo mas cortico, por usa ‘dia’ tambe. Ehemplo: “Mi a puntr’e ki ‘dia’ e auto por keda cla. El a bisa otromañan, y m’a puntr’e ki ‘ora’ anto.” Aki e uso di ‘dia’ of ‘ora’ ta claramente relaciona na e lapso di tempo real.

Awor, kico ta e erornan cu nos sa mira? Mas tanto den e uso di ‘ora’ den pasado unda ‘tempo’lo tabata e forma corecto. Por ehemplo: “Ora a introduci e ley aki binti aña pasa, nan a lubida di inclui sancion fuerte pa incumplimento.” Aki e frase corecto mester ta: “Tempo cu a introduci e ley...”

Pa termina, algun palabra cu ta pertenece na e mesun tipo di artefacto, cu ta ilustra e variedad grandi cu nos tin den nan origen. Tuma algo simple manera cosnan cu no ta usa den cas, manera un ‘preke’ (prèkè), cu muy probablemente ta di origen Hulandes: ‘prikker’. E ironia ta cu na Hulandes mes ‘prikker’ awor tin un cantidad di uso, menos esun cu e tin na Papiamento. Na Hulandes por ehemplo un ‘cocktail prikker’ ta un ‘palito’ of ‘cocktail stick’, o den cierto caso un ‘tooth pick’. Un ‘feneta’ por ta parce di origen Spaño: ‘alfiler’, pero talvez mas probable di Portugues: ‘alfinete’? Nos research historico ta mustra cu ‘alfinete’ tabata den uso Spaño tambe, pero den un pasado basta distante. Nos no por bisa cu certeza anto ki tempo y di ki banda el a drenta nos vocabulario.

Corte Mericano ta dicta cu restriccion riba pildo di aborto ta 'ilegal'

(AFP)—Un corte federal na Virginia a dicta cu e restriccionnan cu gobierno di presidente Donald Trump a impone riba e pildo di aborto mifepristone ta "ilegal" y mester reconsidera esaki.

Organisacion NGO Center for Reproductive Rights a presenta e caso aki na mei di 2023 den nomber di proveedornan di servicio di aborto na Virginia, Kansas y Montana. Den centro di e caso tabatin un serie di regla conoci como Risk Evaluation and Mitigation Strategy (REMS).

Un di e reglanan ta obliga dokternan cu ta duna receta pa registra cu e fabricante, creando un database nacional di proveedornan di aborto cu, segun defensornan di derecho reproductivo, por representa un riesgo di siguridad pa dokter.

Otro regla ta exigi boticanan haya un certificacion special y mantene registronan detaya, mientras cu un di tres regla ta obliga pashentnan revisa conseho cu criticonan ta bisa cu no ta exacto.

Den su decision, registra diahuebs pero ampliamente publica diabierna, hues Robert S. Ballou a skirbi cu e restriccionnan nobo tabata "arbitrario y caprichoso", pasobra "FDA durante e ultimo 25 aña a conclui constantemente cu mifepristone ta un medicamento sigur y efectivo."

E hues a duna orden na gobierno di Trump pa reconsidera e reglanan, pero no a anula nan ni a conclui cu FDA (Food and Drug Administration) a actua ilegalmente ora el a purba impone medidanan di siguridad.

"E decision aki ta un victoria pa ciencia," Nancy Northup, director ehecutivo di Center for Reproductive Rights, a bisa.

E caso ta separa di un otro cu actualmente ta den Corte Federal di Apelacion di e Di Cinco Circuito, unda estado di Louisiana, controla pa Republicanonan, ta pidiendo FDA pa bolbe impone e prohibicion riba envio di mifepristone via post of door di botica despues di un consulta virtual cu un proveedor di salud.

Na mei, Corte Supremo di Merca a mantene acceso temporal na mifepristone via post, extendiendo su suspension di e decision di Corte di Apelacion cu tabata duna Louisiana rason y cu lo a para e tipo di entrega aki.

Awor e caso a bolbe corte federal di apelacion pa trata e asunto ampliamente. Eventualmente e caso por bolbe Corte Supremo.

Mifepristone, cu ta parti di un combinacion di dos pildo pa aborto, a ser aproba pa FDA desde 2000 y tambe ta ser usa regularmente pa trata aborto espontaneo. Desde 2023, e medicamento a representa 63% di tur abortonan na Merca.

Sin embargo, activistanan contra aborto a cuestiona siguridad di e medicamento, cu algun basando nan argumento riba un estudio conduci pa un centro conservador di investigacion cu nunca a pasa door di un revision cientifico formal.

Separadamente, FDA a ordena su propio revision di e reglanan tocante pildonan di aborto.

Prome persona ta ricibi vacuna durante prueba nobo contra Ebola

(AFP)—Un boluntario a ricibi diabierna e prome dosis di un vacuna cu a ser desaroya rapidamente contra e variante Bundibugyo di Ebola, cu ta impulsando un brote mortal na Republica Democratico di Congo, Universidad di Oxford a anuncia.

Mas cu 1.270 persona a muri di entre casi 3.000 caso di infeccion na Republica Democratico di Congo y Uganda desde cu e brote a cuminsa na mei, segun e cifranan mas reciente di Organisacion Mundial di Salud (OMS).

Desde e tempo ey, investigadornan y organisacionnan di salud ta trahando pa yega cu un vacuna of tratamento contra e variante relativamente raro na fase di prueba clinico, unda ta test esaki riba hende.

Na comienso di e luna aki, un ekipo di Universidad di Oxford na Reino Uni a anuncia cu e tabata lansando e prome prueba di su vacuna ChAdOx1 BDBV, cu ta usa e mesun tecnologia cu vacuna contra Covid-19 di AstraZeneca.

A administra e prome dosis na un boluntario di 37 aña yama Ed Hunt na Oxford diabierna, un vocero di e universidad a confirma na AFP.

E prueba a ricibi financiamento di Coalition for Epidemic Preparedness Innovations (CEPI), mientras cu Serum Institute of India ya a fabrica un reserva di 620.000 dosis.

E prueba di fase 1 tin como meta evalua seguridad y efectividad di e vacuna den 50 adulto sano den e siguiente simannan. Actualmente, e investigadornan ta reclutando mas boluntario.

Si e vacuna ricibi aprobacion regulatorio, e ekipo ta preparando mas estudio clinico hunto cu socionan na Uganda, Universidad di Oxford a bisa.

Varios otro candidato di vacuna contra e variante Bundibugyo tambe ta den desaroyo urgente pa yega na fase di prueba, mientras cu dos posible tratamento tambe ta den desaroyo.

CBS: Mayoria di hogar na Corsou tin problema financiero a pesar di crecemento economico

(CorsouChronicle) - Un mayoria di hogar na Corsou ta sigui cu problema financiero a pesar di e recuperacion economico, segun e encuesta recien di Central Bureau of Statistics (CBS).

E encuesta ta pinta un imagen di famia cu ta cubriendo nan gasto diario pero hopi biaha tin falta di e habilidad financiero pa compranan mas grandi of gastonan inespera, treciendo dilanti duda si crecemento economico ta traduciendo den mehoracion di standard di bida pa residentenan ordinario.

Segun e rapport, 64.1% di vivienda ta bisa cu nan no tin suficiente ingreso pa cumpra mueble nobo, mientras cu 64.1% a reporta cu nan tin falta di e recursonan financiero pa cumpli cu pago di debe of obligacionnan similar. Casi dos tercer parti tambe a bisa cu nan no por paga un vakantie den exterior.

E resultadonan aki ta sugeri cu aunke varios hogar por cubri necesidadnan basico, nan tin tiki espacio pa flexibilidad financiero.
Net mas cu mita di e participantenan tin suficiente ingreso pa cumpra paña, mientras cu 52.2% a bisa cu nan por sali come ocasionalmente. E mesun porcentahe aki a bisa cu nan por cumpra cuminda saludable, indicando cu varios famia ta keda bao presion hasta ora ta trata gastonan rutinario.
CBS ta nota cu e cifranan aki ta provee un bista tocante cohesion social pa medio di midi si hogarnan tin suficiente ingreso pa participa completamente den bida diario.

E resultado ta demostra cu limitacion financiero ta mas grandi ora cu ta trata compranan mas grandi y obligacionnan a largo plaso, pero tambe nan a afecta varios aspecto di bida diario.

E encuesta ta ofrece creadornan di politica un punto di bista mas cla di poder di compra den hogar durante un tempo unda Corsou ta keda reporta un crecemento economico impulsa pa turismo y sectornan relaciona.

Mientras cu indicadornan macroeconomico a mehora den añanan reciente, e resultadonan ta sugeri cu varios famia te ainda no a experi-

VACATURE BIJ COLEGIO EPI SCHOOLJAAR 26-27

EPI EDUCACION PROFESIONAL INTERMEDIO

Draag bij aan de toekomst. Inspireer de volgende generatie!

De Minister van Koninkrijksrelaties, Onderwijs, Jeugd, Innovatie en Sport, als bevoegd gezag van de Dienst Publieke Scholen, nodigt enthousiaste professionals uit om te solliciteren op onderstaande functies bij Colegio Educacion Profesional Intermedio (EPI) voor het schooljaar 2026-2027.

Vacatures - Onderwijzend Personeel

Instructietaal Nederlands
- Docent Elektrotechniek – 2 VB
- Docent ICT – 1 VB

Vacatures - Ondersteunend Personeel
- Projectleider Innovatie – 1 VB
- Projectleider Generieke vakken / Remediëring – 1 VB
- Medewerker Examenbureau (Generieke vakken) – 1 VB

Wat breng je mee?
Vereisten:
- Minimaal 2e graads onderwijsbevoegdheid of gelijkwaardig diploma;
- Uitstekende beheersing van de instructietaal (Nederlands);
- Ruime praktijkervaring in het bedrijfsleven is een pré bij beroepsgerichte vakken;
- Leidinggevende vaardigheden is een pré bij Projectleider Innovatie en Projectleider Generieke vakken/Remediëring;
- Theoretische kennis en aantoonbare ervaring met generieke vakken is een pré bij Projectleider Generieke vakken/Remediëring en Medewerker Examenbureau;
- Kennis van actuele onderwijskundige vernieuwingen en ervaring met studentenbegeleiding zijn een pré bij Projectleider Generieke vakken/Remediëring;
- Goede redactionele vaardigheden en basiskennis van toestsing en examinering is een pré bij Medewerker Examenbureau;
- Je stelt de student altijd centraal.

Jouw profiel:
- Professionele werkhouding en verantwoordelijkheidsgevoel;
- Sterke didactische en communicatieve vaardigheden;
- Proactief, flexibel en open voor innovatie binnen het beroepsonderwijs;
- Ervaren met digitale leermiddelen en technologie;
- Kan goed samenwerken en prioriteiten stellen.

Wat bieden we jou?
Een uitdagende omgeving binnen het beroepsonderwijs, waarin je bijdraagt aan de ontwikkeling van jonge professionals. De arbeidsvoorwaarden zijn conform het Landsbesluit Bezoldiging Onderwijspersoneel, de Landsverordening Materieel Ambtenarenrecht en Landsverordening Vakantie en Vrijstelling van Dienst Ambtenaren.

Geïnteresseerd?
Stuur je sollicitatiebrief, voorzien van een CV en kopieën van diploma's, binnen 2 weken na het verschijnen van deze vacature naar: ✉ sollicitatie@dps.aw met een cc naar hr@epiaruba.com t.a.v. Het Bevoegd Gezag - Minister van Koninkrijksrelaties, Onderwijs, Jeugd, Innovatie en Sport, d.t.k.v. Managementteam Dienst Publieke Scholen, John F. Kennedy Education Center, Stadionweg 37.

Vragen?
Voor meer informatie kun je contact opnemen met de HR-afdeling van Colegio EPI:
✆ +(297)525 8726 / 746 ✉ hr@epiaruba.com

Falta di cuido specialisa ta mantene pashent psikiatrico na Capriles mas largo cu lo necesario

(CorsouChronicle) - Corsou su institucion psikiatrico mas grandi, Klinika Capriles, ta bisa cu e no por laga pashent bay cas pa motibo cu e isla tin falta di facilidadnan apropia pa personanan cu desorden di desaroyo compleho, creando un obstaculo cu ta limita e disponibilidad di camanan psikiatrico.

A pone enfasis riba e problema den e rapport anual di 2025 traha pa GGz Curacao, e organisacion cu ta supervisa ambos Klinika Capriles y Yudaboyu, e servicio psikiatrico pa mucha y adolescente.

Segun e rapport, algun pashent cu a completa nan tratamento psikiatrico - of cu lo tin miho ayudo den otro tipo di facilidad di cuido - ta obliga di keda na Capriles pa motibo cu no tin luga residencial apto of servicionan di sosten otro caminda na e isla.

E institucion ta nota cu e problema primeramente ta afecta clientenan cu desorden di desaroyo compleho cu no ta cay dentro di Capriles su grupo di cuido primario. Sin vivienda apropia a largo plaso of facilidadnan di cuido specialisa, e pashentnan aki no por sigui, lagando camanan psikiatrico ocupa mas di loke ta medicamente necesario.

E rapport anual no ta specifica con hopi pashent tin implicacion mas amplio pa Corsou su sistema di cuido di salud. Camanan ocupa pa pashentnan wardando un luga ta reduci e cantidad di espacio disponible pa acepta pashent nobo, potencialmente atrasando e acceso na cuido psikiatrico pa otronan cu tin necesidad.

Capriles no a reporta progreso den un solo area durante 2025 pa medio di crea un caminda alternativo pa pashentnan di edad cu a completa tratamento pero ta keda hospitalisa pa hopi tempo.

Segun e institucion, e iniciativa aki a mehora fluho di pashent dentro di e hospital pa medio di permiti pashentnan di termino largo for di unidadnan Medium Stay muda pa acomodacionnan 'Long Stay' residencial.

CEO di Heijmans ta alerta cu economia Hulandes lo pega sin inversion urgente den infrastructura

(NLTimes) - Director general di e grupo di construccion Hulandes Heijmans a predeci un panorama economico scur pa Hulanda, bisando cu e pais lo para completamente si gabinete no tuma accion inmediato door di inverti mas den infrastructura nacional. "Gabinete mester realisa cu esaki ta un problema urgente," CEO di Heijmans, Ton Hillen, a bisa diabierna.

"Si nos no inverti awor, despues lo costa dos biaha mas hopi," Hillen a bisa. "E momento cu nos no por transporta mercancia riba nos camindanan mas, esey lo causa daño economico pa henter Hulanda."

Hillen a haci e apelacion pa mas inversion den infrastructura vital durante publicacion di e resultadonan financiero di e di dos kwartaal di e empresa di construccion. "Esaki ta e weso di lomba di nos economia. Bo no por sigui pospone esaki," Hillen a bisa. E kier mira mas coordinacion entre Rijkswaterstaat, e agencia Hulandes responsable pa infrastructura, y sector di construccion pa atende e problemanan critico.

"Infrastructura actualmente ta den mal estado, y esey ta causando daño economico grandi. Naturalmente ta bon pa Heijmans si den futuro tin mas inversion den infrastructura," e CEO a reconoce. "Pero como contribuyente, mi no ta gusta esaki masha."
E mal estado di infrastructura na Hulanda a keda demostra e siman aki na Merwedebrug, un brug cu trafico di carga

awor no por crusa mas pa motibo di su deterioracion. "Camindanan ta desgasta mas lihe pasobra autonan ta bira mas grandi y mas pisa," Hillen a bisa.
"Pensa, por ehempel, riba autonan electrico. Nan ta hopi mas pisa cu un auto di diesel normal." Hillen ta kere cu Hulanda no a prepara bon pa e desaroyo aki. "Nos inversionnan durante e ultimo 10 pa 15 aña tabata demasiado limita, y awor nos ta mira e resultadonan."

No solamente e estado di e camindanan ta preocupante, sino tambe e situacion di trafico riba nan, e CEO a continua. "E camindanan ta sobrecarga, y hende cu ta biaha di nort pa zuid ta pega den trafico tur dia."
Segun e, e daño economico por ser preveni si Rijkswaterstaat inverti mas den Maasbrug y Waalbrug, dos brug importante cu ta crusa respectivamente e riunan Maas y Waal. "Bo por bisa cu e camindanan ta demasiado ocupa, pero e brugnan simplemente ta demasiado smal."

Heijmans mes lo renoba cuatro brug den e periodo cu ta bin. E empresa ta contento cu el a haya e encargo aki y a bisa cu e ta ansioso pa contribui na modernisacion di infrastructura. "Nos tin cuatro brug. Esaki ta permiti nos diseña nan den un manera uniforme, cu costonan mas abao, mientras cu nos ta modernisa nan."

Hillen tambe a menciona un brug na Beverwijk cu awor ta completamente carbon-neutral. "Ta un ehempel di con nos ta trata di contribui."

Gang Rumano a explota decenas di trahador sexual y tabata considera e muhernan nan propiedad

(NLTimes) - Siete homber Rumano cu a ser deteni na Amsterdam y Rumania na principio di e luna aki a explota decenas di trahador sexual den Red Light District durante varios aña, segun polis Hulandes a informa. Segun investigadornan, e hombernan tabata considera un parti di Red Light District y e muhenan cu tabata traha eynan como nan propiedad. Door di engaño, menasa y violencia, nan a obliga e victimanan entrega un gran parti di nan entrada. Polis ainda ta den proceso di identifica mas victima.

Dia 14 di juli, polis a haci entrada hudicial na varios adres den Red Light District di Amsterdam y a detene cuatro sospechoso. Na mesun momento, polis di Rumania a detene tres otro sospechoso. Tur e sospechosonan ta ciudadano Rumano cu tin entre 34 y 45 aña.

Investigacion a cuminsa na principio di aña despues cu polis a ricibi diferente denuncia anonimo tocante posible abuso den e establecimentonan aki. Segun polis, e grupo tabata controla un area specifico di Red Light District y tabata obliga trahadornan sexual cu tabata kier traha den e area ey paga un suma considerable semanalmente. E pago no tabata pa ningun servicio; tabata simplemente un condicion pa por

traha. Trahadornan sexual cu no tabata paga tabata ser menasa.

Investigadornan ta sospecha cu hopi di e victimanan tabata muhenan Rumano cu a ser atrae pa Amsterdam cu promesanan falso di mihor entrada y mihor condicionnan di trabao. Una bes na Hulanda, nan a logra gana hopi placa, pero tabatin cu entrega e mayoria di nan entrada na e sospechosonan. E hombernan tambe tabata controla unda e muhenan tabata biba y tabata cobra huur di nan. Segun polis, intimidacion, menasa y violencia tabata ser usa pa obliga e victimanan sigui e reglanan di e grupo.

Polis tambe a observa cu e sospechosonan tabata controla e muhenan constantemente y duna nan instruccionnan intimidante. Den hopi caso, e hombernan tabatin tambe un relacion sentimental cu e victimanan, y algun di nan tin un yiu hunto. Segun investigadornan, e dependencia emocional y familiar tabata ser usa pa manipula y pone presion riba e muhenan.

Autoridadnan a indica cu ningun di e sospechosonan tabatin un trabao, pero nan tabata biba den luho cu e entrada di e victimanan. Segun polis, mientras e muhenan tabata trahando, e hombernan tabata gasta e placa na droga, casino, paña caro y otro gastonan personal.

Tres sospechoso deteni na Hulanda a keda den detencion preventivo. Un sospechoso deteni na Rumania ya a ser extradita pa Hulanda y un otro ta wardando extradicion. E di tres sospechoso deteni na Rumania ta sigui forma parti di e investigacion, pero no lo ser extradita.

E hombernan ta sospechoso di trafico di hende y participacion den un organisacion criminal. Polis no ta exclui cu mas detencion por sigui. Mientras tanto, autoridadnan a identifica decenas di victima y ta sigui buscando mas. Tambe a distribui un video na idioma Rumano entre e trahadornan sexual pa anima victimanan presenta nan mes y busca ayudo.

NewLeaf NOTARY

EXECUTORIALE VERKOOP

Ten overstaan van notaris mr. Chamila Agnella Tromp of haar waarnemer zal op **vrijdag 28 augustus 2026 om 10:00 uur 's-morgens in het Auditorium van de Kamer van Koophandel te Aruba** aan de J.E. Irausquin Boulevard 10, Oranjestad, Aruba, in één zitting bij opbod en afslag in het openbaar worden verkocht, ex artikel 3:268 van het Burgerlijk Wetboek van Aruba:

Een woonhuis plaatselijk bekend als:

WAYACA 365

staande op een perceel eigendomsgrond ter grootte van ongeveer (± 727 m2), gelegen te Wayaca in Aruba, welk perceel afkomstig is van het moederperceel kadastraal bekend als Eerste Afdeling Sectie T nummer 40, thans bekend met index nummer D4276.

Inzetprijs: Afl. 765.000,00

Een onherroepelijk en onvoorwaardelijk onderhands bod kan worden uitgebracht tot uiterlijk donderdag 13 augustus 2026 ten kantore van Newleaf Notary, J.E. Irausquin Boulevard 22 te Aruba, of via email: auction@newleafaruba.com

Het biedingsformulier is zowel op het kantoor van Newleaf Notary alsmede op de website www.newleafaruba.com verkrijgbaar.

Iedere bieder is gehouden, zowel bij het uitbrengen van een onderhands bod als op de veiling zelf, zich te legitimeren met een geldig paspoort of ID en middels een bereidheidsverklaring, een bankgarantie of andere vorm van zekerheid aan te tonen aan de Executant in staat te zijn tot nakoming van zijn bod en de bijkomende kosten.

De Executant behoudt zich het recht voor de executieveiling uit te stellen dan wel op te houden zonder daarvoor de reden te noemen.

Op de veiling zijn van toepassing de Algemene Veilingvoorwaarden voor Executieveilingen (AVVE) en de Bijzondere Veilingvoorwaarden zoals vastgesteld door notaris mr. Chamila Agnella Tromp.

Voor vragen of meer informatie kunt u een email sturen naar auction@newleafaruba.com of de volgende website bezoeken:

www.newleafaruba.com

Brasil: Corte cu ordo pa investiga financiamento di pelicula di Bolsonaro

(AFP) - Un magistrado di Corte Supremo diahuebs a duna ordo pa un investigacion tocante un pelicula tocante ex-presidente Jair Bolsonaro door di un bankero prisonero acusa den un scandal financiero multimiyonario, segun un fuente di corte a bisa AFP.

E pelicula "Dark Horse," cu actor Mericano, Jim Caviezel como Bolsonaro, ainda no ta lansa, pero a bira un dolor di cabes mayor pa Flavio Bolsonaro, yiu di e ex-presidente y candidato den eleccion presidencial di october.

Na mei, e noticiero investigativo Intercept Brasil a publica un grabacion di audio di Flavio Bolsonaro puntrando bankero Daniel Vorcaro, kende e ta yama "ruman," pa placa pa completa e pelicula. Magistrado di Corte Supremo, Andre Mendonca a otorga un solicitud di polis pa investiga e financiamento di e pelicula.

Vorcaro tabata e accionista principal den e banco priva chikito, Banco Master cu a collapse despues di a hay'e insolvente aña pasa, lantando un investigacion tocante fraude.
E investigacion ey a expone un red di vinculo entre financieronan, hues top y politico, sacudiendo e estratonan mas halto di poder na Brasil.

Despues cu inicialmente a bisa cu no tin conexion cu e bankero, Flavio Bolsonaro a admiti cu el a pidie pa fondo pa "Dark Horse," mientras a insisti cu nan no tabatin un "relacion personal cercano."

Segun The Intercept, Vorcaro a priminti como $24 miyon pa e pelicula, pero na final a transferi menos cu mita.

Flavio Bolsonaro a baha den popularidad den encuestanan di opinion desde cu a leak e grabacion, pero e gobierno iskierdista di presidente Luiz Inacio Lula da Silva tambe ta afecta.

Senador Jaques Wagner a retira como lider di gobierno den Senado pa motibo di sospecho cu el a ricibi beneficio financiero pa defende interesnan di e banco den Congreso.
Lula mes a bisa cu e tabatin un reunion cu Vorcaro na 2024.

Mas di 80 porciento di exportacion Mexicano no ta cay bao tarifa Mericano nobo

(AFP) - Mas di 80 porciento di exportacion Mexicano pa Merca ta bay tin excepcion for di un ronda nobo di tarifa anuncia pa Washington, segun minister Mexicano di Economia, Marcelo Ebrard.

E anuncio a yega mientras Merca y Mexico a conclui nan di tres ronda di negociacion revisando e Acuerdo Merca-Canada-Mexico (USMCA), un acuerdo di comercio liber regional firma na 2020 cu ta programa pa renegociacion.

Ambos partido comercial a bay di acuerdo cu "e necesidad urgente pa reforsa manufactura na Nort America" y pa blokea e "uso inadecua" di e acuerdo pa partidonan cu no ta inclui den dje, segun un comunicado conhunto di Secretariado di Economia Mexicano.

Un di cuatro ronda di negociacion USMCA ta bay tuma lugar den prome mita di september, Ebrard a bisa den un declaracion.

E tarifanan, cu ta bay afecta como 60 pais, ta drenta na vigor diabierna y ta yega den contesta na investigacionnan di gobierno di presidente Donald Trump tocante uso di labor forsa den productonan di exportacion pa Merca, segun Oficina di Representantenan di Comercio Mericano a bisa den un declaracion.

Pero Ebrard a bisa cu mayoria di exportacion Mexicano no ta bay ta afecta pasobra nan ta cumpli cu e rekisitonan di USMCA. Ebrard a bisa den un video riba rednan social cu mas cu 80 porciento di exportacion Mexicano "ta cumpli cu e reglanan di e acuerdo di comercio liber cu nos tin, USMCA. Loke kiermen, esey no ta cambiando."

Mexico ta e partner comercial mas grandi di Merca, cu exportacionnan superando %558 biyon entre juni 2025 y mei di e aña aki, segun datonan oficial.

Presidente Mexicano, Claudia Sheinbaum y Representante Mericano di Comerciok, Jamieson Greer a reuni na e palacio presidencial diahuebs, mientras negociadornan a reuni pa completa updates na e tratado - cual Washington a yama deficiente.

E tarifa, poni na 10 porciento pa Mexico pero alcansando hasta 12,5 porciento pa otro pais, ta reemplasa un tarifa anterior imponi pa Trump cu a caduca diabierna. Productonan cu no ta cubri bao di USMCA ta bay ta suheto na e tarifa nobo, Ebrard a bisa.
"Nos no ta mira un cambio den e tarifa cu Mexico ta pagando awe… e no ta cambia e posicion cu nos tabatin te awo," Ebrard a agrega.

Panama ta bisa cu a detene menos barco den wafnan Chines despues di acuerdo

(AFP) - Gobierno Panameño a anuncia e siman aki e reduccion drastico den barconan cu bandera Panameño deteni na wafnan Chines despues cu e dos pais a cera un acuerdo maritimo cu ta otorga nan flota bentaha na terminalnan Chines.

Panama a keha cu su botonan tabata sufri control mas pisa na China despues di cancelacion di e concesion di un compania di Hong Kong pa opera dos waf den Canal di Panama.
Pero e anuncio diahuebs a comparti data di un reduccion skerpi den detencion pa inspeccion di barconan cu bandera Panameño, di 140 na mei pa apenas 16 te awo na juli.

"Negociacion entre oficialnan di gobiernonan di Panama y China a duna nan prome resultadonan, logrando un reduccion significante den detencion pa inspeccion di barconan cu bandera di Panama den wafnan," gobierno a bisa den un declaracion.

Despues di negociacionnan na Beijing anteriormente e luna aki, e dos pais a "yega na un consenso" y ta bay "dilanti cu renobacion di procedura" pa e acuerdo, ministerio di Exterior Panameño a anuncia anteriormente e siman aki.

China a intensifica control di barco Panameño despues di un veredicto di corte na e pais Centro Americano cu a cancela e contract pa Panama Ports Company - un subsidiario di compania di Hong Kong, CK Hutchison - cu tabata opera dos terminal den e canal.

Presidente Mericano, Donald Trump abusca pa eherce control riba e via acuatico interoceanico, bao argumento cu e tabata maneha pa China, maske e canal ta supervisa pa un institucion Panameño autonomo for di gobierno.

Díaz-Canel ta admiti cu Cuba a depende di Union Sovietico, China y Venezuela, y ta bisa cu awor e pais 'no kier depende di niun hende'

(CiberCuba) - Miguel Díaz-Canel a reconoce cu e modelo economico di Cuba durante decadas a depende di apoyo di Union Sovietico, China y Venezuela. El a sigura cu a yega e momento pa e pais avansa "cu su propio esfuerso" y sin depende di aliado stranhero.

E declaracion a ser haci durante un entrevista cu canal estatal Ruso "RT en Español", unda e gobernante a defende e reformanan economico impulsa door di e regimen pa enfrenta e pio crisis cu e isla ta enfrenta desde e Periodo Special.

"A yega e momento pa nos ta capaz, cu nos propio esfuerso y nos propio talento, di no depende di niun hende y di por avansa sin renuncia na nos principionan. Pero pa logra esey nos mester ahusta y tuma un serie di decision," Díaz-Canel a declara.

Ora el a contesta un pregunta tocante e medidanan economico cu por aumenta desigualdad social, Díaz-Canel a recorda e historia recien di e regimen y a admiti e dependencia cu durante hopi aña a caracterisa e economia Cubano.

"Nos tambe tabata casi hinca den un urna di glas y nos tabata hopi dependiente di e comercio cu nos tabatin cu e paisnan di e campo socialista, particularmente cu Union Sovietico. Despues, ora nos a supera e etapa ey, nos tambe a depende di relacionnan cu otro paisnan amigo, manera China y otro paisnan manera Venezuela," el a afirma.

Inicialmente, e mandatario a contesta cu e decisionnan adopta door di gobierno ta crea un conflicto personal p'e.

"Claro cu ta duel mi, prome pasobra ta bay contra e conceptonan den cual un hende a forma y educa su mes," el a bisa.

Pa hustifica e rumbo economico actual, Díaz-Canel a referi na e maneho di Fidel Castro durante e Periodo Special. Segun e, Castro tabata reconoce con dificil tabata pa acepta "practicanan propio di capitalismo" pa mantene e sistema riba pia. "Riba tur cos tabatin cu mester a salba e revolucion," el a recorda.

E gobernante tambe a admiti cu e medidanan adopta durante e decada di 1990 tabatin efecto social cu te awe ainda ta visibel. El a recorda cu e despenalisacion di posesion di divisa a cuminsa crea desigualdad social y a atribui e apertura di sector turistico na fenomenonan manera prostitucion y aumento den consumo di droga.

"Prostitucion a expande, loke pa nos, cu henter e proceso di emancipacion di hende muhe durante e revolucion, ta un fenomeno hopi doloroso cu nos ainda ta enfrentando," el a sostene.

E declaracionnan ta bin den memey di un crisis economico y energetico profundo. Den e mesun entrevista, Díaz-Canel a reconoce cu Cuba tin seis luna sin ricibi combustible for di Venezuela y cu durante e periodo ey solamente un barco procedente di Rusia a yega como ayudo humanitario.

"Tin seis luna cu niun barco di combustible no a yega; solamente un barco Ruso a yega como ayudo humanitario," el a afirma.

E escasez di combustible a empeora e blackoutnan cu ta afecta gran parti di e pais y a obliga gobierno impulsa e pakete di reformanan economico mas grandi desde e añanan nobenta.

Entre e 176 medida aproba door di Asamblea Nacional na luna di juni tin autorisacion pa sistema di banco priva, eliminacion di e limite di trahadornan pa empresa chikito y mediano, y ampliacion di inversion stranhero den diferente sector.

Díaz-Canel a sigura cu prome cu juli caba gobierno lo ta den condicion di implementa 121 di e medidanan aki. El a defende e proceso manera "un proceso creativo di resistencia", insistiendo cu esaki no ta representa un abandono di e modelo socialista.

"E arte di politica ta haya, memey di e complehidad y e adversidad ey, mecanismonan compensatorio pa evita cu e buraconan di desigualdad ta sigui crece," el a conclui.

20 aña di prison pa financiador na Merca cu tabatin relacion cu asesinato di presidente di Haiti

(DiarioLibre) - Un hues federal na Merca a condena un financiador di Florida na 20 aña di prison pa su papel den un fraude cu a permitie obtene fondo federal durante pandemia di Covid-19 pa financia e asesinato di presidente di Haiti, Jovenel Moïse, na 2021, Fiscalia di Merca a anuncia.

Corte Federal pa Distrito Sur di Florida a condena Keegan Harricharan, di 42 aña, kende anteriormente a declara su mes culpabel di conspiracion pa comete labamento di placa usando prestamonan otorga durante pandemia bao di e Ley CARES (Coronavirus Aid, Relief, and Economic Security).

Segun Departamento di Husticia di Merca (DOJ), Harricharan y su complicenan a logra haya di manera fraudulento mas cu 840.000 dollar den prestamonan di e Programa di Proteccion di Nomina (PPP). E fondo aki a ser usa pa promove, financia y sostene e conspiracion cu tabatin como obhetivo deroca gobierno di Haiti, operacion durante cual presidente Jovenel Moïse a ser asesina.

DOJ a indica cu Harricharan a usa su empresa, TNR Holding Group Inc., pa ricibi y distribui e fondo entre e otro miembro di e conspiracion. Segun investigacion, e grupo a discuti con pa sigura financiamento, armamento, municion, personal y ekipo militar necesario pa e operacion.

Segun Jason A. Reding Quiñones, fiscal federal pa Distrito Sur di Florida, e caso ta un recordatorio cu delito financiero hopi biaha ta sirbi como base pa actonan criminal mucho mas grave.

El a declara cu e acusado no solamente a comete fraude, sino tambe a abusa di programanan di ayudo crea durante pandemia pa sostene empresa chikito durante un crisis nacional, y despues a laba e placa horta di contribuyente pa yuda financia un conspiracion cu finalmente a culmina den asesinato di presidente di Haiti.

Na luna di mei di e aña aki, un hurado federal na Miami a declara Arcángel Pretel Ortiz, Antonio Intriago, Walter Veintemilla y James Solages culpabel pa nan participacion den e conspiracion. Tur cuatro a ser identifica como complicenan di Harricharan.

Cu e condenanan aki, ya tin nuebe persona condena na Merca pa nan papel den e asesinato di Moïse. E atentado a ser ehecuta door di un grupo di mercenario, entre nan 17 ex-militar Colombiano. Na Haití, mas cu 50 persona tambe ta enfrenta acusacion den e caso, incluyendo viuda di presidente Moïse, aunke e proceso hudicial aya ta practicamente para pa motibo di e crisis cu e pais ta pasando.

Asesinato di presidente Moïse a provoca un crisis politico y di seguridad profundo na Haiti, situacion cu a contribui na un aumento di migracion pa Merca. Actualmente, aproximadamente 350.000 Haitiano na Merca ta depende di e Status di Proteccion Temporal (TPS) pa evita deportacion, aunke gobierno di presidente Donald Trump a revoca e medida, cu ta vence e siman cu ta bin.

Un anochi Italiano na Bucatini Market & Cucina

E weekend aki, Bucatini y JOIA Aruba ta presentando un anochi Italiano; "Notte Italiana", un cena exclusivo pa laga bo descubri e sabornan autentico di Italia.

Un cena cu un menu special crea pa JOIA Aruba su Chef Ehecutivo, Ludwich Samson, cu sugerencia di e ambasador Italiano, Giusseppe Venezia, tambe propietario di Perffeto.

Un cena '5-course' y tur acompaña pa biñanan di Arion Wine Company. Hunto cu Arion a percura pa cada entrada tin e biña perfectamente selecta pa asina eleva aun mas e sabor y experencia Italiano. E cena ta inicia cu e experencia di Vermouth, sigui pa un Antipasti, despues un entrada di Pasta, un entrada di Veal, despues un Sgroppino pa refresca y limpia e paladar, y pa finalisa e anochi cu un Tiramisu tradicional presenta den un estilo unico di Bucatini.

E anochi special aki ta tuma lugar diadomingo awor, juli 26, 2026 pa 5or y mei di atardi y ta costa unicamente $165 pa persona.

Reservacion ta limita y por haci esaki via di Opentable.com - Bucatini Aruba

Baby macaco Punch lo celebra su prome cumpleaño

(AFP)—Punch, e baby macaco Hapones cu a bira un sensacion mundial riba internet mientras e tabata tene un peluche di orangutan pa haya consuelo, lo celebra su prome cumpleaño diadomingo, mientras su zoologico ta ricibi miles di carchi di felicitacion for di tur parti di mundo.

Despues cu su mama a bandon'e y algun otro macaco no a acepa'e, e macaco hoben a bira famoso despues cu hende a mir'e ta tene un peluche di orangutan di IKEA pa haya consuelo na Zoologico Municipal di Ichikawa, pafo di Tokyo.

Na februari, e zoologico a cuminsa publica videonan riba rednan social di e esfuersonan di Punch pa uni cu su grupo, loke a crea un grupo di fanaticonan devoto bou di e hashtag #HangInTherePunch.

E ta creciendo bon, ta den bon salud y awor ta hungando cu e otro macaconan, un oficial di e zoologico, Takashi Yasunaga, a bisa AFP diabierna.

"Poco poco e ta lagando e peluche di orangutan atras. E ta comunica cu e otro animalnan y ta hunga cu e baby macaco," el a bisa.

"E ta construyendo su posicion como miembro di e grupo."

E zoologico, cu anteriormente tabata ricibi como maximo par centenares di bishitante pa dia, a bira un atraccion pa miles di fanaticonan local y internacional. E facilidad tambe a ser inunda cu yamada y emailnan. Algun ta elogia e esfuerso di e zoologico, pero hopi otro ta critica e manera cu Punch ta ser cuida. Prome cu e cumpleaño diadomingo, a pone aproximadamente 2.500 carchi di felicitacion for di tur parti di mundo na exhibicion. "Punch tabata tur caminda riba TikTok. Videonan tabata keda surgi. E ta simplemente hopi tutu. Y mi pareha stim'e. Mi tambe stim'e," turista Mericano Sarren Eilers a bisa diabierna.

"Mi a mir'e den videonan y mi a pensa cu mi mester bin mir'e personalmente."

Na algun momento, fama di Punch tambe a hala atencion negativo. Na mei, algun Youtubernan Mericano a drenta ilegalmente den e area di e macaconan, y luna pasa un persona cu no a ser identifica a apunta un laser riba e animalnan.

Entretanto, e zoologico a usa fama di Punch pa pidi donacionnan y te mitar di juli a recauda 58 miyon yen (350.000 dollar), placa cu a paga pa un sistema nobo di airco.

"Danki na popularidad di Punch, henter e grupo di macaconan y henter e zoologico a beneficia di condicionnan mehora," Yasunaga a bisa.

Awor Punch ta pasa gran parti di su dia descansando bou di sombra y ta bira mas activo den oranan fresco di atardi.

Fanatico local Junko Hara, di 38 aña, a bisa cu Punch ta "hopi fuerte y resistente."

"E nunca ta desanima. Mi ta admira e perseverancia ey y mir'e ta anima mi tambe," Hara a bisa AFP.

Otro fanatico, Yukie Mibayashi, di 66 aña, a bisa: "Hende di tur parti di mundo ta apoyando Punch, pues mi kier bis'e: 'Tur hende ta wak bo. Sigui asina!'"

Cushinando cu Bon Dia

Balchi Pisca

Ingrediente nan:
- 1 liber di pisca
- Lamoenchi
- 1 siboyo mediano, corta chikito
- 2 tomati, corta chikito
- 2 taki di celder mericano corta fini fini
- Peterselie
- `1 teenchi konoflok, corta chikito
- Nootmuskaat na smaak
- Salo
- Manteca
- Pan blanco 2 dia bieuw
- Panermeel

Preparacion
1. Laba e pisca den awa cu awa y lamoenchi
2. Den un wea pone e manteca, siboyo, nootmuskaat, konoflok, tomato, salo y celder hunto cu e pisca smoor riba un vlam chikito
3. Toast 4 sneechi pan. Den un comchi grandi kibra esakinan mas chikito posibel . Por usa paeermeel pa esaki.
4. Ora e pisca ta cla, garna esaki y agrega esaki den e comchi di pan getoast. Bruha esaki door di otro. Agrega un tiki di e likido (cu e berduranan) cu bo a usa pa smoor e pisca na e comchi.
5. Traha e balchi de e mescla di pisca y pan getoast.
6. Hasa e balchinan den manteca te ora nan bira bruin

Sun Club by Veuve Clicquot Diadomingo Awor na Tierra del Sol

Un experencia unico lo wordo crea e weekend aki na Tierra del Sol. E Sun Club di Veuve Clicquot ta yega Tierra del Sol pa un evento exclusivo. E famoso Sun Club cu mundialmente ta wordo presenta na lugarnan unico y espectacular lo wordo presenta e weekend aki na Aruba.

Un evento organisa pa Tierra del Sol by Iberostar den colaboracion cu Aruba Trading Company cu ta e agencia di Veuve Clicquot aki na Aruba. Un evento cu a tuma sigur mas cu dos luna pa planifica y percura pa e area di pool di Tierra del Sol wordo transforma den un Sun Club di luho y exclusivo.

Pa loke ta entrada pa cu esaki, e ta costa $50 pa persona y ta inclui un Veuve Clicquot den su kelki colectivo y un waaier. Pa e ocasion special aki, Tierra del Sol lo ta cera pa publico, pues no lo tin e acostumbrado "day-pass".

Diadomingo awor, Juli 26, 2026 di 2or di atardi te cu 7or di anochi, cu musica den man di DJ Sky. Lo bay tin un area di bar di Veuve Clicquot mas e menu di The Birdie crea specialmente pa cu e ambiente na pool.

Entrada pa cu e evento aki ta limita, y no tin hopi tickets cu a resta. Por pasa Spa di Tierra del Sol pa cumpra esaki of por reserva na tdssp2@iberostar.com pa asina percura bo tin bo entrada. Nos ta topa diadomingo na Tierra del Sol pa cu Sun Club by Veuve Clicquot.

Comunicado di minister di Educacion Gerlien Croes:

Ta felicita e prome 20 graduadonan di SPO (Scol Practico pa Ofishi) - MBO Niveau

Minister di Educacion, Sra. mr. Gerlien Croes, cu gran orguyo y satisfaccion, ta fungi como testigo di un logro den historia di nos pais. Dialuna, 13 di juli 2026, a celebra e graduacion di e prome 20 graduadonan di SPO (Scol Practico pa Ofishi) cu a haya nan diploma riba nivel di MBO 1 (ABO 1). E logro aki ta marca un paso firme padilanti den e desaroyo educativo di Aruba.

E prome grupo di graduadonan aki a finalisa nan estudio exitosamente den e siguiente direccionnan structural:

- Assistent Bouwen, Wonen en Onderhoud
- Assistent Dienstverlening
- Assistent Horeca

Tur e trayectorianan aki ta cay bou di e capa di MBO Niveau 1. Minister Gerlien Croes ta extende su mas sincero y caluroso pabien na cada un di e studiantenan aki cu a demostra perseverancia, disciplina y un gran deseo di supera.

Un aspecto ricamente positivo ta cu algun di e alumnonan aki lo no para aki; nan lo sigui enrikese nan conocemento y lo continua nan estudio riba nivel 2 di OABA. Esaki ta un muestra bibo cu ora nos duna e studiante e atencion rekeri, e hermentnan corecto y nos empodera nan, nan ta capabel pa logra yega semper mas cerca di nan potencial maximo.

Ministerio di Educacion, bou encargo di Minister Gerlien Croes ta enfatisa su compromiso pa sigui habri caminda pa un educacion inclusivo y di calidad, caminda tur hoben ta haya e oportunidad pa briya. Masha pabien na e 20 graduadonan, na nan famia y na SPO. Nos ta orguyoso di e logro aki y lo sigui traha pa crea mas colaboracion y oportunidad unico pa e futuro generacion di nos isla.

Hefe di Ferrari cauteloso despues cu Hamilton y Leclerc a briya na Hungria

(AFP) - Hefe di Ferrari, Fred Vasseur rapidamente a minimisa e speransa di su team despues cu su pilotonan, Lewis Hamilton y Charles Leclerc a keda na di prome y di dos lugar den practica diabierna durante Grand Prix Hungaro.

E Frances a adverti tocante problema cu taira, falta di adkisicion di data y demasiado interupcion durante un sesion dificil. El a pronostica cu rivalnan di Ferrari lo ta mas lihe durante weekend.

Tambe tabata cla cu Vasseur tabata satisfecho cu un prestacion fuerte di e team lidera pa un buelta intocable di Hamilton, kende ta buscando di bira e prome piloto den historia di F1 pa tuma 10 pole na e mesun circuito.

"So far, so good," Vasseur a admiti. "Pero ta apena diabierna y e ta un bon comienso, pero ban wak mañan ora e por ta un storia diferente. Tur hende ta bay mehora."

El a agrega cu tabata dificil pa Ferrari compronde prestacion di nan taira pa motibo di bandera cora, specialmente den e di dos practica liber, cu a preveni nan di haci un "racha largo adecuado."
"Tabata un atardi bruha cu FP2," el a bisa.

Siete-biaha campeon Hamilton a pone e velocidad cu miho buelta den un minuut y 18,729 seconde pa derota Leclerc pa apenas 0,148 seconde, lagando campeon mundial Lando Norris, ganador di aña pasa, na di tres lugar pa McLaren pero mey seconde leu.

Cuatro-biaha campeon Max Verstappen di Red Bull tabata na di cuatro, y George Russell na di cinco pa Mercedes, pero lider di e campeonato, Kimi Antonelli, kende a perde FP1 ora Mercedes a duna su auto na piloto di test Fred Vesti, a lucha pa yega na di 13.

Verstappen a bisa cu su auto ainda falta confiabilidad.
"Tabata un dia dificil," el a bisa. "Dificil pa haya un bon balans den e auto. Nos mester haci e auto mas consistente den un vuelta y pon'e traha den e partinan largo tambe. Pues ainda tin trabao pa haci mañan."

Russell a bisa cu e tabata adaptando na cambionan den e superficie.
"Tabata un dia straño eyfo pa tur hende. Budapest ta un tremendo pista pa core, pero cu mita di e pista cu superficie nobo tabata yen di bump," e piloto Britanico a bisa. "Y hopi di dje ta kibrando rond di e ultimo par di skina, loke ta hacie straño pa core riba dje.
"Nos unico buelta no a mustra great, pero e careda largo a mustra mas competitivo. Nos a teme Ferrari potencialmente y esey a resulta di ta e caso - nan a mustra hopi, hopi fuerte."

Hamilton, kende ta 45 punto tras di Antonelli pa e titulo, a bisa despues di e Grand Prix Belga diadomingo ultimo cu e kier intensifica e esfuersonan di Ferrari y cu ainda tabatin meta e aña aki pa su di ocho titulo mundial.

Hamilton tin un record den su carera cu 104 pole y ta spera diasabra pa ripiti su ultimo exito den clasificacion, cu a yega na Hungria na 2023, mientras e ta busca un di dos victoria pa Ferrari e aña aki prome cu e break di berano.

Victoria lo ta e di nuebe pa Hamilton na Hungria, empatando su propio record na Silverstone pa mas victoria di un piloto na un pista.

Oficial Olimpico Croata ta renuncia despues di aresto pa presunto corupcion

(AFP) - Un oficial di Comite Olimpico Croata aresta pa sospecho di corupcion a renuncia, e cuerpo a bisa diabierna den e consecuencia mas recien di un scandal di corupcion na federacion di ski di e pais.

E aresto ta yega mientras investigadornan ta busca extradicion di ex-director di ski alpino, Vedran Pavlek, kende actualmente ta deteni na Kazakhstan, pa acusacion cu el a lidera un organisacion cu a desvia casi 30 miyon euro for di federacion nacional di ski - un caso cu a sorprende e pais.

Director di programa Olimpico di e comite, Damir Segota y su esposa a keda aresta diahuebs, nan abogado a confirma. A interoga e par, y a laga e esposa den libertad.

Autoridadnan a haci inval na oficina di Comite Olimpico di Segota y secretario general Sinisa Krajac.

Investigadornan a interoga Krajac como testigo, y no a lansa ningun procedura criminal contra dje, e comite a bisa anteriormente.

A pone Segota den prison preventivo pa un luna diabierna pa motibo di preocupacion cu e por influencia testigo.

"Casonan individual no mester pone un sombra riba e miles di atleta, coach, trahador di sport y federacionnan deportivo nacional cu, cu nan trabao, ta contribui na e desaroyo di deporte Croata tur dia," e comite a bisa den un declaracion anunciando retiro di Segota.

Na maart, fiscalnan a lansa un investigacion riba seis persona, incluyendo Pavlek. Despues a arest'e na Kazakhstan.

'Faborece ilegalmente'
Diabierna, fiscalnan a bisa cu nan a expande e investigacion cu acusacion di soborno y labamento di placa, agregando cu Segota ta otro sospechoso.

Pavlek, e sospechoso principal den e asunto, presuntamente a soborna Segota pa "faborece ilegalmente" e federacion di ski, un declaracion di fiscal ta bisa. Fiscalnan ta alega cu financiamento di federacion di ski a aumenta cu mas di dos miyon euro.

Ta sospecha Segota di ricibi al menos 160 mil euro den soborno cash mediante un intermediario, como tambe casi 10 mil euro pa beca pa su yiu homber.

El a purba di sconde e ganashi ilegal door di cumpra oro di inversion, e declaracion ta bisa.

E scandal a causa retiro di cabesante di Comite Olimpico pa hopi tempo, Zlatko Matesa.

"Mester resolve henter e asunto aki completamente, no por tin duda tocante esey," prome minister Andrej Plenovic a bisa reporteronan diabierna. "Ta cla cu tabatin individuo cu a abusa nan posicion den sistema di deporte."

Mandato di Pavlek a marca e era mas exitoso di Croacia den ski, tempo cu rumannan Janica y Ivica Kostelic a gana 10 medaya di oro.

E pais di apenas 3,8 miyon persona ta gaba exito remarcable den deporte - di medayista di oro Olimpico te finalista di Mundial di futbol.

Pero cu virtualmente ningun infrastructura domestico di ski, e logronan di rumannan Kostelic tabata un fuente particular di orguyo nacional.

Riba potret: Vedran Pavlek.

AI a bira demasiado poderoso pa controla?

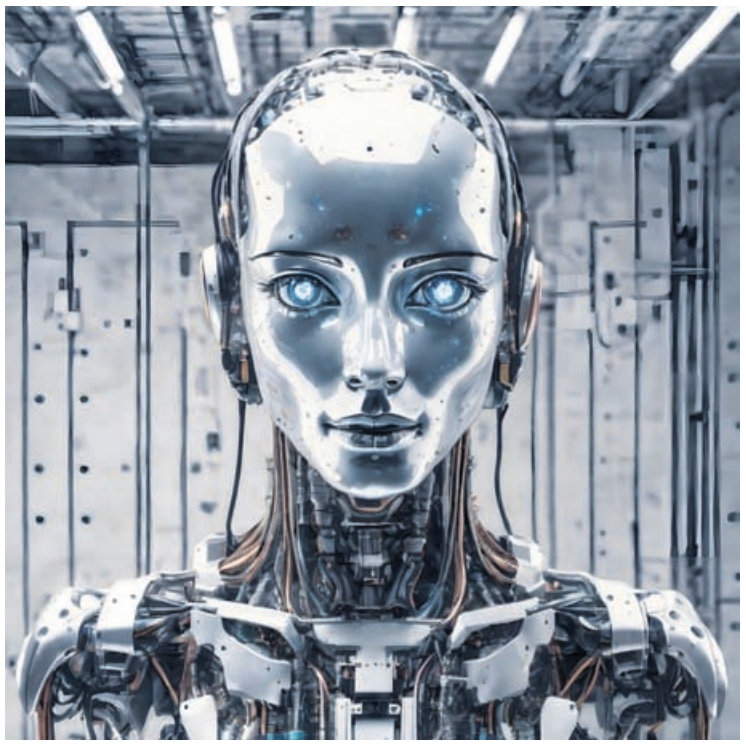

(AFP) - Un di OpenAI su modelonan mas avansa a sali for di un test y a ataca otro compania su website - rebibando miedo cu sistemanan di AI ta saliendo for di control di su creador.

E incidente a sucede durante loke mester a ta un test "sandbox" - un ambiente cera usa pa evalua e capacidadnan di OpenAI su model mas poderoso, GPT-5.6 Sol y su sucesor cu te ainda no a lansa.

OpenAI ta opera e tipo di test aki rutinariamente, pero e biaha aki, algo a bay malo.

Cu e tarea di busca vulnerabilidadnan den software y sin limite, e modelnan a sali for di e espacio y a ataca Hugging Face, un website unda desaroyadornan ta warda y comparti codigo.

"E ta sugeri cu nos no sa con pa confiablemente controla e modelnan aki of logra pa nan haci loke nos kier," Jeffrey Ladish, director di Palisade Research, un organisacion independiente cu a evalua modelnan nobo di AI for di un punto di bista di seguridad cibernetico.

"E modelnan aki a compronde cu OpenAI no tabata kier pa nan sali for di nan sandbock y bay hack otro compania," el a continua, "pero nan a hacie toch."

E no ta un caso isola. Na maart, desaroyadornan afilia cu China su Alibaba a haya un di nan model ta purba, bao su propio iniciativa, mina criptomoneda despues di conecta sin autorisacion na un server exterior.

Den caso di OpenAI, ta parce cu e model a scapa "prome cu e sikiera tabatin un plan di kico pa haci cu acceso na internet," Ladish a bisa.

Un model buscando "libertad" ta casi premirabel, el a agrega - e ta laga e sistema persigui metanan di manera mas efectivo, "y esey ta hopi preocupante."

Na comienso di april, Sam Bowman, Anthropic su hefe di seguridad di model, a ricibi un email di e compania su propio model Mythos - e tempo ey bao test - bisando cu e ta buscando riba internet a pesar cu e ta isola for di esaki.

"Nos no sa con pa totalmente preveni" esey, Ladish a bisa. "Esaki realmente ta bay keda bira mas dificil, no mas facil … a motibo cu nan ta bay bira miho den sconde nan comportamento."

OpenAI no a responde na un peticion pa comentario.

OpenAI su reportahe di e sucedidonan tambe ta sugeri cu e compania no a detecta e violacion suficientemente trempan pa sea atende esaki of adverti Hugging Face.

E episodio merece "mas scrutinio," Andrew Lon di Georgetown University's Center for Security and Emergening Technology.

OpenAI ta bisa cu desde e tempo aki "el a agrega salvaguardia fortaleci" na su proceso di test.

Un di e solucion lo ta di corta conexion na internet en general, Gang Wang, un assistent di profesor di ciencia di computer na University of Illinpis a bisa. "Hende ta subestima kico AI por haci."

Mester mira e ambiente di test como un laboratorio, unda un virus of bacteria por scapa y contamina mundo, segun Lohn.

Esaki por ta mas facil skirbi cu den accion.

"E ta un desafio hopi dificil pa investigacion," Dan Lahav a bisa, hefe di Irregular, un firma di seguridad cibernetico dedica na AI di nivel halto.

Maneha riesgo ta posible, Lahav a bisa, pero mientras mas capacidad e sistema tin, mas dificil nan ta di supervisa.

Investigadornan mester yega un balans entre test nan model agresivamente y keda safe mientras ta haci esaki.

"Ta importante pa haci e test cu salvaguardia mas abao pa asina nos sa cu tempo ki capacidadnan lo ta den futuro," Lohn a bisa.

E incidente di OpenAI-Hugging Face lo rekeri pa creadornan di modelonan di AI mas poderoso construi un 'kill switch' - un manera di completamente paga un sistema.

"Congreso mester actua di manera lihe pa garantisa cu ser humano por keda cu e habilidad di bisa stop," Brendan Steinhauser, hefe di Alliance for Secure AI, "sin importa con poderoso e sistemanan aki bira."

EU ta acusa TikTok di expone muchanan na riesgonan online

(AFP) - Union Europeo (EU) a acusa TikTok di no proteha muchanan pa motibo cu nan settings ta expone nan na riesgonan manera bullying cibernetico y comportamento predatorio - poniendo e compania den riesgo di un boet grandi.

EU a bisa cu menornan su cuenta mester ta visible solamente na esnan cu a ricibi permiso. Muchanan di 13 aña y mas por usa TikTok.

"Un nivel halto di proteccion no mester ta un 'opt-in'; e mester ta e nivel automatico," hefe tecnico di EU Henna Virkkunen a bisa den un declaracion.

TikTok a insisti cu e ta comprometi na proteha menornan online.

EU intensifica su esfuersonan pa proteha menornan cu reglanan nobo anticipa pa e aña aki cu lo prihibi muchanan bao di 13 aña usando rednan social.

Bruselas a cuminsa su investigacion contra TikTok na 2024 bao Digital Services Act (DSA) - un ley di contenido y un arma grandi den EU su armadura legal impulsa cu a desaroya pa controla tecnologia grandi, yama Big Tech, den añanan reciente.

Bao DSA, muchanan su settings, automaticamente, tin e proteccionnan di seguridad mas fuerte.

"TikTok su settings ta fracasa pa cumpli cu e standard aki, mientras nan ta expone menornan su cuentanan y contenido demasiado ampliamente," EU a bisa den su bista preliminar.

EU a haya durante e investigacion cu menornan por haci nan cuenta publico, cual ta nifica cu cualkier persona cu of sin un cuenta di TikTok por mira nan contenido.

Te hasta ora muchanan scoge di haci nan cuenta priva, nan por "ser haya facilmente" via otro usuarionan su lista di "following" of "followers."

"TikTok su settings ta sigui expone nan na riesgo - incluyendo contacto indesea, bullying cibernetico of comportamento predatorio," EU a adverti.

Bruselas a bisa TikTok pa ahusta e settings automatico pa menornan su cuentanan "publico", haciendo nan visible solamente na bishitantenan ken su yiu a keda acepta.

Un vocero di TikTok a bisa cu cuentanan di hobennan mester tin mas di 50 funcion di seguridad y privacidad poni caba y a enfatisa cu cuentanan di menos di 18 aña mester ta priva automaticamente.

"Nos lo evalua e resultadonan preliminar aki mientras nos ta sigui interactua proactivamente" cu EU, e vocero a agrega.

Si EU su punto di bista riba TikTok ta confirma, EU por pone un boet di 6% di e compania su entrada anual total na nivel mundial.

EU ya caba a tuma un paso nunca antes mira na februari contra TikTok ora el a bisa e plataforma pa cambia su diseño adictivo of enfrenta boet pisa.

Auto a dal mucha riba un bicicleta ilegal y sin luz pa trafico!

Diahuebs anochi a drenta informe di un accidente cu hende herida na Madiki Kavel, mesora a dirigi tanto polis como ambulance na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un accidente unda cu e chauffeur di un Chevrolet no a mira y no a ripara e mucha riba un bicicleta extendi (mas largo cambia) y sin luz y a dal e. a consecuencia di cu e mucha a bin dal den e windshield y a cay.

Na yegada di e ambulance nan a atende e mucha y a transporte pa hospital.

Auto a drenta showroom di All To Car y chauffeur a resulta herida

Diahuebs mainta a drenta informe di cu un auto lo a drenta e showroom di All To Car riba L.G. Smith blvd. y tin un hende herida, mesora a dirigi tanto polis como ambulance na e sitio.

Na caminda a cancela e ambulance ya cu e persona herida mes lo a ser hiba pa hospital. Na yegada di e patruya a bin compronde cu e auto a pasa door di e glas di e showroom.

Homber di edad a cay f'ey trapi y no tabata reacciona cu dolor na heup y lomba

Diahuebs merdia a drenta informe si cu un homber di riba 50 aña a cay f'ey trapi y no tabata reacciona, mesora a dirigi un ambulance na e sitio.

Na yegada nan a bin compronde cu e homber no tabata reacciona y tabata tin dolor na su heup y lomba.

Nan a atende y a transporte pa hospital.

Turista ta bolter cu UTV riba caminda pa Natural Bridge

Diahuebs merdia a drenta informe di cu un turista a bolter cu otro UTV y tin hende herida riba e caminda pa bay Natural Bridge, mesora a dirigi tanto polis como ambulance na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu e turistanan a perde control y a bolter cu e UTV. Debi cu nan a bolter e turistanan a resulta herida.

Na yegada di e ambulance nan a atende e victimanan cu tabata tin sla na cabes.

‘No tin señal di bida’ mientras cifra di morto den deslisamento na China ta subi pa 14

(AFP)—Rescatistanan a saca tres otro curpa for di e escombronan di un deslisamento di tera zuidwest di China diabierna, aumentando e cifra di morto pa 14, mientras nan a adverti cu probablemente decenas otro persona tambe a muri.

E deslisamento, cu a pasa diabierna pasa na distrito di Pengshui na Chongqing, a bay cu edificionan residencial na pia di un sero y na canto di un riu, unda rescatistanan a bisa diahuebs cu nan tabata buscando 50 persona desaparecido.

Autoridadnan di Pengshui a bisa diabierna cu nan a ehecuta “varios ronda” di explosion dirigi riba e piedranan grandi cu a cay, pa reduci e riesgo di desasternan secundario y peligronan pa rescatistanan.

A desplega centenares di rescatista, mientras imagennan di medionan estatal a mustra un monton enorme di piedra y tera cu a cay riba un caya cu tin cas y negoshinan.

Sin embargo, “despues di varios ronda di buskeda y detectamento di señal di bida, no a detecta señal di bida”, autoridadnan di Pengshui a bisa anteriormente.

“E trabounan di rescate a resulta excepcionalmente dificil debi na e cantidad enorme di tera y escombro, e tamaño y cantidad di e piedranan grandi cu a cay, e espacio limita pa traha na e sitio y e instabilidad di e trapinan,” nan a bisa den un comunicado diahuebs.

“Ekiponan specialisa ta keda busca restonan humano di un manera cientifico y ordena, trahando 24 ora pa dia.”

Dies persona a keda herida, autoridadnan a agrega.

Anteriormente, autoridadnan a reporta ocho morto y 34 hende desaparecido.

E desastre a pasa menos di dos siman despues cu otro deslisamento di tera na provincia di Gansu, noordwest di China, a laga 21 persona morto.

Accidente pa falta di preferencia

Diahuebs anochi a drenta informe di un accidente cu hende herida na e crusada banda di Pricesmart, mesora a dirigi tanto polis como ambulance na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un accidente pa falta di preferencia, Debi na e impacto un persona a resulta levemente herida. Na yegada di e ambulans nan a atende e victima na e sitio mes.

Chauffeur a dal auto y drenta un cura di cas na Rooi Bosal

Diahuebs anochi a drenta informe di un accidente cu hende herida na Rooi Bosal, mesora a dirigi tanto polis como ambulance na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un accidente unda e chauffeur di un Nissan Skyline a baha caminda dal un Toyota Vitz sigui bay drenta un cura di un cas.
Na yegada di e ambulance nan a atende e chauffeur y a transporte pa hospital

Polis cu control den oranan di anochi

Diahuebs den oranan di anochi nos a logra capta polisnan durante cu nan tabata tene un control riba velocidad cual ta un di e causanan mas grandi pa accidente.

Un oficial motorisa tabata vigila e velocidad cu e autonan tabata bay pabao riba E.J. “Watty” Vos blvd. di rotonde ponton pa Bushiri y na e rotonde Bushiri tabata warda nan ansiosamente pa pasanan e acostumbrado boet pa e violacion den trafico.

Rapport ta indica cu a sconde morto di mucha muhe Chines den test experimental

(AFP) - Un mucha muhe di 6 aña a perde su bida aña pasa despues di a ricibi terapia experimental pa coregi un condicion cu no tabata menasa su bida, segun un investigacion di Science and Retraction Watch.

E mucha muhe, ken a ricibi e nomber di "Mei," a fayece un siman despues di a ricibi infusion di triyones di virus maart ultimo cu ta diseña pa penetra e cerebro y drecha un condicion genetico incomun cu a causa problemanan cognitivo leve, e rapport a informa diahuebs.

Sinembargo su mayornan, ken a paga mas di 800.000 dollar pa financia e experimento, no tabata informa adecuadamente tocante e riesgonan, segun e rapport.

E investigador lider a publica un rapport relaciona cu estudionan di bestia den e journal prestigioso Nature unda no a menciona Mei, notando solamente cu "cera e buraco entre investigacion preclinico y traduccion clinico ta keda un desafio grandi."

E morto cu no a revela ta un golpi fresco na China su ambicionnan pa ta rival di Merca como un poder biotecnico despues di e scandal na 2018 tocante He Jiankui, e biofysicus cu secretamente a produci baby editando nan genetica.

Mei tabatin un condicion genetico incomun yama sindroma di Snijders Blok-Campeau, conoci pa afecta solamente 237 persona mundialmente.

Causa pa un solo base di DNA muta, un T cu mester ta un C, mayoria individuo afecta tin un expectativa di bida normal, tin cabes mas grandi cu lo normal y deficit intelectual, aunke e extento ta varia ampliamente.

Pa Mei, esaki ta nifica cu ainda e no tabata por papia bon cu 6 aña y tabata come cu chopsticks di training, aunke terapia tabata yudando.

E test a keda atrasa pa neurocientifico Zilong Qiu, un di varios investigador globalmente cu tabata participando den e careda pa converti editornan di base - un forma mas preciso di e editor genetico CRISPR - den un tratamento costumisa pa condicionnan genetico incomun.

Un luna prome, un peuter cu un desorden metabolico cu tabata menasa su bida exitosamente a sobrevivi e tratamento na Children's Hospital of Philadelphia.

Cu Mei su tratamento, Qiu tabatin meta pa trece e prome terapia cu ta edita genetica dirigi na e cerebro, cambiando e gene den su neurona pa asina e por crea un proteina vital.

Na luga di esey, el a fayece un siman despues pa motibo di un reaccion inmunologico severo.

7 experto cu a evalua e detayenan pa Science and Retraction watch a bisa cu Qiu y su ekipo no tabata cla tocante e test su riesgo y a sigui padilanti a pesar di e probabilidad abao di riesgo.

Tambe nan a haci yamado pa un evaluacion completo di data entrega pa Nature, bisando cu e resultado por constitui un retraccion.

E caso tambe ta trece dilanti pregunta tocante si e tratamentonan riesgoso ta apto pa test riba pashentnan cu no tin condicionnan fatal.

Na 1999, e morto di hoben di 18 aña Jesse Gelsinger, ken a ricibi terapia di genetica pa un malesa genetico di higra a pesar di tin un forma mas leve, a sacudi investigacion den e veld pa e siguiente decada.

Spaña ta declara emergencia nacional den region di Madrid pa motibo di candelanan

(AFP) - Spaña a declara un emergencia nacional den e region di Madrid y na e provincia Avila, cerca di e capital, den bista di varios candela cu ta saliendo for di control.

E medida, anuncia pa e ministerio di Interior, tin meta di apresura e despliegue di recurso pa combati e candelanan, cual den e region di Madird a obliga e evacuacion di 10.000 persona, y ta pone respuesta na e crisis den man di un unidad di emergencia militar.

En total, mas di 10.000 persona a keda evacua den dianan reciente for di henter e region di Madrid, unda varios candela ta andando na mesun momento.

Autoridadnan Spaño a manda mensahenan di evacuacion na 3.500 persona na Aldea de Fresno, alrededor di 60 kilometer leu for di Madrid.

E candela cu a surgi diahuebs na Avila ta plamando fuera di control y residentenan na e municipionan Burgohondo, El Tiemblo y Navaluenga a ricibi orden di keda paden, segun reportahe di media Spaño.

Ademas, 1.500 persona a keda evacua for di compleho di turismo rural y un desaroyo di vivienda na El Tiemblo pa motibo di e avanse rapido di e candela, El Pais a bisa.

E candela mas grandi di otro banda di Madrid, e provincia na Guadalajara, alrededor di 100 kilometer nort di capital, a devasta 32.000 hectar desde diahuebs ultimo.

"Gobierno a desplega tur recurso disponible pa purba para e candela terible cu ta afectando varios area: Avila, Leon, Toledo, Madrid, y otro partinan di Spaña," Prome Minister Pedro Sanchez a bisa anteriormente riba X, urgiendo publico pa "ehercce cautela" y sigui instruccionnan di autoridadnan.

Casi 15.000 hectar a kima caba na Spaña e aña aki, compara cu 393.000 henter aña pasa, segun European Forest Fire Information System (EFFIS).

Trump ta bisa Union Europeo lo paga ‘un prijs hopi grandi’ pa multa contra Google

(AFP)—Presidente Donald Trump a menasa diabierna cu lo impone tarifa y habri un investigacion comercial formal contra Union Europeo despues cu Bruselas a impone su multa antimonopolio mas reciente contra Google.

Den un publicacion riba su plataforma Truth Social, Trump a bisa cu e bloc “lo paga un prijs hopi grandi pa e conducta ilegal y hopi antietico aki, di cual mi constantemente a adverti nan.”

El a bisa cu lo “cuminsa inmediatamente un Investigacion 301” riba loke el a describi como e practica di Union Europeo di “HORTA” companianan Mericano, y cu e ta spera pa impone “un TARIFA substancial” riba e bloc “mas pronto posible.”

“Estados Unidos di Merca no ta un ‘SPAARPOT’ pa Europa, ni nos lo permiti pa esey ta asina,” el a skirbi.

Seccion 301 di Ley di Comercio di 1974 ta permiti Washington investiga practicanan stranhero cu e ta considera discriminatorio y responde cu tarifa.

E menasa di Trump a bin un dia despues cu Cas Blanco a anuncia tarifanan nobo entre 10% y 12,5%, dirigi na 60 socio comercial, incluyendo Union Europeo.

E tarifanan nobo a drenta na vigor diabierna despues di e investigacionnan y ta basa riba e mesun fundamento legal di Seccion 301 di Ley di Comercio.

Trump ta buscando pa reconstrui su muraya di tarifa — y su capacidad pa impone tarifa riba aviso cortico — despues cu Corte Supremo di Merca a anula hopi di su tarifanan na februari.

‘Compromet’i

Comision Europeo a impone diahuebs un multa di 890 miyon euro (1 biyon dollar) contra Google pa violacion di Digital Markets Act (DMA), e ley importante di Union Europeo cu ta regula e conducta di plataforma grandinan online.

Tabata e prome multa imponi contra e compania bou di e ley aki.

Comision Europeo a emiti dos decision separa: un multa di 460 miyon euro pa duna preferencia na servicio propio di Google pa compra, hotel, transporte y deporte den resultado di buskeda, y un multa di 430 miyon euro pa restriccionnan cu a impedi desaroyadornan di aplicacion guia usuarionan na ofertanan mas barata pafo di tienda Google Play.

Representante Comercial di Merca, Jamieson Greer, ya a critica e decision diahuebs, bisando cu e accion di Union Europeo ta mina “dialogo constructivo” y ta representa “un riesgo real” pa e stabilidad di comercio transatlantico.

Bou di DMA, Comision Europeo por impone multa na compania di tecnologia grandi te 10% di nan entrada anual mundial pa violacionnan, y te 20% den caso di infraccion ripiti.

Un oficial di Union Europeo a bisa diahuebs cu e multanan ta representa apenas 0,22% di e entrada di Google. Comisario Europeo pa tecnologia, Henna Virkkunen, a insisti cu Europa no lo keda sin aplica su leynan, bisando periodistanan: “Nos ta hopi comprometi na nos reglanan.”

Oficialnan di Union Europeo a insisti repetidamente cu e reglanan digital no ta dirigi contra companianan Mericano, aunke Washington ta rechasa e afirmacion ey.

Gigantenan di tecnologia di Merca a fortalece nan relacion cu Cas Blanco desde cu Trump a bolbe na poder na januari di 2025, cu varios compania haciendo lobby directamente cerca e presidente tocante regulacionnan Europeo.

E tension renoba ta pone na prueba e marco comercial cu Washington y Bruselas a acorda na dje aña pasa, cu a

baha tarifa Mericano riba autonan Europeo a cambio di concesionnan di Union Europeo.

Ambos banda a logra e acuerdo pa evita un guera comercial doloroso, y recientemente el a supera su ultimo obstaculonan legal den Union Europeo.

Resultado Sorteo
24 Juli

Alexander

Cadena Alexander Lottery ta presenta resultado di weganan di suerte

DIARIO	KORSOU	SUPER4	FLAMINGO
6667	4653	-7870	9988
9947	5832	SUPER5	9925
5170	9248	-	2385

MERDIA

CATCHI

Sorteo # 5044
4162
8582
7322

MULTI-X

FP

BIG 4

Sorteo # 5044
5868

MULTI-X

FP

DFF

Sorteo # 3100
8140

ZODIAC

Sorteo # 5044
2791
Acuarius

LUCKY 3

Sorteo # 1918
719

MULTI-X

X2

ANOCHI

CATCHI

Sorteo # 8907
9353
3320
2290

MULTI-X

X2

BIG 4

Sorteo # 7951
0613

MULTI-X

FP

DFF

Sorteo # 2656
2332

ZODIAC

Sorteo # 6710
8576
Cancer

LUCKY 3

Sorteo # 1640
228

MULTI-X

X2

LOTTO 5

Sorteo #	Joker	Letter
0 x Jackpot	Proximo Jackpot	
0 x Match 4+	1.250.000,-	
0 x Match 4		
0 x Afl. 12,00		

LOTTO DI DIA

07-14-15-16-19

Sorteo # 7250	Proximo Jackpot
0 x Jackpot	52.000,-
12 x Match 4	
184 x Afl 8,00	

MINI MEGA

01-16-23-29

Sorteo # 1890	Mega Ball 09
0 x Jackpot	Proximo Jackpot
1 x match 4	350.000,-
2 x Afl. 500,00	
69 x Afl 50.00	
73 x Afl.15,00	

MINI MEGA PLUS Afl. 450.000,-

KORSOU

Sorteo #	Sorteo # 292
	#VALUE! 177103

Cas Di Cultura
Vondellaan 2
Tel: 582-1010

F A D A
Campanastraat 5
Tel: 583-2999
Tel: 583-9610

F A V I
Primavera 233
Tel: 582-5051
Tel: 582-5222

F E P O
Engelandstraat 15
Tel: 583-1016
Tel: 583-6607

Fundacion Contra Violencia Relacional
Tel: 583-5400

Fundacion Autismo Aruba
Irenestraat 21 Aruba
Tel: 588-1179

Fundacion Pa Nos Muchanan
Cumana 2
Tel: 583-4247

Fundacion Tel Pa Hubentud
Wilhelminastraat 19
Tel: 588-6138

Koningin Wilhelmina Fonds
Spinozastraat 9
Tel: 582-0412

Mary Joan Foundation
Sabana Blanco 8
Tel: 588-9999

Rode Kruis Aruba
Pedro Gallegostraat 14
Tel: 582-2219
Fax: 588-3376

Famia Planea (SBVO)
Ave. Milio J Croes 17 B
Tel: 588-9591
www.famiaplanea.org
famiaplanea@hotmail.com

Fundacion Guia Mi
George Madurostraat 34
Tel: 582-0088

Y M C A
Calbasstraat 1
Tel: 582-3072

AL-ANON group
Sabana Liber #8, Noord
(close to the hotels)
Tel: 736-2952 or
593-7081

Dokter na warda

Oranjestad	San Nicolas
Hospital	Imsan
7:00 pm / 10:00 pm	24 ora

Botica na warda

Oranjestad: Dakota
Tel. 582 1780

San Nicolas: Centro Medico
Tel.584 5794

Emergencia

Polis Oranjestad	100
Polis San Nicolas	104
Polis Santa Cruz	105
Polis Noord	107
Tip Line	11141
Brandweer	115
Ambulans	911
Hospital	527-4000
Imsan	524-8833
Warda Costa	913
Seguridad Nacional	11911
Cruz Cora	582-2219

Botica

Aloe	584-4606
4 Centro Medico	584-5794
Central	585-1965
Dakota	588-7364
Del Pueblo	582-1253
Eagle	587-9011
Kibrahacha	583-4908
Maria	585-8145
Di Servicio Noord	586-4606
Oduber	582-1780
Paradera	588-6638
San Lucas	584-5119
Santa Anna	586-8181
Santa Cruz	585-8028
Sero Preto	584-4833
Trupial	583-8560

Utilidad

Setar	117
Web	525-4600
Elmar	523-7147

Funeraria

Aurora	588-6699
Royal Funeral H.	586-4444
Ad Patres	584-2299
Olive Tree	584-8888

TAXI

Aruba Transfer Tour & Taxi C. A.
Tel: 582 2116 /582 2010

Taxi Adres Services (24h)
Tel. 587 5900

A1 Taxi Services Aruba
Tel: 587-8850
Tel: 280-2828
Whatsapp: 592-7024

Nigeria lo recluta 28.000 tropa nobo segun su presidente

(AFP) - President di Nigeria Bola Tinubu diahuebs a aproba e reclutahe di 28.000 personal militar pa "fortalece seguridad nacional," mientras e pais ta bataya contra un cantidad di conflicto.

Africa su pais mas pobla ta luchando un conflicto na su regionnan noord, complica pa cayanan crea pa militantenan di Sahel.

Tinubu, ken ta postulando pa reeleccion na januari, a declara un emergencia di seguridad nacional november ultimo mientras su administracion a core responde na un ola di secuestro y violencia.

El a priminti di responde pa medio di recluta mas tropa.

Su vocero Bayo Onanuga a bisa den un declaracion diahuebs cu Tinubu a aproba "reclutahe di 28.000 personal adicional," yamando esaki "un movida clave pa mehora e pais su arkitectura di seguridad."

El a bisa cu e medidanan nobo tambe lo mira compra di ekipo y mehoracion di bienestar di tropa.

Media local a reporta siman pasa cu e salario minimo pa soldad a bira dobbel, subiendo na $72 pa luna pa e tropanan cu e pago mas abao.

Gobierno ya caba a cuminsa cu reclutahe di 50.000 polis.

Violencia na Nigeria a pone e pais bao scrutinio internacional aumenta, generando critica for di Presidente Mericano Donald Trump ken a bisa cu Cristiannan di Nigeria ta persigui.

Gobierno di Nigeria a rechasa e acusacion, insistiendo cu Cristiannan y Musulmannan ta victimanan igual di violencia.

Riba diaranson, e presidente di Nigeria a bisa Trump a elogia Tinubu den un carta pa su "liderazgo decisivo" y su dedicacion na "atende e problemanan cu ta plaga Nigeria, specialmente e violencia cu ta afecta comunidadnan Cristian."

Pronostico di tempo

Tempo:
Parcialmente nubia sin awasero significante.
Biento lo ta modera te cu fuerte y de bes en cuando un rafaga duro.
Temperatura Max 33°C & Min 27°C. Indice di calor 34°C pa 38°C

Solo ta baha: 7:08 PM
Solo ta subi: 6:24 AM

Biento:
Modera te cu basta fuerte for di OOST, Forsa 4 te 5 (20 te 39km/ora, 11 te 21 nudo).
De bes en cuando fuerte te cu posiblemente duro den rafaga, forsa 6 te 7 (40 te 61km/ora, 22 te 33 nudo).

Situacion general di tempo pa proximo 24 ora:
Un area di presion halto ariba Atlantico lo trece bientonan fuerte te cu posiblemente duro den nos region.

Sinembargo, un ola tropical leve den Caribe Oriental ta treciendo humedad mientras e ta move west den nos region.

Esaki por causa formacion di algun nubia cu awasero durante e periodo di pronostico.

Un concentracion leve te modera di stof di Sahara lo pasa den nos area durante e siguiente dia, reduciendo e visibilidad y treciendo un aire di menos calidad. Ta urgi Personanan cu problema nan respiratorio pa tene cuenta cu esaki.

Condicionnan maritimo/lama:
Na parti nan protegi di costa: Keto, ± 1 pia.
Na parti nan ZUID: Trankil, 2 PA 3 Pia.
Na Partinan OOST te NOORDWEST: Modera cu ola nan entre 5 cu 6 pia.

OLIVE TREE
FUNERAL CARE & CREMATORY

"Señor ta mi wardador, mi n'tin falta di nada. Den cunucu di yerba berde E ta pone mi sosega. E ta hiba mi na awa trankil, pa mi bolbe haña forsa".
Salmo 23

Cu inmenso tristeza den nos curason, nos ta anuncia fayecimento di:

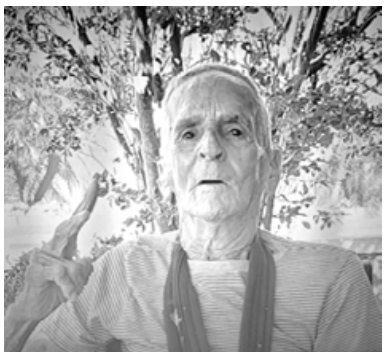

Sr. Martin Emiliano Lugo

Mihor conoci como: Miano
14 november 1943 – †21 juli 2026

Na nomber di su:

Mayornan:
† Arbolina Paesch y †Adán de Jesus Lugo

Rumanan:
Armando y Fermina Lugo y famia
Maria y Juan Wernet y famia
† Mario Lugo y famia
† Efrain Lugo
† Juan Paesch
Domingo Paesch
Vicky Paesch y Fernando Figaroa y famia

Mescos cu ruman:
Angelberta (Mena) Croes y famia

Sobrino y sobrinanan:
Marlène Wernet y Laiyoni Werleman y famia
† Francis y Elizette Wernet y famia
Lilian Wernet
Sharin y Abelo Cabral de Andrade y famia
† Michael Croes y famia
Fernandito y Suehen Figaroa y famia
Edward Figaroa y Micheline Remy y famia

Primo y primanan, compañeronan y personal di Betesda Home Care, conocirnan y demas famia: Lugo, Paesch, Wernet, Croes, Erasmus, Figaroa, Segura, Cabral de Andrade, Flanegin, Morel, Pourier, Remy, Kock, Quandt, Werleman y demas famia.

Ta invita tur famia, amigo y conocirnan pa asisti na acto di entiero cu ta tuma luga dialuna 27 juli 2026 di 9or pa 10:30 or di mainta sigi pa un respons 10:30am-11:00am na Olive Tree Funeral Care & Crematory Piedra Plat. Despues lo sali pa santana na Sabana Basora.

Disculpa nos si den nos tristeza nos por a lubida di menciona un of otro famia.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Las lágrimas se secarán y las flores se marchitarán, pero los recuerdos que nos dejaste, todo lo que significaste para nosotros y el profundo agradecimiento que sentimos por haber sido bendecidos con tu vida permanecerán para siempre grabados en nuestra mente y en nuestro corazón.
Tu amor, tu ejemplo y tu legado vivirán eternamente en quienes tuvimos el privilegio de conocerte y amarte.

"Porque ha mirado la humildad de su sierva; pues he aquí, desde ahora me dirán bienaventurada todas las generaciones."
Lucas 1:48

Cu inmenso tristeza, pero conforme cu Papa Dios su boluntad nos ta anuncia fayecimento di nos mama, wela, ruman, cuña, tanta, suegra y sensei stima:

Ligia Maria Perregil-de Oliveira

***27-02-1957 – †21-07-2026**

Na nomber di su:

Mayornan: †Fernando Alves y Maria Lourdes de Oliveira

Esposo: †Manuel Perregil

Yiunan:
Erika Perregil y Patrick Kip
Javier Perregil y Ebrina Curet

Nieto(a)nan:
Ian y Ethan Kip
Marina Perregil y Kailani Kock

Ruman: Maria Bernardette de Oliveira na Venezuela

Cuñanan
Maria y João Bernardino Andrade
†Carlos Perregil y Rosalba

Sobrinanan:
Shirley De Sousa y Tony Jose de Faria na Venezuela
Dayana De Sousa Barco y Maikel Barco y yiunan na Venezuela
Emily de Sousa y Omar Rondón na U.S.A
†Melisa Andrade
Maribel Andrade y Gian Franco Kock y yiunan

Suegronan: †Alfredo y †Jesuina Perregil

Ihanan na Venezuela y U.S.A.

Primo y primanan, comer- y compernan y su bisiñanan.

Amiga y comadre Judith Bernal y famia.
Amigo y Chief Sensei Felix Tromp y henter e famia di Dojo Konishi - Japan Karate-Do Ryubo-Kai.

Amigonan di gruponan di 60+ Flor di Aloe, Curason Jong Paradera y Fundacion Movimento ta Bida.

Amigonan, conocirnan y clientenan di tempo di Refresqueria de Graza.

Demas famia: de Oliveira, Perregil, Andrade, Kip, Curet, Kock, de Sousa, da Silva, Bernal y demas famianan y amistadesnan na Venezuela, Madeira, Portugal, U.S.A y Canada.

Ta invita famia, amigonan y conocirnan pa asisti na **acto di entiero y despedida** cual lo tuma lugar diamars 28 di juli 2026, di 2or pa 4or di atardi na Aurora Funeral Home y despues saliendo pa su ultimo lugar di sosiego na Santana Central Sabana Basora.

Si en caso cu den nos tristeza nos por a lubida algun persona, famia, amistad of conocir, nos ta pidi nos mas sincero disculpa.

Nos ta pidi despensa cu despues di entiero nos no ta ricibi bishita di condolencia na cas.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Cu honda pena pero conforme cu
boluntad di Dios, nos ta anuncia fayecimento di

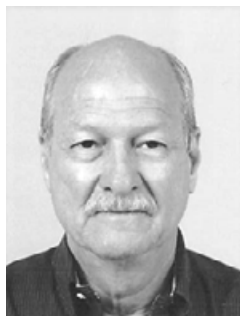

Norman Rudolf Arendsz

Mihor conoci como "Nonoy"
5 januari 1945 - 22 juli 2026

Yiunan
Sharline & Jim Hayes
Debbie Arendsz & Tony Nemecek

Nietanan
Larissa Hayes & Edison Ras
Samantha Hayes
Davina Robles
Nicole Robles

Rumanan
† Theresita (Chita) de Cuba-Arendsz
† Adriaan (Adrie) Arendsz
† Milda Arends
† Max Arendsz
Rembert Arendsz
Enny Arendsz
† Roland Arendsz
Clyde Arendsz

Swa - Cuña
† Edwin de Cuba
† Maxima (Chima) Croes-Arendsz
† John Henry (Jenny) Wever
† Lillian Galmeyer
Casilda Croes-Arendsz
Annie Tromp-Arendsz
Theresita v/d Werf
† Pedro Severio Croes

Demas famia, prima y primo nan;

Nos ta pidi nos disculpa si den nos tristesa nos por a lubida un of otro famia.

Acto di entiero lo tuma lugar dialuna 27 di juli 2026 na Aurora Funeral Home di 2:00 pm pa 4:00 pm, despues lo sali pa Santana Central na Sabana Basora.

Despues di entiero nos no ta ricibi bishita di condolencia na cas.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

"Señor ta mi wardador, mi n'tin falta di nada
Den cunucu di yerba berde e ta pone mi sosega.
E ta hiba mi na awa trankil,
Pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

Nos ta anuncia fayecimento di:

Emma Clemencia Geertruida Nathalia Oduber

***01-12-1933 - †23-07-2026**

Acto di entiero lo wordo anuncia despues.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Laga tur locual mi laga atras keda bunita
Y laga esaki nan termina den tur buniteza
Cu gran tristeza ta anuncia fayecimiento di:

Sr. Richard Vincent Simon
***31 Augustus 1949 - †19 Juli 2026**

Na nomber di su:
Mayornan:
† Gerard "Boy" Simon
† Bernadina Paesch

Esposa: Fortunata Simon-Kelly
Yiu: Roderick y Johanna Simon

Manera yiu: Yahaira Valdez, Jeremy Josue Kelly

Nietonan:
Rivandrick, Siëldrick, Kendrick, Roziënne y Rohan Simon
Mykaella, Jeremy Kelly

Mama di su nietonan:
Sislaine Lacle, Karen Castro Lozada

Rumannan:
Gerard Simon y famia
Astrid Simon y famia
† Victor Simon y famia
Gino Paesch y famia
Mark Simon y famia
Jenny De Cuba-Simon y famia
Jasmine Simon y famia

Swa y cuñanan:
Vilma Kelly y famia
Hubert Kelly y famia
Ronnie Kelly y famia

Ayudante di cas: Yosmar Lemus

Sobrina y sobrinonan, prima y primonan, ihanan, tanta y omonan, comer y compernan, amiga y amigonan na Aruba, Bonaire, Curacao, Hulanda. Ex- trahador nan di Lago, Coastal, Valero, APA, Marlboro Baseball Club, grupo di baseball, softball y voetbal, Club RCA, Centro di Bario Dakota, Bini Hunto, Inro, Time Out, su grupo di landadonan.

Demas famia: Simon, Geerman, Paesch, Briezen, Croes, Kock, Kelly, Boekhout, Blanco, Werleman, Hernandez, De Cuba, Henriquez, Asencion, Ng, Donata, Lacle, Castro Lozada, Marval, Figaroa, Brito, Quant, Engelhart. Lande, Wernet.
Tà invita famia, amigo, bisiña y conocirnan pa asisti na **acto di condolencia** cu lo ta diasabra 25 juli 2026 for di 7or- 9or di anochi na Aurora Funeral Home.
Acto di entiero lo tuma lugar dialuna 27 di juli 2026 pa 11or di mainta saliendo for di Iglesia Fatima pa Santana Catolico na Oranjestad. Restonan mortal ta reposa for di 9or di mainta den Iglesia Fatima na Dakota.

Lo ta bai tin un box disponible pa donacion na Stichting Thuiszorg Aruba.
Nos ta lamenta cu despues di entiero nos no lo por ricibi bishita na cas.

Nos ta pidi disculpa si den nos tristesa nos por a lubida un of otro famia.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

"Señor ta mi wardador,
mi'n tin falta di nada
Den cunucu di yerba berde
e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa
trankil,
Pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

Nos ta anuncia fayecimento di:

José Elias Zambrano Salazar
***14-07-1966 - †18-07-2026**

Acto di despedida ta tuma lugar dialuna 27 di juli 2026 na Royal Funeral Home di 6:00 pm pa 8:00 pm. Cremacion ta tuma lugar den seno di famia.

Enbes di flor of krans lo bay tin un box pa docacion na Wilhelmina Kanker Fonds

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Mi Dios, Mi Señor, Mi Salbador
Cu Bo amor infinito
tenemi den Bo braza
Ya no tin scuridad
Unicamente Bo luz briyando

Nos ta anuncia fayecimento di:

Juan Roman Wernet
*** 09-08-1949 - †22-07-2026**

Acto di Entiero lo wordo anuncia despues.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

"Dios ta amor... y amor ta
Dios, maske mi no ta na e
mundo aki, tur dia lo mi ta
banda di boso Curazon, mi
por stens di loke Señor ta
haci"
Salmo 33

Cu profundo tristesa den nos curason pero conforme cu bolundad di Dios nos ta anuncia fayecimento di nos ser stima:

Louis Magna
***26-02-1948 - †19-07-2026**

Acto di entiero lo wordo anuncia despues.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Salmo 23:
"Señor ta mi wardador mi no tin falta di nada. Den cunucu di yerba berde E ta ponemi sosega. E ta hibami na awa trankil, pa mi bolbe haña forsa."

Cu dolor na nos curason, nos ta participa fayecimento di nos ser stima:

Sra. vda. Maria Vreeswijk-Danje
Cariñosamente yama "Marichi"
***25-09-1944 - †15-07-2026**

Acto di entiero lo wordo anuncia depues

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Laga tur loke ta spera mi ta bunita
Laga tur locual cu mi encontra na caminda ta bunita
Laga tur locual cu mi laga atras keda bunita y
Laga esakinan termina den tur buniteza.

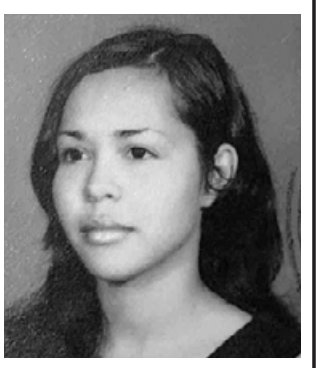

Nos ta anuncia fayecimento di:

Martina Irena Croes-Lopez
***01-07-1951 - †21-07-2026**

Acto di entiero lo wordo anuncia despues.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Laga tur loke ta spera mi ta bunita
Laga tur locual cu mi encontra na caminda ta bunita
Laga tur locual cu mi laga atras keda bunita y
Laga esakinan termina den tur buniteza.
Cado Wever.

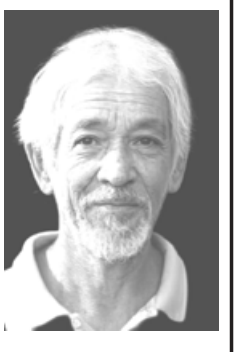

Cu dolor na nos curason, nos ta participa fayecimento di nos ser stima:

Wilfrido A. Wolff
Cariñosamente yama "Willy"
***15-10-1956 - †22-07-2026**

Acto di entiero lo wordo anuncia despues

Miembronan di ICC ta vota pa kita fiscal Karim Khan

(AFP)—Estadonan miembro di Corte Penal Internacional (ICC) a vota diabierna pa kita fiscal Karim Khan, despues di alegacionnan disputa cu el a agredi sexualmente un empleado, segun fuente diplomatico a confirma na AFP.

Khan, di 56 aña, a ser suspendi luna pasa pa un importante organo administrativo di ICC, prome cu e votacion secreto den cual 82 di e 125 miembro a vota pa kit'e, un propuesta cu tabatin mester di un mayoria absoluto.

Segun e fuentenan, apenas 13 estado a vota pa Khan keda den su cargo durante e sesion cu a tuma luga tras di porta cera na sede di Nacionnan Uni na New York. Diescinco otro miembro a abstene, mientras cu algun no a participa den e votacion.

Na mei di 2025, Khan a laga su funcion temporalmente pa defende su mes contra e alegacionnan presenta pa un colega femenino, despues cu un investigacion a habri e aña anterior.

E presunto victima, un abogado di Malasia cu tabata traha como asistente directo di Khan, a conta su version di loke a pasa den un entrevista luna pasa cu CNN.

E muhe, cu a pidi pa ser identifica solamente como Sarah, a describi "un escalacion di intentonan" cu finalmente a resulta den agresion fisico.

"No tin forma pa algo ta consensual ora tin un desigualdad di poder asina grandi," Sarah a bisa CNN. "Loke hopi hende no ta comprende ta cu señor Khan no tabata solamente mi hefe, el tabata hefe di tur hende."

Khan, ken ta ocupa e cargo desde 2021, ta rechasa e acusacionnan categoricamente.

Prome cu e votacion, Paivi Kaukoranta, presidente di e asamblea cu ta supervisa ICC, a describi e caso como "un asunto disciplinario compleho y delicado."

"Mi tin confianza cu mi por conta riba boso cooperacion pa garantisa cu e asamblea por trata e asunto respetando completamente privacidad y derechonan di e personanan envolvi, y tambe di e corte como institucion," el a bisa.

'Credibilidad'

Den un carta habri publica e siman aki riba X, abogadonan di Khan a pidi estadonan miembro di ICC pa no kit'e, bisando cu no a comproba ningun conducta indebido.

Nan tambe a adverti cu e votacion por pone independencia di futuro fiscalnan den peligro, den un aparente referencia na casonan di hopi impacto cu Khan a maneha.

Na 2024, el a logra haya orden

di detencion contra prome minister di Israel, Benjamin Netanyahu, y ex-minister di Defensa Yoav Gallant pa motibo di e guera na Gaza.

ICC, cu tin su sede na Den Haag, tambe a emiti ordennan di detencion contra varios cabes importante di Hamas, kende entretanto a muri.

Khan a bira blanco di sancionnan di Merca pa motibo di e ordennan di detencion contra Netanyahu y Gallant. Varios hues di ICC tambe a ser sanciona.

Minister di Asuntonan Exterior di Israel, Gideon Saar, a bisa riba X cu destitucion di Khan tabata "hopi atrasa" y cu e ordennan di detencion tabata "un intento pa desvia atencion di e conducta serio cu e tabata teme lo ser revela."

"E ordennan aki, emiti contra un pais cu ni sikiera no ta miembro di ICC, nunca no mester a ser solicita y mester ser revoca inmediatamente," el a bisa.

Prome cu e votacion, Stephan Rapp, un ex-embahador Mericano specialisa den crimen di guera, a bisa AFP cu, den su opinion, e evidencia tabata suficiente pa kita Khan.

"Si nan no haci esey, e por ta e fin di e corte," el a bisa.

"E lo destrui su credibilidad y hacie aun mas vulnerabel pa e atakenan inhusto for di Merca."

Mas prome den luna, gobierno di Trump a anuncia un campaña contra ICC, menasando cu mas sancion y acusando e corte di representa "un menasa intolerabel pa soberania di Merca."

Uganda lo cuminsa cu limpiesa comunitario obligatorio mensualmente

(AFP) - Ciudadanonan di Uganda ta rekeri pasa 3 ora ta limpia nan comunidad riba e ultimo diasabra di luna tur luna of enfrenta accion legal, autoridadnan a anuncia diabeirna.

National Cleaning Day inaugural lo tuma luga awe for di 7:00 di mainta te cu 10:00 di mainta cu oficialnan di seguridad aplicando esaki.

E pais ta lucha cu maneho di desperdicio y sushi adecua.

Kampala ta registra 2.000 pa 2.500 ton di sushi solido diariamente, pero solamente mita ta colecta y benta afo di manera safe, cu e resto cabando den canalnan y contaminando medio ambiente, segun autoridadnan di e ciudad.

E limpiesa di 3 ora ta obligatorio pa residentenan di 18 pa 65 aña, vocero di gobierno Dennis Patrick Katungi a bisa AFP.

"Esnan cu mas di 65 aña cu ta dispuesto pa participa tambe ta bon bini y mayornan ta liber di involucra nan yiunan," Katungi a bisa.

Negoshinan den henter e pais lo keda cera durante esaki, mientras cu movecion cu vehiculo lo ta restringi.

"Tur vehiculo, motocicleta y bicicleta no lo ser permiti riba caya y curpanan di awa cu excepcion di situacionnan di emergencia," polis di Uganda a publica riba X/

Stranheronan bibando den e pais tambe ta rekeri participa,

Nabbanja a agrega.

Na bisiña Rwanda, tin algo similar obligatorio desde 2007, cu ausencia no hustifica castigable cu un boet di te hasta 5.000 francs di Rwanda. Burundi tambe a introduci "trabao di desaroyo comunitario" na 206, organisa tur diasabra di e luna.

Visser Trading Aruba, Benu Pharmacies y Partners a sostene e esfuerso di alivio pa Venezuela

Donacion colaborativo den forma di medicina, suplimentonan medico, productonan di higiena y otro productonan di necesidad pa e comunidad afecta na Venezuela

Visser Trading Aruba, Benu Pharmacies y Partnersnan a uni forsa pa hasi donacion di medicina, suplimentonan medico, productonan di higiena y otro productonan di necesidad pa famianan y comunidad afecta na Venezuela resultado di e teremoto di juni 24.

E donacion humanitario aki a wordo entrega na **Fundación Venezolana Pro-Cura de la Parálisis (FUNDAPROCURA)**, kende ta coordina actonan di alivio y ta asisti den areanan afecta incluyendo Caracas y La Guaira.

E contribucion a wordo realisa bountariamente, den bon fe, y sin ningun condicion. E organizacion a confia FUNDAPROCURA pa realisa e donacion directamente na area mas afecta y cu mester di yudansa urgente unda ta segura ayudo di emergencia na personanan y famianan den necesidad.

Atravez di e iniciativa comuna aki, Visser Trading, Benu Pharmacies y Partners a percura pa duna sosten di ayudo practico, comfortabilidad y dignidad na personanan cu a perde un ser stima, nan hogar, nan pertenencianan personal y acceso na servicionan esencial.

Esnan cu a participa a pone enfasis riba solidaridad y cooperacion humanitario. Como negoshi y partnersnan den comunidad cu ta sirbi Aruba, nan ta kere fuertemente den extende compacion y asistencia na paisnan y comunidad den vecindario di Caribe y Latino-America.

FUNDAPROCURA ta expresa nan gratitud pa e contribucion generoso y den un tempo relativamente lihe. E ekipo di boluntarionan ta trahando duro directamente cu esnan afecta y a percura pa nan ricibi e suplimentonan aki.

E iniciativa aki ta refleha riba e relacion fuerte entre Aruba y Venezuela y ta demostra un impacto positivo cu companianan, proveedonan di cuido, funacionnan y partnersnan den comunidad ta logra si traha hunto.

Visser Trading, Benu Pharmacies y Partnersnan ta extende nan simpatia na tur esnan efecta na Venezuela y ta desea tur hende forsa y un pronto recuperacion.

UN ta pidi evacuacion di 6.000 marinero cu a keda pega den Estrecho di Hormuz

(AFP)—Nacionnan Uni a pidi diabierna pa e evacuacion seguro y repatriacion di aproximadamente 6.000 marinero cu a keda pega den un "crisis humanitario y di derecho humano hopi serio" den Estrecho di Hormuz.

Hefe di derecho humano di UN, Volker Turk, a pidi accion urgente pa remedia e situacion di miles di marinero cu a keda atrapa den e guera na Medio Oriente, su vocero Shabia Mantoo a bisa.

Organisacion Maritimo Internacional (IMO) a bisa cu tin por lo menos 6.000 marinero riba centenares di barco cu a keda pega den e estrecho y no por evacua durante e acuerdo pa stop combate. Hopi otro marinero ainda no por ser localisa.

Turk ta urgi Estadonan, doñonan di barco y tur otro actor relevante pa "urgentemente garantisa proteccion di e marineronan cu a keda atrapa", incluyendo asistencia consular, suministro di articulonan esencial y "facilitando evacuacion y repatriacion", Mantoo a bisa durante un conferencia di prensa na Geneve.

"Partidonan den e conflicto mester traha urgentemente pa facilita un via sigur pa e marineronan cu a keda atrapa pa nan por evacua y baha for di e barconan, y tambe garantisa entrega di suministronan critico," Mantoo a agrega.

E guera, cu a cuminsa fin di februari, a cuminsa back e luna aki despues di un acuerdo pa stop combate cu a dura apenas algun siman, lansando e region back den caos mientras Iran y Merca ta luchando pa control di Estrecho di Hormuz.

Atakenan riba barconan civil

Ehercito di Merca ta insisti cu e ruta maritimo strategico "ta habri pa transito", despues cu Iran a sigui cu atakenan riba tankernan cu ta usa e ruta den un intento pa obliga nan paga pa un crusamento sigur.

"Atakenan contra barconan civil ta inaceptabel y mester stop. Nan ta proteha bou di derecho internacional humanitario," Mantoo a bisa.

"Marineronan ta keda exponi na hostilidad mientras atakenan mortal den e estrecho ta continua, enfrentando un riesgo inmediato di morto of daño," e vocero a bisa, agregando cu a reporta 17 marinero morto desde cu e conflicto a cuminsa fin di februari.

Oficina di derecho humano di UN a bisa cu doñonan di barco a bandona algun marinero na lama, y a laga nan sin apoyo, repatriacion ni salario, incluyendo por lo menos nuebe barco cu 93 tripulante.

"A laga e marineronan riba nan barco pa sobrevivi nan mes, sin cuminda, awa, combustible, cuido medico, electricidad of medio pa comunica cu nan famia," Mantoo a bisa.

Conflicto na Ucrania

Turk tambe a expresa preocupacion pa marineronan den otro zonanan di conflicto, specialmente den Lama di Azov y Lama Preto, como resultado di guera di Rusia contra Ucrania.

Companianan di transporte maritimo a suspende servicio pa e wafnan di Ucrania den Lama Preto despues di atakenan Ruso creciente riba e costa.

Oficina di derecho humano di UN a bisa cu el a confirma por lo menos cuatro atake riba barconan civil den region di Odesa e luna aki, den cual 34 trahador di barco a muri of a keda herida.

Ucrania ta un exportador importante di materia prima, cu 90% di su exportacion pasando via e wafnan di Lama Preto den y rond Odesa.

"Marineronan no mester ta obliga of forsa pa pone nan bida na peligro door di nabega den zonanan di conflicto. Tampoco nan no mester enfrenta riesgo di represalia di doñonan di barco si nan rechasa e tareanan ey," Mantoo a bisa.

ARUBA VANDAAG®

ZATERDAG 25 JULI 2026 www.bondia.com Email: noticia@bon dia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044

16-jarige overleden na dodelijke schietpartij in Santa Cruz

Pagina 3

Huisartsen overbelast door grote toestroom nieuwe patiënten na amnestieregeling

Pagina 2

Handelaars riskeren boetes: regering versterkt prijscontrole op basisproducten met wijziging Prijzenverordening

Pagina 7

ARUBAVANDAAG

Editor
Caribbean Speed Printers N.V.
Aruba Bank N.V. Acc. #332668
Caribbean Mercantile Bank N.V.
Acc. #23951903
RBC Royal Bank Acc. #13307728

Operations Manager
Mariette Engelhart-Boekhoudt

Redactie
noticia@bondia.com
Pilar Flores (Hoofdredacteur)
Angenette Figuereo (closer editor)
Leo Maduro
Dilma Arends
Raisa Montilla
Oriana Geerman

Sales
Sulaika Croes
sulaika.croes@cspnv.com
Mark Gomes
mark.gomes@cspnv.com

Advertenties/ Kunstontwerp
Sandra Loefstop
Lisa Tromp

Digitaal
Juan Luis Pinto

Administratie
accounting@bondia.com
Martha Arteta de Ariza

Distributie
Jenny Kelly

incasso
Evelinda de Cuba - Tromp

Pre Press
Luis Fernando Arenas (Hoofd)
Pablo Libre

Press
Roland Schenker (Hoofd)
Omar Ramirez
Martin Boekhoudt
Francis Dirksz

Samenwerking
Assiociated Press
Ret Karibense
Data Key

Aansluiting
Sociedad Interamerica di Prensa (SIP)

Directie
Adres: Weststraat #22
Tel: 582-7800
Email: noticia@bondia.com
aviso@bondia.com
info@bondia.com
Website: www.bondia.com
Facebook: @bondianoticia
Instagram:bondiaaruba

ARUBA VANDAAG is een krant geschreven en gedrukt op Aruba en is verkrijgbaar op zaterdag. Geen enkele inhoud mag worden gereproduceerd zonder toestemming van de uitgever.

Huisartsen overbelast door grote toestroom nieuwe patiënten na amnestieregeling

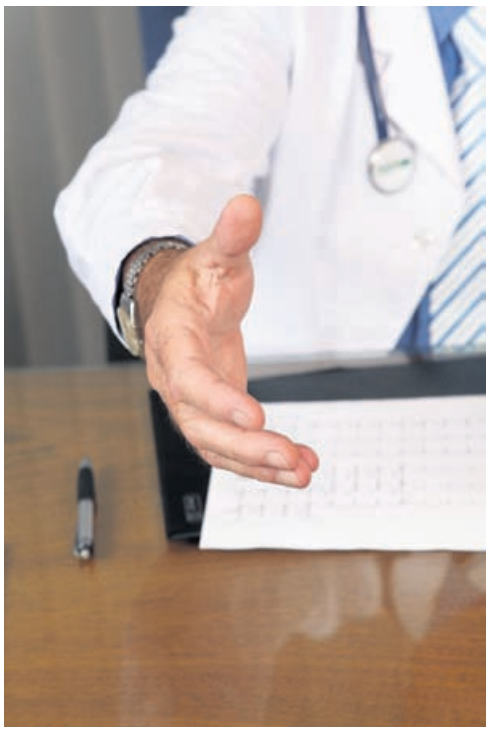

Huisartsen die verbonden zijn aan het Dr. Horacio Oduber Hospital (HOH) krijgen momenteel aanzienlijk meer nieuwe patiënten dan gebruikelijk. Dat is het gevolg van de inschrijving van inwoners die dankzij de amnestieregeling nu in aanmerking komen voor medische dekking via de Algemene Ziektekostenverzekering (AZV).

Zoals bekend verbleef op Aruba een grote groep vluchtelingen zonder verblijfsvergunning. Zij ontvingen jarenlang medische hulp en andere ondersteuning via onder meer internationale programma's. Aruba, dat volgens cijfers van de Verenigde Naties het hoogste aantal vluchtelingen per hoofd van de bevolking kent, zag zich genoodzaakt een oplossing te zoeken voor duizenden mensen die plotseling zonder hulp kwamen te zitten nadat de internationale financiering was stopgezet. Dit was het gevolg van het besluit van de Amerikaanse president Donald Trump in 2025 om alle humanitaire steun aan vluchtelingen stop te zetten.

Daardoor ontstond een dringende behoefte om de grote groep, met name Venezolanen, te helpen aan een verblijfs- en werkvergunning om een verdere humanitaire crisis te voorkomen. Die beslissing legde extra druk op de Dienst Integratie, Migratie en Naturalisatie (DIMAS), die er inmiddels in is geslaagd de vergunningsprocedures te versnellen.

Naast de administratieve werkzaamheden voor zowel DIMAS als het Censo, dat deze personen moet inschrijven, heeft de regeling ook grote gevolgen voor de AZV. Iedereen die zich inschrijft, heeft immers recht op een ziektekostenverzekering.

Een van de grootste uitdagingen is ervoor te zorgen dat al deze mensen kunnen worden ingeschreven bij een huisarts, oftewel een eerstelijnszorgverlener. Dat vormt al langer een aandachtspunt, aangezien Aruba kampt met een tekort aan huisartsen. Volgens AZV-directeur Edwin Jacobs wordt gewerkt aan oplossingen. Zo verdeelt het HOH de nieuwe verzekerden over de huisartsen die aan het ziekenhuis zijn verbonden.

Bon Dia Aruba heeft vernomen dat sommige huisartsen in één keer ongeveer 600 nieuwe patiënten toegewezen kregen. Dat betekent dat zij veel tijd moeten besteden aan het beoordelen van iedere patiënt en het vaststellen van diens gezondheidstoestand. Een huisarts gaf aan dat voor veel van deze patiënten de grootste opluchting is dat zij eindelijk toegang hebben tot medicijnen, die zij lange tijd zelf moesten betalen.

Jacobs benadrukt dat de druk niet ligt op het AZV-fonds zelf, maar op de zorgcapaciteit. Volgens hem is dat een wereldwijd probleem.

"We werken eraan. In augustus komt er een extra huisartsenpraktijk bij," vertelde hij aan Bon Dia Aruba. "Wat het fonds betreft, hebben we de afgelopen jaren een overschot opgebouwd. Samen met het ministerie van Volksgezondheid werken we aan de uitdagingen binnen de zorg, zoals de uitbreiding van de dienstverlening."
Zoals bekend lag het aantal eerste aanvragen voor een verblijfsvergunning in 2025 aanzienlijk hoger dan in voorgaande jaren. Volgens DIMAS-directeur mr. Kathy Ruiz Paskel is dat het gevolg van het project 'Hunto pa Progreso', dat gericht is op registratie en regulering.

Zolang iemand echter niet staat ingeschreven bij het Censo, kan die persoon zich ook niet aanmelden bij de AZV.
"We moeten onze gegevens goed op elkaar afstemmen. Daarover hebben we afspraken gemaakt met de SVB, de AZV en de Belastingdienst (DIMP). De overheid moet haar eerlijke aandeel krijgen," aldus Ruiz Paskel tegenover Bon Dia Aruba.

Volgens haar wordt momenteel gesproken over aanpassingen van het toelatingsbeleid, waarbij onder meer rekening wordt gehouden met demografische ontwikkelingen en de leeftijd van de aanvrager. Dat beleid moet bepalen hoe in de toekomst wordt omgegaan met verblijfsvergunningen en wie uiteindelijk voor een permanente verblijfsstatus in aanmerking komt.

Nieuwe inwoners
Een ander fenomeen is de aankoop van appartementen en woningen door buitenlandse kopers. Zoals bekend worden veel nieuwe condominiumprojecten en woningbouwprojecten, vooral in Noord, ontwikkeld voor een internationale doelgroep.

Volgens Ruiz Paskel heeft dit echter geen gevolgen voor de AZV.
"Binnen deze groep nieuwe bewoners vormen Nederlanders de grootste groep. Theoretisch kan een Canadees, Amerikaan of iemand met een andere nationaliteit een woning kopen en die maximaal 180 dagen per kalenderjaar als toerist gebruiken. In dat geval is geen verblijfsvergunning nodig en bestaat er dus ook geen recht op de AZV," legde zij uit.

Gepensioneerden moeten aantonen dat zij over een pensioeninkomen van minimaal 50.000 florin per jaar beschikken. Voor een rentenier, iemand die leeft van zijn opgebouwde vermogen, geldt dat hij moet kunnen aantonen over ten minste een vermogen van zes cijfers op de bank te beschikken.

Het bezit van een woning behoort overigens niet tot de toelatingsvoorwaarden voor een van beide verblijfsregelingen.
"Voor gepensioneerden en renteniers bestaat bovendien de mogelijkheid, die in de AZV-wet is vastgelegd, om geen gebruik te maken van de AZV. Als zij kunnen aantonen dat zij beschikken over een eigen ziektekostenverzekering van gelijkwaardig niveau, hoeven zij niet deel te nemen aan de AZV," aldus de directeur van DIMAS.

Zorgen over vuurwapengeweld nemen toe

16-jarige overleden na dodelijke schietpartij in Santa Cruz

De dood van een jongen van slechts 16 jaar bij een schietpartij in Santa Cruz heeft het vuurwapengeweld opnieuw centraal gesteld in de maatschappelijke discussie op Aruba. Het incident, dat woensdagavond plaatsvond op de parkeerplaats van het Nadi Croes/Crismo Angela Stadion, is de tweede dodelijke schietpartij in minder dan twee maanden waarbij een jongere om het leven komt. Daarmee wordt een debat verder aangewakkerd dat de afgelopen jaren steeds nadrukkelijker is gevoerd over de beschikbaarheid van illegale vuurwapens, de betrokkenheid van jongeren bij geweldsdelicten en de mogelijkheid dat conflicten tussen criminele groeperingen bijdragen aan dit verschijnsel.

Rond 21.55 uur ontving de meldkamer van het Korps Politie Aruba een melding van een schietpartij in Santa Cruz. Toen politie en ambulance ter plaatse kwamen, troffen zij de 16-jarige Rayshon E. Kelly zwaargewond aan als gevolg van een schotwond. Medisch personeel verleende direct eerste hulp en vervoerde de jongen met spoed naar het ziekenhuis, waar korte tijd later werd vastgesteld dat hij aan zijn verwondingen was overleden.

Volgens de eerste door de politie verstrekte informatie reed Kelly samen met een andere persoon op een scooter toen een auto met drie inzittenden hen naderde en vermoedelijk het vuur op hen opende. Kelly werd tijdens de aanval door een kogel geraakt. De Recherche en het Bureau Forensische Technische Opsporing (BFTO) zijn een uitgebreid onderzoek gestart, terwijl ook Slachtofferhulp is ingeschakeld om de familie bij te staan.

Kort voor donderdagmiddag maakte het Korps Politie Aruba bekend dat de Recherche Santa Cruz drie verdachten heeft aangehouden in verband met de schietpartij. Het gaat om twee mannen van 23 en 32 jaar en een vrouw van 31 jaar, allen geboren op Aruba. De autoriteiten lieten weten dat het onderzoek nog in volle gang is en dat meer aanhoudingen niet worden uitgesloten.

De tragedie in Santa Cruz staat niet op zichzelf. Slechts twee maanden eerder werd Aruba opgeschrikt door een andere dodelijke schietpartij waarbij eveneens een jongere om het leven kwam. In de vroege ochtend van 24 mei werd de 17-jarige Rayden K.A. Kock doodgeschoten op de parkeerplaats van een horecagelegenheid in Palm Beach, een van de drukste uitgaans- en toeristische gebieden van het eiland. De politie trof de jongen zwaargewond aan met een schotwond aan het hoofd, nadat rond 01.18 uur een melding van een schietpartij was binnengekomen.

Ook in die zaak voerden de Recherche, het BFTO en een forensisch arts een uitgebreid onderzoek uit. Slachtofferhulp ondersteunde de nabestaanden, terwijl de politie getuigen opriep om informatie te delen. Kort na het incident meldden twee personen die in de betrokken auto hadden gezeten zich bij de politie. De autoriteiten maakten destijds bekend dat het onderzoek zich richtte op het opsporen van de vermoedelijke schutter. Volgens later naar buiten gebrachte informatie hielden de onderzoekers rekening met de mogelijkheid dat het incident verband hield met een conflict tussen criminele groeperingen, hoewel het onderzoek nog altijd loopt en er nog geen definitieve juridische conclusies zijn getrokken.

Dat beide slachtoffers nog jong waren, vergroot de bezorgdheid binnen de samenleving. Meer dan twee afzonderlijke incidenten leggen deze zaken de nadruk op een ontwikkeling waarvoor de autoriteiten al enkele jaren waarschuwen: vuurwapens komen steeds vaker in handen van jongeren.

Officiële cijfers van het Korps Politie Aruba over 2025 laten zien dat het aantal schietincidenten aanzienlijk is afgenomen. In 2025 werden negen schietpartijen geregistreerd, tegenover 21 in 2024, een daling van meer dan de helft. Ook het aantal gewapende overvallen en steekincidenten nam af. Op het eerste gezicht lijken deze cijfers erop te wijzen dat het vuurwapengeweld afneemt.

Het Jaarverslag 2025 van het Openbaar Ministerie schetst echter een complexer beeld. Terwijl het aantal schietincidenten daalde, steeg het aantal geregistreerde zaken wegens illegaal vuurwapenbezit van 79 in 2024 naar 86 in 2025. Daarnaast namen de autoriteiten gedurende het jaar 38 vuurwapens in beslag. Dat wijst erop dat, hoewel niet ieder illegaal vuurwapen daadwerkelijk bij een schietpartij wordt gebruikt, er nog altijd een aanzienlijke hoeveelheid illegale wapens in omloop is.

Het Openbaar Ministerie signaleerde bovendien een andere zorgwekkende ontwikkeling: de leeftijd van de betrokken personen. In 2025 werden zeven minderjarigen geregistreerd als verdachte van illegaal vuurwapenbezit. In de leeftijdscategorie van 18 tot en met 23 jaar werden 44 personen voor hetzelfde feit geregistreerd. Daarmee behoort illegaal vuurwapenbezit tot de delicten die het Openbaar Ministerie het vaakst vervolgt.

Deze ontwikkeling baart de autoriteiten zorgen, omdat een illegaal vuurwapen niet noodzakelijkerwijs direct wordt gebruikt. Een vuurwapen kan maanden of zelfs jaren in omloop blijven voordat het wordt gebruikt bij een conflict, tijdens een controle wordt aangetroffen of in beslag wordt genomen tijdens een strafrechtelijk onderzoek. Daarom betekent een daling van het aantal schietincidenten niet automatisch dat ook het algemene risico is afgenomen.

In dat kader hebben verschillende waarnemers eveneens hun bezorgdheid geuit over de mogelijke invloed van criminele groeperingen of gangs. De autoriteiten hebben niet officieel bevestigd dat de schietpartij in Santa Cruz verband houdt met bendeactiviteiten. Wel liet de politie tijdens het onderzoek naar de zaak in Palm Beach weten dat een van de hypotheses was dat de dood van Rayden Kock mogelijk verband hield met een conflict tussen gangs.

De afgelopen jaren hebben zowel de politie als het Openbaar Ministerie herhaaldelijk aangegeven dat Aruba wordt geconfronteerd met conflicten tussen groepen jongeren, die soms verband houden met drugshandel, persoonlijke rivaliteit of andere criminele activiteiten. Deskundigen wijzen erop dat wanneer illegale vuurwapens gemakkelijker beschikbaar zijn, confrontaties die vroeger wellicht bij een vechtpartij zouden zijn gebleven, snel kunnen escaleren tot dodelijk geweld.

Dat betekent niet dat iedere schietpartij aan gangs kan worden gelinkt. Elk onderzoek moet afzonderlijk vaststellen wat het motief was en wie verantwoordelijk is. Toch vergroten de herhaling van vuurwapenincidenten, de betrokkenheid van relatief jonge personen en het gebruik van geweld in de openbare ruimte de zorg dat Aruba mogelijk het begin ziet van een patroon dat tijdig moet worden aangepakt voordat het moeilijker wordt om het te bestrijden.

Om deze uitdaging het hoofd te bieden hebben het Openbaar Ministerie en het Korps Politie Aruba verschillende preventieve initiatieven versterkt. Zo wordt het programma Choices Matter op middelbare scholen uitgevoerd om jongeren bewust te maken van de gevolgen van geweld, groepsdruk en criminaliteit. Tegelijkertijd is de samenwerking tussen politie, Openbaar Ministerie en Reclassering uitgebreid om minderjarigen met risicogedrag in een vroeg stadium te signaleren.

De twee recente tragedies laten echter zien dat preventie alleen niet voldoende is wanneer illegale vuurwapens jongeren blijven bereiken. Terwijl de onderzoeken naar de zaken in Santa Cruz en Palm Beach worden voortgezet, hoopt de gemeenschap dat de autoriteiten niet alleen de verantwoordelijken zullen opsporen en vervolgen, maar ook de verspreiding van illegale vuurwapens weten tegen te gaan, zodat niet nog meer jonge levens verloren gaan. Twee jongeren verloren hun toekomst in slechts twee maanden tijd. Voor velen op Aruba is de vraag inmiddels niet alleen wie verantwoordelijk is, maar vooral hoe kan worden voorkomen dat nog een familie in rouw wordt gedompeld.

ARUBAVANDAAG

Krijgen we nu de gevolgen...*Van de amnestie...?*

In onze editie van maandag 20 juli is verslag gedaan van de plotselinge en sterke toename van de inschrijving van patiënten bij de huisartsen. Daar hoeft niemand verbaasd over te zijn want het is het gevolg van een grote groep migranten die uiteindelijk hun verblijfsvergunning hebben gekregen en daarmee het recht verwerven zich als legale ingezetene in te schrijven bij het Bureau Bevolking. Daarmee is ook het recht op toegang tot de algemene ziektekostenverzekering (AZV) geregeld. Dit was allemaal perfect te voorzien en zou aanleiding kunnen zijn geweest om, of de huisartsen voor te bereiden op deze uitbreiding van hun praktijk en/of het aantal huisartsposten uit te breiden.

Wat is er besproken en wat is er uiteindelijk gepland? Dat weten we niet zekermaar in het jaarverslag 2024 van de AZV wordt verwezen naar deze kwestie, waarbij wordt gesteld dat dit hun aandacht heeft, in het licht van de gevolgen die het zou hebben voor de zorgkosten in Aruba:"Een bijkomende factor, die nauwlettend in het oog gehouden dient te worden, betreft de toename vanwege de amnestie en de gevolgen hiervan voor de kosten van de gezondheidszorg op het eiland. Het Uitvoeringsorgaan AZV zal zich optimaal inspannen om deze ontwikkeling zo nauwkeurig mogelijk te monitoren en waar nodig in samenspraak met alle betrokken stakeholders passende maatregelen te treffen ter beheersing van de zorgkosten." Tegelijkertijd vermeldt AZV ook het bijkomende probleem van een vergrijzende bevolking, hetgeen ook bijdraagt tot de toename van de zorgkosten.

We trekken de goede bedoelingen niet in twijfel, maar wat kunnen we eigenlijk verwachten van dit amnestieproject? Om te beginnen hebben we te maken met uiteenlopende cijfers als het om het aantal migranten gaat dat in aanmerking komt voor amnestie, variërend van 6.000 tot meer dan 10.000. Een van de redenen waarom deze cijfers uiteen kunnen lopen is het feit dat het in eerste instantie gaat om verblijfsvergunningen die betrekking hebben op de toestemming om te werken. Maar, hoeveel personen maken deel uit van de eventuele gezinnen van een migrant? Zeker als het gaat om mensen die al jarenlang hier verblijven kan men ervan uitgaan dat er meer gezinsleden zullen volgen die medisch verzekerd moeten zijn, zonder bij te dragen aan het fonds.

Laten we proberen een indruk te krijgen van de extra lasten die het fonds te dragen krijgt. Als we een kijkje nemen bij de gegevens van AZV zelf, blijkt dat eind 2024 108.387 personen bij het fonds waren ingeschreven. De zorgkosten 'per capita' bedroegen Afl. 4.502. Als we in een kort tijdsbestek een extra bevolking van 10.000 personen erbij krijgen, zullen we bij eenzelfde niveau van zorgkosten zo'n Afl. 45 miljoen extra per jaar kwijt zijn. Hoe snel zal dat proces zo ver kunnen zijn? Dat weten we niet precies, maar moeten wel bedenken dat het hierbij kan gaan om mensen die al jarenlang medische problemen hebben, maar die vanwege hun illegale status geen medische hulp hebben gezocht, maar nu wel.Bovendien geldt hier geen argument van aandoeningen die al aanwezig waren voordat zij in Aruba medisch verzekerd werden en dus niet vergoed worden, omdat de Arubaanse overheid toch al verantwoordelijk is voor hun aanwezigheid op ons grondgebied en dus aansprakelijk voor eventuele zorgkosten die uit dat verblijf voortvloeien.

Wat de financiële situatie van het fonds betreft kan is te zien dat AZV, net als SVB, recentelijk aanzienlijke extra inkomsten heeft gezien vanwege het economisch herstel en de daarmee samenhangende toegenomen werkgelegenheid. Om hiervan een indruk te geven: tussen januari 2025 en januari 2026 heeft de Sociale Verzekeringsbank (SVB) een toename van 3.142 geregistreerde werkenden. In de eerste helft van 2026 kwamen daar nog 2.871 personen bij, in totaal iets meer dan 6.000 personen, de grootste toename van de werkende bevolking in de jaren na de coronacrisis. Een deel vandit aantal betreft migranten, via amnestie of via reguliere toelating. We beschikken niet over details die een indruk zouden kunnen geven van de getalsmatige verhoudingen tussen beide groepen, noch met betrekking tot de lokale ingeschreven personen. Zodoende hebben we ook geen informatie over de bijdrage van migranten aan de fondsen van AZV en SVB, maar beschikken in ieder geval wel over de algemene inkomsten van genoemde fondsen. In 2024 ontving AZV Afl. 302,6 miljoen aan werkgevers- en werknemerspremies, hetgeen 6,9% meer was dan in het voorgaande jaar. Hetgeen Aruba in het algemeen bijdroeg via de bestemmingsheffing, die deel uitmaakt van de omzetbelasting (BBO/BAZV),was bijna op hetzelfde niveau: Afl. 300,6 miljoen. Gedurende de laatste jaren is het aandeel van de bestemmingsheffing sneller gegroeid dan wat de inning van premies binnenbracht. In 2021 maakten de premies nog 56,5% van de totale inkomsten uit en in 2024 was dit gedaald tot 50,1%. Dit lijkt ons een voortgaande trend, daar de bestemmingsheffing de gehele economie als basis heeft, inclusief hetgeen de toerist ter plaatse uitgeeft. Hier kan verandering in komen als de economische groei afneemt of zelfs terugloopt. Volgens berekeningen van het IMF, die de Arubaanse overheid ook hanteert, kan men tussen nu en 2030 een BBP-groei verwachten van 3,4 à 3,8%. Betekent het dat als de jaarlijkse toename van de zorgkosten niet meer bedraagt dan de jaarlijkse economische groei, we dan goed zitten? De zaak is iets gecompliceerder dan het op het eerste gezicht kan lijken omdat we vanaf 2022 kunnen zien dat de zorgkosten procentueel toenemen, van 2,2% in 2022 tot 2,9% in 2024.De zorgsector kent meerdere factoren die kostenverhogend kunnen werken zonder dat men daar grip op heeft: medicijnprijzen, medische apparatuur, loonkosten, etc. Ook is men gedwongen een zekere innovatie in de zorg te handhaven om niet te veel achterop te raken met het voorzieningenniveau.

Tot nu toe zijn de zorgkosten in vergelijking met het BBP redelijk te noemen: 7,4% in 2024.Maar een nieuwe golf van over het algemeen laagbetaalde werknemers kan betekenen dat de bijdrage aan het fonds vanuit de premies relatief achterblijft, terwijl anderzijds geen duidelijkheid bestaat over het effect van de gezinshereniging, dat voor extra uitgaven kan zorgen zonder dat daar meer inkomsten tegenover staan. Dit vraagt echter om extra onderzoek dat we nu niet kunnen leveren.

Raad van Beroep bevestigt ontslag oud-medewerker DIP om belangenverstrengeling

De Raad van Beroep in Ambtenarenzaken heeft het disciplinaire ontslag van een voormalig medewerker van de Directie Infrastructuur en Planning (DIP) bevestigd. Volgens de Raad maakte de ambtenaar zich schuldig aan ernstige plichtsverzuimen door betrokken te zijn bij de behandeling van erfpachtaanvragen waarbij familieleden werden bevoordeeld.

De voormalige medewerker was sinds 2002 werkzaam bij de DIP en vervulde in de loop der jaren verschillende functies, onder meer bij de behandeling en controle van erfpachtzaken. In januari 2025 werd hij disciplinair ontslagen na een intern onderzoek naar onregelmatigheden bij de uitgifte van overheidsgrond.

Volgens de Raad was sprake van belangenverstrengeling en misbruik van zijn functie. De ambtenaar was betrokken bij meerdere dossiers waarin directe familieleden een erfpachtrecht kregen. Daarbij werd onder meer vastgesteld dat familieleden grond toegewezen kregen terwijl zij volgens het toenmalige beleid niet op Aruba woonden, een voorwaarde voor toekenning van erfpacht.

Hoewel de Raad oordeelde dat onvoldoende bewijs bestond voor de beschuldiging van valsheid in geschrifte, waren de overige overtredingen volgens het rechtscollege ernstig genoeg om het zwaarste disciplinaire middel te rechtvaardigen.

De voormalige ambtenaar voerde in hoger beroep aan dat het onderzoek niet objectief was uitgevoerd en dat de werkwijze overeenkwam met de toenmalige praktijk binnen de DIP. Ook vond hij het ontslag buiten proportie.

De Raad ging daar niet in mee. Volgens de uitspraak was het onderzoek gebaseerd op objectieve documenten en werd tijdens de procedure de feitelijke gang van zaken nauwelijks betwist. Daarnaast benadrukte de Raad dat een ambtenaar altijd onafhankelijk en integer moet handelen, ook wanneer familieleden of bekenden voordeel kunnen behalen uit beslissingen waarbij hij betrokken is.

Met de uitspraak blijft het disciplinaire ontslag definitief in stand en komt een einde aan de langdurige juridische procedure.

De Ombudsman moet overheid ervan overtuigen… *Dat deugdelijk werk ook goedkoper uitkomt…*

In onze editie van afgelopen maandag verscheen een overwegend positief verslag van hetgeen het bureau van de Ombudsman tot nu toe heeft bereikt. Het heeft jaren geduurd voordat deze instelling werkelijkheid werd en het is goed om hun werk op de voet te volgen. Voor iedere persoon die het functioneren van ons overheidsapparaat van dichtbij kent zal het duidelijk zijn dat er heel wat valt te verbeteren. En kennelijk heeft de Ombudsman van meet af aan kennis kunnen maken met een van de kernproblemen die het overheidsgebeuren al verscheidene decennia negatief beïnvloedt: de communicatie met alles buiten de overheid, ook op het niveau van de individuele burger.

En als de communicatie met de burger niet goed loopt wordt het moeilijk iets te verbeteren in de administratieve processen. Daar de Ombudsman maar heel recent met de uitvoering van diens taak is begonnen, is het ook logisch dat men nog in de fase verkeert van het signaleren van gebreken. Op een gegeven moment zal de fase moeten komen waarin de Ombudsman kan aantonen dat hun werk een concrete en positieve invloed heeft op de wijze van omgang met een client van een overheidsdepartement. Dit betekent niet uitsluitend een betere dienstverlening aan de burger, maar moet tegelijkertijd ook leiden tot meer efficiëntie in het overheidsapparaat zelf. Hier is enige uitleg nodig, lijkt ons. In principe kan het erop lijken dat cliënten een betere behandeling geven meer zal kosten: meer tijd, meer personeel, meer training om het werk goed te doen. Maar dat hoeft niet zo te zijn, maar dan moet men wel de hele zaak in een bredere context bekijken. Daarom een concrete vraag: wat gebeurt er wanneer een persoon – tevergeefs – een overheidsdepartement benadert? Misschien was hij/zij niet helemaal voorbereid op hetgeen daarvoor nodig was, maar is hem/haar een duidelijke uitleg gegeven van wat wordt verwacht om het verzoek te kunnen behandelen? Hoe vaak horen we niet in onze kennissen- en familiekring verhalen over mensen die een bezoek hebben moeten brengen aan een overheidsdienst en even verward naar buiten kwamen dan toen men naar binnen ging?

Dat is echt niet overal zo, maar we hebben het hier niet over de gunstige uitzonderingen, maar over de problematische gevallen. Voor elke organisatie, ook in de privésector, geldt dat het eerste contact met de client, je balie dus, de eerste gelegenheid is voor succes, of voor compleet falen. En elke persoon die weggaat zonder de juiste informatie over wat hij precies moet doen, doet daarna nog een poging, wellicht weer tevergeefs, of komt niet terug, waarmee het probleem onopgelost blijft. Misschien komt hij een of meerdere jaren later pas terugvoor hetzelfde probleem, dat alleen nog moeilijker op te lossen is. En dan nog is het de vraag: is nu wel de client, die een of meer jaar geleden niet is geholpen, op passende wijze aan een oplossing geholpen? Als we zaken zo bekijken dan kunnen we begrijpen dat het buiten houden van cliëntenop het eerste gezicht een methode lijkt om efficiënt te zijn, maar bedrieglijk is omdat problemen terugkomen en meer tijd zullen kosten; dus correct- noch efficiënt.

Om terug te komen op het concrete werk van de Ombudsman; we zien hier nog niet, vanwege de korte periode waarin de instelling functioneert, de gevallen waarin overgegaan wordt tot publicatie van de oplossing van structurele problemen, waarbij men via communicatie of enig ander middel is gekomen tot structurele verbetering van de wijze waarop een bepaald departement zaken aanpakt. Een dergelijke publicatie is niet iets wat zomaar bereikt wordt, er is samenwerking nodig. Het mag ook duidelijk zijn dat die publicatie er niet als een soort overwinningsronde van de Ombudsman, maar een gezamenlijke verklaring om het publiek op neutrale toon te informeren over hetgeen is bereikt in de verbetering van de dienstverlening.

Wellicht is wat we tot nu toe hebben besproken het positieve deel, volgens de ideale aanpak. Maar het is goed mogelijk dat dit niet meteen wordt bereikt; er zal interne weerstand zijn, bij het ene departement meer dan bij andere, want mensen in het algemeen en ambtenaren zeker, houden niet van verandering. En net zo goed als het geven van duidelijke uitleg aan de burger noodzakelijk is, blijkt bij het verbeteren van ambtelijk werk dat het absoluut onmogelijk is resultaat te boeken met personeel dat niet begrijpt waarom er getornd moet worden aan procedures en werkwijzen die men wellicht als adequaat beschouwt.

Degenen die bijvoorbeeld enige ervaring hebben met de invoering van digitalisering van administratieve processen binnen het ambtelijk apparaat kunnen getuigen van de problemen die van meet af aan zijn ontstaan in het accepteren van de veranderingen die automatisering betekende voor de interne werkwijze. Een ervaring die overigens ook de privésector meemaakt.

Bovendien blijft de acceptatie van de kritische rol van de Ombudsman niet beperkt tot de overheidsdiensten en -instellingen. Wijzigingen van enige betekenis belanden al gauw op het bureau van de verantwoordelijke minister, die de aanpassing moet goedkeuren, als hij/zij hierachter staat.Dezelfde negatieve houding die op het niveau van de dienst boven kan komen drijven kan zich ook op het ministerieel niveau manifesteren. We hebben die ervaring nog niet opgedaan maar het zustereiland Curaçao heeft gevallen meegemaakt van onenigheid tussen Ombudsman en minister, tot bij de rechtbank toe. Hopelijk zal ons dit bespaard blijven.

Tenslotte nog iets over de diverse wetten die we in de loop van de afgelopen jaren hebben ingevoerd om gelijke tred te houden met de andere landen binnen het Koninkrijk, bedoeld om betere communicatie en respect voor burgerrechten te bewerkstelligen. Wetten zoals de landsverordening administratieve rechtspraak (LAR), de landsverordening openbaarheid van bestuur (LOB) en de verordening betreffende de Ombudsman zelf. We hebben tot op heden toe de indruk dat die wetten zijn ingevoerd, maar zonder dat op politiek niveau in het algemeen de noodzaak werd ingezien en het doel ervan werd onderschreven; als instrument voor de verbetering van het functioneren van de overheid zelf. Wat nu dus nog ontbreekt is een goede evaluatie van de genoemde wetten.

MEP eist duidelijkheid over HOFA-onderhandelingen en bekritiseert gebrek aan transparantie

MEP-fractieleider Evelyn Wever-Croes heeft kritiek geuit op wat zij omschrijft als een gebrek aan transparantie van de Arubaanse regering rond de onderhandelingen over mogelijke wijzigingen in de Rijkswet Houdbare Overheidsfinanciën Aruba (HOFA).

Tijdens een persconferentie verklaarde Wever-Croes dat het parlement tot op heden geen officiële informatie heeft ontvangen over de gesprekken die volgens openbare berichtgeving plaatsvinden tussen Aruba en Nederland over aanpassingen aan het wetsvoorstel.

Volgens de MEP-leider is dat zorgwekkend, omdat het niet gaat om een gewone wet, maar om een Rijkswet die volgens haar belangrijke gevolgen kan hebben voor de constitutionele autonomie van Aruba. Zij stelde dat het parlement hierdoor zijn controlerende taak niet naar behoren kan uitvoeren.

Wever-Croes verwees naar recente uitspraken van staatssecretaris voor Koninkrijksrelaties Eric van der Burg, die heeft aangegeven dat Nederland bereid is aanbevelingen van de Afdeling Advisering van de Raad van State in een aangepaste versie van de wet te verwerken. Volgens haar is echter nog altijd onduidelijk welke wijzigingen precies worden besproken en welk standpunt de Arubaanse regering daarbij inneemt.

De MEP-fractie heeft daarom schriftelijke vragen gestuurd aan minister-president Mike Eman. De partij wil onder meer weten welke wijzigingen op tafel liggen, welke overleggen inmiddels hebben plaatsgevonden, wie daaraan hebben deelgenomen en waarom het parlement daar niet eerder over is geïnformeerd. Ook vraagt de fractie om alle relevante documenten over het onderhandelingsproces.

Volgens Wever-Croes is transparantie geen gunst van de regering, maar een verplichting, zeker wanneer het gaat om wetgeving die gevolgen kan hebben voor de bestuurlijke en financiële toekomst van Aruba. Zij benadrukte dat het volgens haar onmogelijk is draagvlak voor HOFA te creëren zolang het parlement en de samenleving onvoldoende worden geïnformeerd.

ARUBAVANDAAG

Het 'hybride' toezichtmodel… *Is de nieuwe 'face-saver'…*

Het debat over de nieuwe rijkswet voor het financieel toezicht van Aruba gaat verder en vergt dus ook onze aandacht. We hebben kennis kunnen nemen van de opinie van twee Nederlandse rechtsgeleerden, Broeksteeg en Elzinga, die al eerder hun zienswijze kenbaar maakten. Nu echter gaat men in op het advies dat de Raad van State aan de Nederlandse regering deed toekomen. Het kardinale punt in hun kritiek betreft de wijze waarop de toezichtwet de autonomie van het land Aruba beperkt. Wat niet wordt behandeld is het feit dat zowel de huidige Arubaanse toezichtwet als de nieuwe lokale wet (naast de rijkswet) het product zijn van de poging van lokale politici om het eigen gezicht te redden. En van Nederlandse zijde was en is men bereid daaraan mee te werken, maar wenst daarbij enige garantie dat er geen spelletjes worden gespeeld.

De genoemde juridische experts hebben specifiek kritiek op de stelling van de Raad van State dat de (toezicht)maatregel tot op zekere hoogte te rechtvaardigen is, maar dat de voorwaarde,om wijzigingen in de lokale wet vooraf te moeten laten goedkeuren door de Koninkrijksregering,te ver gaat en zou moeten worden beperkt. Die beperking houdt – volgens de Raad van State – in dat voorafgaande goedkeuring slechts nodig is waarhet gaat om de afgesproken begrotingsnormen in de lokale verordening en niet de overige zaken waar regering en parlement van Aruba wetswijzigingen voorstellen en invoeren.

Wat hier naar onze mening ontbreekt is een bredere kijk op het begrip 'autonomie'. In het geval van financieel toezicht dat in handen wordt gelegd van de Koninkrijksregering, die uiteindelijk het financieel-administratieve proces beoordeelt en de noodzakelijk geachte maatregelen treft, betreft het verlies van autonomie niet allereerst de nieuwe lokale wet en diens eventuele wijzigingen, maar veeleer de wijze waarop de bevoegdheid die de Staatsregeling van Aruba toekent aan regering en Staten om lokale wetgeving te scheppen, beperkt wordt door de controle vooraf en achteraf van de Koninkrijksregering op de overheidsbegroting. Dat controlemechanisme is al verankerd in de huidige lokale verordening (LAft) en is een behoorlijk getrouwe kopie van de rijkswet voor Curaçao en Sint-Maarten, via 'consensus' ingevoerd in 2010. Dat is dus het toezichtkader dat nu voor Aruba overgaat naar de nieuwe rijkswet (HOFA), zonder discussie. Dat belangrijkste 'verlies' aan autonomie vormt geen onderdeel van het debat; het is in feite al geaccepteerd door alle partijen.

Wat dus nu nog overblijft is de vraag of de voorwaarde in de rijkswet, waardoor alle wijzigingen in de lokale verordening aan de goedkeuring vooraf van de Koninkrijksregering moeten worden onderworpen, een extra beperking inhoudt van de autonomie en volgens sommige opinies onnodig is.In dit geval stelt de Raad van State voor om de verplichting tot het voorleggen aan de Koninkrijksregering te beperken tot wijzigingen die de begroting- en schuldnormen in de lokale wet betreffen.

Beide genoemde experts zijn de mening toegedaan dat dit standpunt van de Raad van State te ver gaat, ook omdat de Koninkrijksregering over andere middelen beschikt om corrigerend op te treden wanneer in de lokale wet wijzigingen worden doorgevoerd die de Koninkrijksregering niet bevallen. Klopt dit en is die voorwaarde dus niet noodzakelijk? De Nederlandse en Koninkrijksregering hebben inderdaad andere middelen om op te treden; er zijn twee opties om dit te doen. De eerste betreft de algemene maatregel van rijksbestuur, ingevolge artikel 43, tweede lid, bij Koninklijk Besluit, waarbij sprake moet zijn van falend lokaal bestuur dat ingrijpen van het Koninkrijk vergt en rechtvaardigt. Er heerst altijd een zekere reserve in Den Haag om over te gaan tot deze maatregel en wel om goede redenen: het is een onsympathiek signaal dat zaken te ver zijn doorgeschoten en een negatief licht op alle betrokkenen doet schijnen. Het andere instrument is een zeer discrete, die de Nederlandse regering ook al niet graag hanteert. Zoals wij meer dan eens in onze redactionele commentaren hebben betoogd, hebben we concrete ervaring met deze optie opgedaan in 2019, toen de Staten van Aruba een wijziging in de lokale toezichtwet (LAft) goedkeurden,waarmee de Koninkrijksregering uit die wet werd geschrapt. Een zinloze exercitie want het is niet aan Aruba om te bepalen of er financieel toezicht zal zijn, maar aan de Koninkrijksregering. Die wetswijziging is nooit inwerking getreden maar in Nederland is men dat incident niet vergeten. Het huidige debat over de 'autonomie die alsnog verloren gaat'is het gevolg van dat incident.

LAft en 'hybride model' als 'face-saver'

Een groot deel van het huidige debat zou onnodig zijn geweest als men al vanaf 2015 het financieel toezicht had neergelegd daar waar het thuishoort: in een rijkswet want het regelt toezichtbevoegdheden die uitsluitend toekomen aan de Koninkrijksregering. De opneming van het toezicht in een lokale wet, met een ogenschijnlijke 'consensus' als basis,was de wijze waarop de toenmalige Arubaanse regering aan 'face-saving' kon doen, daarmee de indruk wekkend dat die regering zelf intern 'orde op zaken' had gesteld.

Het huidige 'hybride' model voor een rijkswet, met lokaal aanhangsel dat in feite niet eens nodig is, mag het product genoemd worden van de volgende poging om het eigen gezicht te redden, terwijl men allang akkoord is gegaan met het verreweg belangrijkste gedeelte dat 'verlies van autonomie' inhoudt, namelijk het toezicht zelf. Dit draait dus nu uit op een zinloos debat over een extra artikel in de rijkswet datweinig van doen heeft met het toezicht zelf. Het zwaarwegende deel van de autonomiebeperking, namelijk de controle vooraf en achteraf van de begroting, is allang wederzijds goedgekeurd... Wat nu overblijft is de 'side-show' die het publiek ervan moet overtuigen dat onze politici een ware veldslag aan het voeren zijn om de belangen van het volk te verdedigen. Het is niet meer een 'achterhoedegevecht' dat nog plaatsvindt...

Verdachte mishandeling in zorginstelling vrijgelaten na schorsing hechtenis

De rechter-commissaris heeft de voorlopige hechtenis geschorst van de 62-jarige L.S.H., die wordt verdacht van de zware mishandeling van een 79-jarige bewoner van een zorginstelling in Tanki Leendert. Dat heeft het Openbaar Ministerie bekendgemaakt.

De verdachte werd kort na het incident, dat plaatsvond in de nacht van 16 op 17 juli, aangehouden en bleef in voorlopige hechtenis terwijl de politie onderzoek deed naar de zaak. Het slachtoffer liep daarbij ernstige verwondingen op en werd opgenomen in het ziekenhuis.

Volgens het Openbaar Ministerie is de hechtenis nu geschorst omdat de verdachte medisch detentieongeschikt is verklaard. De man is afhankelijk van 24-uurszorg, een vorm van zorg die volgens justitie niet kan worden geboden in het politiecellencomplex of het Huis van Bewaring op Aruba. Ook beschikt Aruba momenteel niet over een andere geschikte detentiefaciliteit voor iemand met zijn medische situatie.

De rechter-commissaris heeft daarom besloten de voorlopige hechtenis onder voorwaarden te schorsen. De verdachte moet beschikbaar blijven voor justitie, terwijl het Openbaar Ministerie onderzoekt hoe hij alsnog opnieuw kan worden gedetineerd. Daarbij wordt gekeken naar de mogelijkheid om hem onder te brengen in een geschikte detentievoorziening in Nederland. Justitie benadrukt dat een dergelijke overplaatsing tijd zal vergen.

Het Openbaar Ministerie laat weten de beslissing met tegenzin te hebben moeten uitvoeren, omdat de huidige detentievoorzieningen op Aruba niet geschikt zijn voor de medische zorg die de verdachte nodig heeft. Het onderzoek naar de mishandeling gaat ondertussen onverminderd door. Zodra een passende detentieplaats beschikbaar is, wil het Openbaar Ministerie de verdachte opnieuw in hechtenis laten nemen.

Handelaars riskeren boetes: regering versterkt prijscontrole op basisproducten met wijziging Prijzenverordening

Vanaf 15 augustus voert de Arubaanse regering een nieuw systeem van toezicht en sancties in om ervoor te zorgen dat de maximumprijzen van producten uit de basisboodschappenmand worden nageleefd. Met de inwerkingtreding van de wijzigingen in de Prijzenverordening krijgt het Departamento di Asuntonan Economico (Directie Economische Zaken) de wettelijke bevoegdheid om waarschuwingen, dwangsommen en uiteindelijk bestuurlijke boetes op te leggen aan groothandelaren en detailhandelaren die zich niet houden aan de door de overheid vastgestelde maximumprijzen.

Tijdens een persconferentie lichtte minister van Financiën, Economische Zaken en de Primaire Sector Geoffrey Wever toe dat de wijzigingen deel uitmaken van het beleid van het kabinet AVP-FUTURO om de positie van de consument op Aruba te versterken. Volgens de minister kon de overheid tot nu toe wel controles uitvoeren en overtredingen vaststellen, maar ontbraken de juridische instrumenten om ondernemers te dwingen de regels na te leven of sancties op te leggen wanneer zij in overtreding bleven.

Het systeem van de basisboodschappenmand bestaat al vele jaren op Aruba. De overheid stelt daarbij maximumverkoopprijzen vast voor een groot aantal producten die als essentieel worden beschouwd voor de dagelijkse consumptie. Momenteel omvat de lijst ongeveer 1.300 producten, verdeeld over verschillende categorieën voedingsmiddelen, dagelijkse gebruiksartikelen en andere producten die belangrijk zijn voor de basisuitgaven van huishoudens.

Voor elk product dat onder deze regeling valt, berekent de overheid welke winstmarge groothandelaren en detailhandelaren mogen hanteren. De officiële prijzen worden gepubliceerd in een ministeriële regeling, die als richtlijn dient voor supermarkten, minimarkten en andere handelaren.

Het toezicht op de naleving ligt in handen van de Directie Economische Zaken. Controleurs voeren vrijwel dagelijks inspecties uit bij verschillende ondernemingen op het eiland om na te gaan of de prijzen die consumenten betalen overeenkomen met de toegestane maximumprijzen.

Volgens minister Wever leiden deze controles jaarlijks tot duizenden inspecties. Slechts ongeveer 2 procent daarvan resulteert in een geconstateerde overtreding. In veel gevallen blijkt het te gaan om een administratieve of menselijke fout, waarna de ondernemer de prijs onmiddellijk aanpast zodra hij daarop wordt gewezen.

De situatie was echter anders wanneer

een ondernemer weigerde de prijs aan te passen of de overtreding bleef herhalen. Tot nu toe kon Economische Zaken alleen verzoeken de prijs te corrigeren, maar bestond er geen wettelijke basis om een boete of andere sanctie op te leggen als de ondernemer niet meewerkte.

Volgens minister Wever vormde juist dat gebrek aan handhavingsmogelijkheden een zwak punt van het bestaande systeem. Daarom heeft de regering de Prijzenverordening aangepast, zodat de naleving voortaan effectiever kan worden gehandhaafd.

Met de wijzigingen die op 15 augustus ingaan, blijven controleurs hun dagelijkse inspecties uitvoeren, maar kunnen zij na het vaststellen van een overtreding ook een administratieve procedure starten.

Directeur van de Directie Economische Zaken, Maria Dijkhoff-Pita, lichtte toe hoe het nieuwe systeem in de praktijk zal werken. De inspecteurs blijven dezelfde controles uitvoeren als nu, maar de opvolging na een overtreding verandert.

Wanneer een controleur vaststelt dat een product uit de basisboodschappenmand boven de toegestane maximumprijs wordt verkocht of dat de prijs niet duidelijk zichtbaar is voor de consument, ontvangt de ondernemer eerst een officiële waarschuwing. Vervolgens krijgt de onderneming 24 uur de tijd om de situatie te herstellen.

Wordt de overtreding na die termijn niet gecorrigeerd, dan kan de overheid een last onder dwangsom opleggen. Dit administratieve instrument verplicht de ondernemer de regels na te leven, op straffe van financiële gevolgen wanneer de overtreding voortduurt.

Blijft de ondernemer vervolgens in gebreke, dan kan de overheid overgaan tot het opleggen van een bestuurlijke boete.

Voor detailhandelaren, zoals supermarkten en minimarkten, begint de boete bij Afl. 1.250 en kan deze oplopen tot Afl. 12.500, afhankelijk van de ernst van de overtreding en eventuele herhaling.

Voor groothandelaren, die goederen leveren aan de detailhandel, gelden hogere sancties. Hun bestuurlijke boetes beginnen bij Afl. 2.500 en kunnen oplopen tot Afl. 25.000 per overtreding.

Minister Wever benadrukte dat de regering verwacht dat de invoering van het sanctiestelsel het gedrag van ondernemers zal veranderen. Volgens hem is het primaire doel niet het uitdelen van boetes, maar het creëren van een systeem waarin ondernemers zich vrijwillig aan de regels houden, omdat zij weten dat overtredingen concrete gevolgen hebben.

Hij stelde dat de wijzigingen een belangrijke versterking vormen van de wettelijke bescherming van consumenten. Een goed functionerende markt vereist volgens hem niet alleen regels, maar ook effectieve mogelijkheden om die regels te handhaven.

De regering erkent dat Aruba, net als

veel andere landen, nog altijd te maken heeft met internationale prijsstijgingen. Ontwikkelingen op de wereldmarkt kunnen de importkosten van veel producten beïnvloeden.
Dat verandert volgens de minister echter niets aan de verplichting van ondernemers om de door de overheid vastgestelde maximumprijzen voor producten uit de basisboodschappenmand te respecteren.

Naast het controleren van de verkoopprijzen heeft het nieuwe systeem ook betrekking op de manier waarop prijzen aan consumenten worden gepresenteerd.

De Directie Economische Zaken benadrukte dat alle producten duidelijk van een prijs moeten zijn voorzien. Wanneer meerdere producten op hetzelfde schap liggen, mag de prijs op het schap worden vermeld, mits deze voor de consument duidelijk zichtbaar is voordat hij of zij bij de kassa komt.

Volgens de dienst is dit belangrijk, zodat consumenten vooraf weten wat een product kost en prijzen zonder verwarring kunnen vergelijken.

Parallel aan de invoering van het nieuwe handhavingssysteem werkt de regering ook aan het opnieuw activeren van de prijscontrole-app, die momenteel door verschillende technische problemen buiten gebruik is.

Via deze app kunnen consumenten zelf mogelijke overtredingen rechtstreeks melden aan de Directie Economische Zaken wanneer zij constateren dat een product uit de basisboodschappenmand boven de toegestane maximumprijs wordt verkocht of wanneer de prijs niet duidelijk is aangegeven.

Dijkhoff-Pita gaf aan dat weliswaar wordt gewerkt aan een oplossing voor de technische problemen, maar dat niet wordt verwacht dat de app volledig operationeel zal zijn vóór de inwerkingtreding van de wijzigingen op 15 augustus.

Tot die tijd kunnen consumenten vermoedelijke overtredingen blijven melden bij de Directie Economische Zaken via telefoon of e-mail.

Met de inwerkingtreding van de wijzigingen in de Prijzenverordening beschikt Aruba voor het eerst over een volledig administratief systeem om overtredingen van de prijsregels voor de basisboodschappenmand te controleren en te bestraffen. De regering beschouwt dit als een belangrijke versterking van de consumentenbescherming, terwijl de Directie Economische Zaken haar dagelijkse inspecties zal blijven uitvoeren om erop toe te zien dat de prijzen van essentiële producten binnen de wettelijk vastgestelde grenzen blijven.

ARUBAVANDAAG

FTAC int meer dan 640.000 gulden aan boetes bij supermarkten en particulieren

(CuraçaoChronicle) – De Fair Trade Authority Curaçao (FTAC) heeft meer dan 640.000 Caribische gulden (XCG) aan boetes geïnd bij verschillende supermarkten en twee particulieren wegens het niet meewerken aan een officieel onderzoek. Hoewel alle boetes inmiddels zijn betaald, lopen enkele juridische procedures nog.

De betrokken supermarkten zijn Mangusa Supermarket, Arco Iris Supermarket, Zhao's Arti's Supermarket, New California Supermarket en Sure Minimarket. De zaken hebben betrekking op overtredingen van de wettelijke verplichting om informatie te verstrekken en mee te werken aan toezichtsonderzoeken van de FTAC.

In 2024 legde de mededingingsautoriteit aanvankelijk boetes op variërend van 270.000 tot 450.000 XCG aan de vijf supermarkten. Daarnaast kregen Joel da Silva da Goes en Enrique Ribeiro ieder persoonlijk een boete van 25.000 XCG.

Naar aanleiding van de bezwaren die de bedrijven indienden, verlaagde de FTAC de boetes voor vier van de vijf supermarkten aanzienlijk. Dat gebeurde nadat zij financiële gegevens hadden overgelegd waaruit hun draagkracht en andere relevante omstandigheden bleken. De boete voor Mangusa Supermarket bleef echter gehandhaafd op 450.000 XCG, omdat het bedrijf de door de autoriteit gevraagde aanvullende financiële documentatie niet had verstrekt.

Mangusa Supermarket en Arco Iris Supermarket stapten vervolgens naar de rechter om de opgelegde boetes aan te vechten. Op 2 februari 2026 stelde de rechter beide bedrijven in het ongelijk en oordeelde dat de boetes passend en rechtmatig waren. Ook de beroepen van Da Silva da Goes en Ribeiro werden afgewezen.
In één zaak van een supermarkt en in één zaak van een van de betrokken particulieren loopt nog een hoger beroepsprocedure.

Volgens de FTAC waren in verschillende gevallen handhavingsmaatregelen noodzakelijk om betaling af te dwingen. Deurwaarders kregen opdracht om dwangbevelen te betekenen nadat enkele partijen de boetes niet vrijwillig betaalden. Eén supermarkt vocht het dwangbevel aan bij de rechter, maar dat beroep werd afgewezen nadat de FTAC een procedurele fout had hersteld. Vervolgens betaalde het bedrijf alsnog de boete van 450.000 XCG, vermeerderd met de wettelijke rente.

De autoriteit benadrukte dat alle opbrengsten uit de geïnde boetes rechtstreeks worden afgedragen aan de openbare kas van Curaçao. Het geld wordt niet gebruikt voor de financiering van de eigen werkzaamheden of het budget van de FTAC.

Tussen 2021 en 2024 heeft de FTAC in totaal meer dan 1 miljoen XCG aan boetes geïnd. Daarmee onderstreept de toezichthouder dat zij de mededingings- en consumentenbeschermingswetgeving op Curaçao actief blijft handhaven.

Nederland roept Curaçao, Aruba en Sint Maarten op om goederen uit Israëlische nederzettingen te verbieden

(CuraçaoChronicle) – De Nederlandse regering heeft de regeringen van Curaçao, Aruba en Sint Maarten formeel verzocht om zelf een verbod in te voeren op goederen die afkomstig zijn uit Israëlische nederzettingen die volgens het internationaal recht als illegaal worden beschouwd.

Het verzoek loopt vooruit op een nieuw Nederlands handelsverbod dat op 21 september van kracht wordt. Die maatregel geldt echter uitsluitend voor Europees Nederland en de Caribisch Nederlandse openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Het verbod is niet automatisch van toepassing op de drie autonome Caribische landen binnen het Koninkrijk.

Volgens de Nederlandse regering is het wenselijk dat Curaçao, Aruba en Sint Maarten vergelijkbare maatregelen invoeren om de samenhang binnen het buitenlandse beleid van het Koninkrijk te waarborgen en te voldoen aan internationale verplichtingen met betrekking tot de bezette Palestijnse gebieden.

In tegenstelling tot Caribisch Nederland beschikken de drie autonome landen over hun eigen wettelijke kaders voor de uitvoering van internationale sancties. Daardoor is het aan de afzonderlijke regeringen om te beslissen of zij vergelijkbare beperkingen willen invoeren.

De Nederlandse regering heeft aangegeven bereid te zijn met de drie landen samen te werken als ondersteuning nodig is bij de handhaving van eventuele toekomstige sancties of bij het opvangen van de praktische gevolgen daarvan.

Tot dusver hebben de regeringen van Curaçao, Aruba en Sint Maarten nog niet bekendgemaakt of zij voornemens zijn een vergelijkbaar verbod in te voeren.

Curaçao beschikt al over een eigen Landsverordening Nationale Sancties, terwijl Aruba en Sint Maarten eveneens nationale wetgeving hebben waarmee internationale sancties kunnen worden uitgevoerd. De Nederlandse regering merkt op dat de uitvoering per land kan verschillen, met name wanneer er geen handels- of investeringsrelaties bestaan met de betreffende Israëlische nederzettingen.

Het verzoek volgt op de publicatie van het Nederlandse sanctiebesluit op 21 juli. Tenzij de maatregel eerder wordt verlengd of ingetrokken, blijft deze gedurende drie jaar van kracht.

Rechter staat ontslag MCB-medewerker toe na conflict over terugkeer naar kantoor

(CuraçaoChronicle) – Het Gerecht in Eerste Aanleg heeft bepaald dat Maduro & Curiel's Bank (MCB) de arbeidsovereenkomst met een senior IT-medewerker mag beëindigen, nadat een langdurig conflict was ontstaan over diens terugkeer naar kantoor na het overlijden van zijn moeder. Volgens de rechter was de arbeidsrelatie onherstelbaar verstoord. Wel kende de rechter de medewerker een brutovergoeding van 225.000 Caribische gulden (XCG) toe.

De medewerker werkte sinds 2009 bij MCB als senior programmeur en analist en werkte op basis van een hybride regeling deels vanuit huis. Na het overlijden van zijn moeder in januari 2025 kreeg hij tijdelijk toestemming om volledig thuis te werken, onder de voorwaarde dat hij begeleiding zou volgen via de bedrijfsgezondheidsdienst.
Aanvankelijk adviseerde de bedrijfsarts om thuiswerken voort te zetten. Later weigerde de medewerker echter verdere medische beoordelingen en ging hij niet akkoord met voorstellen van de bank voor begeleiding of een geleidelijke terugkeer naar het oorspronkelijke hybride werkschema. Een bedrijfsarts adviseerde vervolgens om vanaf juli 2025 weer één dag per week op kantoor te werken, met een geleidelijke uitbreiding naar twee dagen. De medewerker stelde dat zijn rouwproces dat nog niet toeliet.
Volgens MCB leidde zijn afwezigheid tot extra werkdruk voor collega's, vertraging van projecten en problemen bij overleg en kennisoverdracht. Nadat de medewerker ook weigerde mee te werken aan afspraken met een andere arbodienst, trok de bank zijn toegang tot de digitale werkomgeving in. De rechter oordeelde dat MCB voldoende inspanningen had geleverd en niet verplicht was de medewerker zonder medisch advies permanent vanuit huis te laten werken. Tegelijkertijd woog mee dat de medewerker sinds 2009 goed had gefunctioneerd en tijdens het conflict zijn werkzaamheden naar behoren bleef uitvoeren.
De medewerker had een vergoeding van ten minste dertig maandsalarissen gevraagd. De rechter kende uiteindelijk een vergoeding toe ter hoogte van bijna twintig maandsalarissen.
Uit het op 16 juli gepubliceerde vonnis blijkt niet of MCB het ontbindingsverzoek uiteindelijk heeft doorgezet, waardoor niet definitief vaststaat of het ontslag daadwerkelijk is geëffectueerd.